

Daugawa

Latwyskajs Kalendars

1910 godam.

Sastòdija Fr. Kemps

Sastajs goda-gòjums.

Rokstûs spide M. Golandskis

Rèzeknê.

A. I. Jukšinskis

Sowós automatiskòs yudenia

«Greiwuliu»

patmaliòs.

4 werstu atstotumā nu Rēzeknes, storp četrim lecelim: Wilianū, Dricann, Wacòs-Rikowas un Makašanū, nu kurim atstotums na wairok par pus werstu

Pijem pastellejumus:

Sukot wylnu, werpt (sprèst), audaklius welt, preset, cerpt un wysaidi izstrodot.

Chimiska kràsotuwe

Pijem kràsot (perwet) wysaidus audumus, kai wylnas tai notnòs.

Teik austs uz automatiskom mašinom ar yudenia spēku, narekinojut mašonas, kuru war labi win izliet atbrauceji pec wylnas sukošonas, werpšonas un ausšonas. Wini druši war atwest leidza wairok puđu labibas un pec dažom stundem dabot gotowu mōli atpakal.

Gribatoji war mainit wylnu uz gotowim audumim: skustim, pledim, dečim un t. t. kai ari perkt minētus audumus **pa liuti zamom cenom.**

Uz wysim pastellejumim

teik dūta pylna garantija.

PIZEIME: Audumi un cyti izstrodojumi teik pordawoti daudz latok, saleidzinojut ar cytu austuwiu dorbim, todel, ka mašinas te dzanas ar yudenia spēku, kūrš kai zynoms, ir wyslatokajs spēks. Pi tam klot, socut nu wylnas leidz gotowim audumim, kū dut skruderam, wysi myusu izstrodojumi gatawojas uz witas bez wysaidim celia un porwodošonas izdawumim.

Greiwuliu patmaliu ipašniks **A. I. Jukšinskis.**

Adrese: Рѣжица Вит. губ. мельн. Грейвули.

Cylojamòs Swätku dinas 1910 godā.

Palnu Dina	3 Martā.
Leldine	18 April.
K. Jezus debesis-kōpšona	27 Majā.
Wosoras Swätki	6 Junijā.
Wysswātoka Sakramenta dina	17 Junijā.
Pymò Adwenta swätidine	28 Nowembrī.

Goda caturkšni, aba sausòs dinas.

I. 15, 17 un 18 Decembrī.	III. 9, 11 un 12 Junijā.
II. 10, 12 un 13 Februarī.	IV. 15, 17 un 18 Septembrī.

Goda caturkšniòs teik swētiti jauni Baznickungi. Itymòs dīnòs Baznica del jim lyudz Diwa želestiū.

Četri goda laiki.

1. Pawasars sòcās 8 Martā, 10 stundēs wokorā. Ap itu laiku dīna un nakts winaida garuma.
2. Wosora sòcās 9 Junijā, 5 stundēs wokorā. Tej dīna ir wysgarokò.
3. Rudens sòcās 11 Septembrī, 7 stundēs nu reita. Ap itu laiku otkon dīna nu nakts winaida garuma.
4. Zima sòcās 10 Decembrī, 2 stundēs pec pušdiniu. Tej dīna ir wyseisokò godā.

Kalendara zeimiu izskaidrojums.

Jauns mēnesis;

Augūšs mēnesis;

Pylns mēnesis;

Wacs mēnesis.

† Gawēnis nu galias ēdinim.

†† Gewēnis nu galias un pina ēdinim.

Waca stils, datums.	Ned. dienas.	Janwars.	Jauņa stils, datums.
1	P.	Jauns gods. K. Jezus apgraiziš. Fulgeneijs.	14
2	S.	Makarijs abats; Izidors izzinejs.	15
Jaungoda swātdine.			
3	Sw.	Daniels nūmūcīts; Genowefa jumpr.	16
4	P.	Titus; Benedikts, izzinejs.	17
5	U.	Seimans; Telesfors nūmūcīts.	18
6	T.	Treju Kēniniu diņa.	19
7	C.	Juljans un Lucijans.	20
8	P.	Sewerins, Rigoberts.	21
9	S.	Marcijana nūmūcīta; Julijans.	22
1-a Swatdi, pec Tr. Ken. d.			
10	Sw.	Agatons; Nikanors.	23
11	P.	Higins; Franciska jumpr.	24
12	U.	Reinolds, Arkadijs, Honorata jumpr.	25
13	T.	Weronika jumpr; Leontins weisk.	26
14	C.	Roberts; Hilarijs weisk.	27
15	P.	Powuls, Feliks.	28
16	S.	Bernards, Marcelijs, Ottons abats.	29
2-a swāta pec Tr. Ken. d.			
17	Sw.	Ontons, abats.	30
18	P.	Katedris swāta Pitera Romā, Spūdrite.	31
19	U.	Henriks Kanuts.	1
20	T.	Fabijans un Sebastijans.	2
21	C.	Agnese jumprawa.	3
22	P.	Wincents, Wiktors.	4
23	S.	Jumpr, Marijas sodarinošona. Emercijanna.	5
3-a swātd pec Tr. Ken. d.			
24	Sw.	Timotejs weisk.	6
25	P.	Sw. Pōwula atsagrisšona.	7
26	U.	Polikarps weisk.	8
27	T.	Jōnis Chrizostoms (Zalt-mutis), Ilze.	9
28	C.	Flawijans Cirillis.	10
29	P.	Francis nu Sāles.	11
30	S.	Martine jumpr.	12
4-a swātd. pec. Tr. Ken. d.			
31	Sw.	Tekle, Pīters nu Noles.	13

Janwars (Jaungōda mēnesis) 31 diņa.

R e i g ā:				Laika zinias nu mēneša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapēnīa.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.				
8	56	4	10		
	55		12		
	54	12		Pēc lelim soltūmim stōjas meiksts laiks.	
	53	16			
	52	18			
	51	20			
	49	22			
	48	24		 (pym. cat.) 4 Janwarī 8 st. p. p.	
	46	26			
	45	28		Soltums mozoks, snīga nadaudz.	
	43	30			
	42	31			
	40	32			
	38	33			
	36	35		 (pyn. mēn.) 12 Janw. 5 st. p. p.	
	35	38			
	33	40		Wejs un wējputni pi lelōka soltuma	
	32	42			
	29	44			
	27	46			
	25	49			
	23	51		 (pād. cat.) 19 Janw. 2 st. n.	
	21	53			
	19	56		Laiks skaidrojas. Snīga mozok.	
	17	58			
	14	5	00		
	12		3		
	10		5		
	8		7	 (jaun. mēn.) 27 Janw. 11 st. n.	
	5		9		
	3		12		

Waca stil. datums.	Ned. dienas.	Februars.	Jauņa stil. datums.
-----------------------	--------------	-----------	------------------------

1	P.	Ignats weisk.; Brigita jumpr.	14
2	U.	Swacaine, aba wyssw. J. Mar. skeistiš d.	15
3	T.	Blazijs weisk.	16
4	C.	Ansgarijs, Andriws weisk.	17
5	P.	Agata jumpr.; Awits weisk.	18
6	S.	Dörte jumpr.; Teofile.	19

5-ta swātd. pec Tr. Ken. d.

7	Sw.	Romualds, Teodors.	20
8	P.	Jōnis nū Mattas.	21
9	U.	Apolonija; Aleksanders.	22
10	T.	Paulina jumpr.; Scholastika.	23
11	C.	Lucijs, Saturnins, Sewerins.	24
12	P.	Gaudents, Eulalija.	25
13	S.	Katrina, Jordans.	26

6-ta swātd. pec Tr. Ken. d.

14	Sw.	Walentins Witalis.	27
15	P.	Faustins, Jowita.	28
16	U.	Julijanna, Zigrīds.	1
17	T.	Klaudījs, Donats, Konstance jumpr.	2
18	C.	Simeons weisk.	3
19	P.	Konrads, izzinejs.	4
20	S.	Silwans, Amata.	5

Wacò aizgaweniu swātd.

21	Sw.	Eleonora, Maksimiljans.	6
22	P.	Sw. Pitera Krāsla dina Antiochija.	7
23	U.	Polikarps, Klotilde.	8
24	T.	Matejs apostols.	9
25	C.	Wiktorins, Cezars.	10
26	P.	Nestors, Aleksanders.	11
27	S.	Leonards, Anastazija.	12

Aizgaweniu swātdine.

28	Sw.	Romans, Rufins.	13
----	-----	-----------------	----

Februars (Swacaines mēnesis) 28 dinas.

R e i g ā.		Laika zinias un mēncša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapīnīa.
Saula lāc st. min.	Saule rit. st. min.		

8	02	5	16	Sasajem soltums, pec tō snlgs.
7	50		18	
	56		20	—
	54		23	—
	52		25	☾ (pyrm. cat.) 3 Febr. 6 st. p. p.
	48		27	

	46		30	Namirīgs lalks, wējs ar snlgu.
	43		32	
	42		35	—
	39		37	—
	36		39	—
	33		42	☺ (pūln. mēn.) 11 Febr. 6 st. w.
	31		44	

	28		46	Wlōm wējs apklost, pasa- rōda saule.
	25		48	
	23		50	—
	20		52	—
	17		54	—
	15		56	☾ (pād. cat.) 18 Febr. 10 st. n. r.
	12		59	

	9	6	1	Izkreit nadaudz snīga otkon gaidams wāsūms.
	7		3	
	4		5	—
	2		9	—
6	59		10	☺ (jaun. mēn.) 26 Febr. 4 st. p. p.
	56		12	
	53		14	

51		17	
----	--	----	--

Waca stil. datums.	Ned. dienas.	M a r t s.	Jauna stil. datums.
1	P.	Albins, weisk.	14
2	U.	Helena, Simplicijs.	15
3	T.	Paluu Dina. Kunegunda, Fortunats.	16
4	C.	Kazimirs, karalaitis.	17
5	P.	Adrijans, Waclaws.	18
6	S.	Wiktors un Wiktorins.	19
1-a gawenia swātdine.			
7	Sw.	Tomass nu Akwinas.	20
8	P.	Jōnis nu Diwa.	21
9	U.	Ewalds, Franciska atraite.	22
10	T.	†† Kajs un Aleksanders. 40 Nūmūcitu.	23
11	C.	Konstantins, Heraklijs.	24
12	P.	†† Gregors Lelajs, pāwests.	25
13	S.	†† Nicefors, Ernestis.	26
2-a gawenia swātdine.			
14	Sw.	Matilde, Karolina.	27
15	P.	Ulriks, Longins.	28
16	U.	Hilarijs, weiskups.	29
17	T.	Gertrude, Particijs.	30
18	C.	Eduards, Gabriels ere-engelis.	31
19	P.	Sw. Jūzupa sadarinošona.	1
20	S.	Eugenijs, Wolframs.	2
3-a gawenia swātdine.			
21	Sw.	Benedikts, Filomena.	3
22	P.	Rafaels, Oktawijans.	4
23	U.	Katrina, Pelagija.	5
24	T.	Berta, jumpr.	6
25	C.	Jumprawas Marijas sludynošona.	7
26	P.	Apolonijs, Ludgers.	8
27	S.	Gustaws, Lidija.	9
4-a gawenia swātdine.			
28	Sw.	Eugenijs, Sikstus.	10
29	P.	Cirillis, Jonas.	11
30	U.	Kwirins	12
31	T.	Balbina, Beata.	13

Marts (Pawasara mēnesis) 31 diua.				Pimīnīa rok- stama lapīnīa.
R e i g ā.		Laika zinias un mēneša mainias.		
Saula lāc. st. min.	Saule rit. st. min.			
6	45	6	22	Wējs ar meikstuni. Dažom dinom sylts.
	44		24	
	42		27	
	38		29	
	35		30	☾ (pyrm. cat.) 5 Martā 6 st. n. r.
	32		32	
	29		34	Gaišas dienas ar mozim soltumim.
	27		36	
	22		38	
	20		40	
	18		42	☺ (pyn. mēn.) 12 Martā 2 st. p. p.
	15		44	
	12		46	
	10		49	Soltas dienas pastow ilgoku laiku.
	7		51	
	5		53	
6	2		55	
	59		57	☾ (pād. cat.) 19 Martā 7 st. n. r.
	57		59	
	54	7	1	
	51		3	Napastowigs laiks. Mōkuli porklōj debesis.
	48		5	
	45		7	
	43		9	
	41		11	
	38		13	
	35		15	☉ (jaun. mēn.) 26 Marta 4 st. w.
	33		17	Gaidami leiti un syltas dienas.
	30		19	
	27		21	
	24		23	

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.	Aprīlis.	Jauna stīl. datums.
-----------------------	--------------	----------	------------------------

1	C.	Teodora nūmūcīta; Hugons.	14
2	P.	Francis nū Paolas.	15
3	S.	Ferdinands, Richards.	16

K. Jezus mūkas swātdīne.

4	Sw.	Izidors weiskups.	17
5	P.	Wincents, Zenons, Irena jumpr.	18
6	U.	Wilhelms, Sikstus.	19
7	T.	Wirginija, Epifanijs.	20
8	C.	Edgars, Januarijs.	21
9	P.	Walerija, Hugons.	22
10	S.	Apolonijs.	23

Pyupolu swātdīne (Werbinica).

11	Sw.	Leons pāvests,	24
12	P.	Wiktors, Julijs.	25
13	U.	Justins, Hermenegilda.	26
14	T.	Walerijans, Tibureijs.	27
15	C.	Anastazija, Krescentijs.	28
16	P.	Julija, Kaliksts.	29
17	S.	Fortunats, Anicets.	30

18	Sw.	Pyrmò Leldīne. Apolonijs weiskups.	1
19	P.	Utrò Leldīne. Timons, Pafnucijs.	2
20	U.	Agnese, Serwilijs.	3
21	T.	Anzelms, weiskups.	4
22	C.	Soters un Kajus.	5
23	P.	Sw. Jura dīna.	6
		Win. Majest. Keiz. Aleksandras Feod. w. d.	
24	S.	Adalberts, weisk.; Fidelis.	7

Boltò swātdīne.

25	Sw.	Marks Ewangelists.	8
26	P.	Marcelins, Klaudijs.	9
27	U.	Tertulijans, Teofilis.	10
28	T.	Witalis, Teodora.	11
29	C.	Roberts, Pīters, nūmūcītajs.	12
30	P.	Katrina nu Siennas.	13

Aprīlis (Sulu mēnesis) 30 dienas.

R e i g ā:		Laika zīnias un mēneša mainias.		Pimīnīai rok- stama lapīnia.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.			
5	23	7	27	☾ (pyrm. cat.) 3 Aprīlī 11 st. w.
	20		29	
	18		31	
	16		33	Gaišs laiks ar straujīm wējim.
	14		35	
	10		37	
			7	☺ (pyln. mēn.) 10 Aprīlī 8 st. wok.
			39	
	4		41	
	1		43	☺ (pyln. mēn.) 10 Aprīlī 8 st. wok.
4	59		46	
			48	
			54	Saus un sylts laiks.
			50	
			52	
			49	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			54	
			56	
			43	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			58	
		8	00	
			39	Pasaroda mōkulojās dienas, porskrin leiti.
			37	
			5	
			35	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			7	
			9	
			32	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			9	
			11	
			30	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			11	
			13	
			28	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			13	
			15	
			25	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			15	
			27	
			23	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			17	
			19	
			19	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			21	
			21	
			17	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			23	
			25	
			15	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			25	
			27	
			13	☾ (pād. cat.) 17 Aprīlī 8 st. n. r.
			27	
			27	

14-a sējas nedēlia.

☺ (jaun. mēn.) 25 Aprīlī
12 st. d.

Waca stii. datums.	Ned. dimas.	Majis.	Jauņa stii. datums.
1	S.	Filips un Jakobs, apostoli.	14
2-a swātdine pec Leldines.			
2	Sw.	Sigizmunds, karalis.	15
2	P.	Swāta Krysta atrasšona. Aleksanders.	16
4	U.	Monika, Florijans.	17
5	T.	Pijus pāvests.	18
6	C.	Jōnis Ewangelists. Gotards.	19
7	P.	Winia Majest. Keiz. Nikolaja Aleksand. dzim d.	20
8	S.	Stanislaws, weiskups.	21
3-a swātdine pec Leldines.			
9	Sw.	Gregors, weisk.	22
10	P.	Izidors, Orojs.	23
11	U.	Mamerts weisk.	24
12	T.	Pankracijs, nūmūcits.	25
13	C.	Serwacijs weiskups.	26
14	P.	Bonifacijs.	27
15	S.	Winia Majest. Keizara un Keizarin. Krun. sw. Zofija jumpr., Cecilija.	28
4-a swātdine pec Leloines.			
16	Sw.	Jōnis Nepomuks, Ubalds.	29
17	P.	Herberts; Paschalis.	30
18	U.	Aleksandra j., Eriks.	31
19	T.	Piters Celestins; Pudencijanna.	1
20	C.	Bernards nu Sienas.	2
21	P.	Donats, Walents, Ernestine.	3
22	S.	Emilija, Helena.	4
5-a swātdine pec Leldines.			
23	Sw.	Leontina.	5
24	P.	Joanna atraite.	6
25	U.	Magdalena de Pacis.	7
		Winias Majest. Aleksandras Feodorownas dz. d.	
26	T.	Filips nu Neres.	8
27	C.	K. Jezus deb. kopšona Jōnis pāvests.	9
28	P.	Germans weisk.	10
29	S.	Teodozijs.	11
6-a swātdine pec Leldines.			
30	Sw.	Bazilijs Feliks,	12
31	P.	Petronele, Beata.	13

Majis (Lopu mēnesis) 31 dina.

R e i g ā:		Laika zīnias un mēneša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapīnīa.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.		
4	12	8 30	
	10	32	Palik sylts laiks ar mozim wejim un leitim.
	8	33	
	6	35	
	3	37	13-a sējas nedelia.
	1	39	
	00	41	 (pyrm. cat) 3 Majā
3	58	42	4 st. n. r.
	56	44	Sauss un sylts laiks pastow.
	54	46	
	53	48	12-a sējas nedelia.
	51	50	
	49	51	
	48	53	 (pyln. mēn.) 10 Majā
	47	54	8 st. wok.
	46	56	Gaidami mozi weji un leiti.
	45	58	
	44	59	11-a sējas nedelia.
	43	9 00	
	42	1	
	41	2	 (pād. cat.) 17 Maja
	40	3	10 st. n. r.
	39	4	Laiks winumar palik syltōks un sausōks.
	38	5	
	37	6	
	37	7	10-a sējas nedelia.
	36	8	
	36	9	 (jaun. mēn.) 25 Majā.
	35	10	11 st. n.
	35	11	Gaidami strauji leiti ar pār- kyunim.
	34	12	

Waca stil. datums.	Ned. dienas.	Junijs.	Jauna stil. datums.
-----------------------	--------------	---------	------------------------

1	U.	Fortunats, Nikodems.	14
2	T.	Marcelins, Emma.	15
3	C.	Klotilde atraite, Erazms.	16
4	P.	Aleksanders, Franciska.	17
5	S.	Bonifacijs, Zenaida.	18

Wosor-Swatku swātdine.

6	Sw.	Pȳrmi Wosor-Swātki. Norberts Adalberts.	19
7	P.	Utri Wosor-Swātki. Roberts, Lukrecija.	20
8	U.	Medards, weisk.	21
9	T.	†† Felicijans nūmūcits.	22
10	C.	Margarita jumpr.	23
11	P.	†† Barnaba apostols.	24
12	S.	†† Onufrijs Wintulis.	25

Wysswat. Trejadibas swātdine.

13	Sw.	Ontons nu Paduas.	26
14	P.	Bazilijs, Jozefina.	27
15	U.	Modests un Wits.	28
16	T.	Benons Justina jumpr.	29
17	C.	Wyssw. Sakram dina. Adolfs weisk, Arturs.	30
18	P.	Alberts, Markus.	1
19	S.	Gerwazijs un Protazijs.	2

2-a swātdine pec Wosor- Swatk.

20	Sw.	Florijans.	3
21	P.	Aloizs Gonzaga, Emils.	4
22	U.	Malwina, Paulins weisk.	5
23	T.	Wyssold. Jezus Sirds dina; Agripina jumpr.	6
24	C.	Jōnis Kristitojs.	7
25	P.	Lucija jumpr., Prospers.	8
26	S.	Jōnis un Pōwuls nūmūciti.	9

3-a swātdine pec Wosor-Swatk.

27	Sw.	Wladislaws,	10
28	P.	†† Leons Lēlajs, pāwests.	11
29	U.	Piters un Pōwuls, apostoli.	12
30	T.	Emilija un Lucina.	13

Junijs (Wosoras mēnesis) 30 dienas.

R e i g ā:		Laika zīnias nu mēneša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapenīa.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.		

3	34	9	12	9-a sējsa nedelia. (pȳrm. cat.) 1 Junijā 6 st. wok.
	34		13	
	33		14	
	33		14	
	33		14	

	33		15	Stojās wōsoks lalks ar mō- kuliojom dīnom. 8-a sējas nedelia. (pȳln. mēn.) 8 Junijā 10 st. wok.
	32		16	
	32		16	
	32		16	
	34		16	

	34		17	Saules dīnes mainos ar wā- sokom porskrim mozi leiti. 7-a sējas nedelia. (pād. cat.) 15 Junijā 11 st. n.
	35		17	
	35		16	
	36		16	
	37		16	
	38		16	
	38		15	

	39		14	Otkon stojas sausoks laiks ar gaišom dīnom. 6-a sējas nedelia. (jaun. mēn.) 23 Junijā 8 st. wok.
	40		13	
	41		12	
	43		—	
	44		11	
	45		10	
	46		9	

	47		8	5-a sējas nedelia. (pȳrm. cat.) 30 Junijā 1 st. n.
	48		7	
	50		7	
	51		5	

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.	Julijs.	Jauņa stīl. datums.
1	C.	Julijs, Domicians, Romualds	14
2	P.	Jumpr. Mar. Apmekl. ; Urbans.	15
3	S.	Heliodors, weisk.	16
4-a swātdne pec Wosor-Swatk.			
4	Sw.	Jūzups Kalasants.	17
5	P.	Cirils un Metodijs.	18
6	U.	Ilze; Jōnis nu Dukles.	19
7	T.	Zenons, Anatolija jumpr.	20
8	C.	Adelaide un Priscille.	21
9	P.	Weronika jumpr.	22
10	S.	Felicita, Amelija.	23
5-a swātdne pec Wosor-Swatk.			
11	Sw.	Ciprijans, Sabina jumpr.	24
12	P.	Jōnis nu Gwalbertas.	25
13	U.	Margarita, Anaklets.	26
14	T.	Bonawentura.	27
15	C.	Henriks karalis, Rozallja.	28
16	P.	Jumpr. Marijas Skaplera diņa.	29
17	S.	Aleksis, weiskups.	30
6-a swātdne pec Wosor-Swatkim.			
18	Sw.	Simforoza ar septinim dālim.	31
19	P.	Wincents nu Paolas.	1
20	U.	Elija profets, Česlavs.	2
21	T.	Daniels profets.	3
22	C.	Marija Magdalena. Win. Majestates Keizarines-Motes worda diņa.	4
23	P.	Apolinarijs.	5
24	S.	Kristine jumpr.	6
7-a swātdne pec Wosor-Swatk.			
25	Sw.	Jākobs apostols	7
26	P.	Anna, jumpr. Marjas mōte.	8
27	U.	Natalija, Jukunda.	9
28	T.	Kņegunda, Innocents.	10
29	C.	Marta, Edmunds.	11
30	P.	Olaus weisk, Ruze jumpr. Winia Keiz. Augstibas Tronamantinika dz. d.	12
31	S.	Ignats Lojola.	13

Julijs (Sina mēnesis) 31 diņa.

R e i g ā:						Pimīnai rok- stama lapēņa.	
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.	Laika zīnās un mēneša mainiās.					
3	52	9	5	Laiks palik soltoks, uz ne- deliās golu otkon sylts.			
	53		3				
	55		2				
		56	8	59			
		58		58			
		59		56			
4	1			55	4-a sējas nedelia.		
	2			53			
	4			52	☾ (pyln. mēn.) 7 Julijā		
	5			51	9 st. wok.		
		7		49	Palk winumār syltoks. Leiti		
		9		47	ar parkyunim. Witom krusa.		
		10		46			
		12		44	3-a sējas nedelia.		
		14		42			
		16		40	☾ (pād. cat.) 15 Julijā		
		18		38	7 st. n. r.		
		20		36	Sylts, pateikams laiks ar mo- zom pormainiom ned. vydā.		
		22		34			
		24		32			
		26		30	2-a sējas nedelia.		
		28		27			
		30		25	☺ (jaun. mēn.) 23 Julijā		
		32		23	10 st. wok.		
		34		21	Gaidami strauji vēji ar krusu		
		36		19	Witom nutiks lelas škodes.		
		38		16			
		40		14	1-a sējas nedelia.		
		42		12			
		44		10	☾ (pyrm. cat.) 30 Julijā		
		46		8	7 st. n. r.		

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.	Augusts.	Jauna stīl. datums.
-----------------------	--------------	----------	------------------------

8-a swātdine pec Wosor-Swatk.

1	Sw.	Swāsts Piters Apkowūs.	14
2	P.	Jumpr. Marij., Eng Karaline; Alfons	15
2	U.	Sw. Stefana relikwiju atrasona	16
4	T.	Dominiks izzinejs.	17
5	C.	Jumprawa Marija Snigaine.	18
6	P.	Jezus Pōrsameiš. dina.	19
7	S.	Donats, nūmdeits, Kājetans.	20

9-a swātdine pec Wosor-Swatk.

8	Sw.	Cirijaks, Emilijans.	21
9	P.	Romans numucits.	22
10	U.	Lauris djakons.	23
11	T.	Zuzanna jumprowa	24
12	C.	Klara jumpr.	25
13	P.	Ippolits un Kasijans.	26
14	S.	†† Euzebijs weisk.	27

10-a swātdine pec Wosor-Swatk.

15	Sw.	Jumpr. Marijas debesis uzjēmsōna.	28
16	P.	Jacents Izzinejs, Rochus.	29
17	U.	Mamerts, Adele.	30
18	T.	Leonards.	31
19	C.	Benigna, Melanija.	1
20	P.	Bernards Bazn. Mōcit.	2
21	S.	Joanna atraite.	3

11-a swātdine pec Wosor-Swatk.

22	Sw.	Antonina jumpr.	4
23	P.	Zachejs, weisk.	5
24	U.	Bārtulis Apostols.	6
25	T.	Lučwiks karalis.	7
26	C.	Zefirins, Natalija.	8
27	P.	Cezars weisk.	9
28	S.	Augustins, baznicas Mōcitojs.	10

12-a swātdine pec Wosor-Swatk.

29	Sw.	Jōnia nūcērsonas dina.	11
30	P.	Ruze un Limas.	12
31	U.	Raimunds, izzinejs.	13

Augusts (Labibas mēnesis) 31 diena.

Saula lāc. st. min.	R e i g ā. Saulē rit. st. min.	Laika zīnias un mēneša mainias.	Pīminiai rok- stama lapīnia.
4 48	8 5	Dažas dienas porskrin leits, tad otkon sylts un sauss laiks.	
50	3		
52	1		
54	7 58		
56	55		
58	53	☺ (pūln. mēn.) 5 Aug.	
5 1	51	10 st. wok.	
	3	48	
	5	46	Pasacel lelōki wēji nu woko- rim, atnas mokuliojas dienas
	7	43	
	9	41	
	11	38	
	13	35	☾ (pād. cat.) 14 Aug.
	15	33	8 st. n. r.
	17	30	
	19	28	Gaišs pulk wāsoks. Saule moz speid. Slapniōks laiks.
	21	25	
	23	22	
	25	20	
	27	17	☉ (jaun. mēn.) 21 Aug.
	29	14	9 st. wok.
	31	12	
	33	9	Socas napastōwigs laiks Wejs un leits.
	35	6	
	38	4	
	40	1	
	42	6 59	☾ (pyrm. cat.) 28 Aug.
	44	56	3 st. p. p.
	46	53	
	48	50	Uz eisu laiku pasoroda syl- tas dienas, tad otkon wēji nu wokorim.
	50	47	

Waca stil. datums.	Ned. dienas.	Septembris.	Jauņa stil. datums.
-----------------------	--------------	-------------	------------------------

1	T.	Jumpr. Marijas Ipricynošanas dņa.	14
2	C.	Stefans karalis.	15
3	P.	Dionizijs, Bronislaw	16
4	S.	Rozalija, jumpr.	17

13-a swātdine pec Wosor-Swātk.

5	Sw.	Herkulans.	18
6	P.	Magnus, Zacharijs.	19
7	U.	Regina, jumpr.	20
8	T.	Jumpr. Marijas dzimšon. dņa. Teofils.	21
9	C.	Adrijans, Georgins.	22
10	P.	Nikolajs, Pulcherija.	23
11	S.	Piters un Jacents.	24

14- swātdine pec Wosor-Swātk.

12	Sw.	Gwidons.	25
13	P.	Maurelijs, Eulogijs.	26
14	U.	Swāta Krysta paaugstynoš; Kornelijs.	27
15	T.	†† Nikodems, nūmūcīts.	28
16	C.	Ciprijans un Kornelijs.	29
17	P.	†† Francis un Azizes (zejm.)	30
18	S.	†† Tomass un Jūzups.	1

15-a swātdine pec Wosor-Swātk.

19	Sw.	Konstance jumpr. nūmūcīta. Januarijs.	2
20	P.	Eustachijs, Fausts.	3
21	U.	Matejs Apostols un Ewangelists.	4
22	T.	Mauricijs, Wiktors.	5
23	C.	Tekle jumpr., Linus pāwests.	6
24	P.	Gerards weisk.	7
25	S.	Kleofas, Jezus mōcekļis.	8

16-a swātdine pec Wosor-Swātk.

26	Sw.	Kalistrats.	9
27	P.	Kosma un Damians,	10
28	U.	Waclaws karalis.	11
29	T.	Mikels-Ercengelis.	12
30	C.	Hieronims Baznicas Mōcītojs.	13

Septembris (Rudenia mēnesis) 30 dienas.

R o i g ā:		Laika zīnīs nu mēneša mainīs.	Pīminīai rok- stama lapēnīa.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.		
5	52	6 44	☾ (pūln. mēn.) 4 Sept. 10 st. wok.
	54	42	
	36	39	
	58	36	
6	—	34	Dinas gaišas un siltas, bet nakts pasoltas.
	2	31	
	4	28	
	6	25	
	8	23	
	10	20	
	12	17	
	14	14	
	16	12	
	18	9	
	20	6	
	23	4	
	25	1	☾ (pād. cat.) 12 Sept. 7 st. wok.
	27	5 58	
	29	55	Saus, bet solts laiks. Da- žom dīnom gaidams leits.
	31	53	
	33	50	
	35	47	
	37	45	
	39	42	☉ (jaun. mēn.) 20 Sept. 11 st. wok.
	40	39	
	41	36	Wējs un leits nanustoj da- žas dīnas nu witas.
	43	33	
	46	30	
	48	27	☾ (pyrm. cat.) 26 Sept. 4 st. n. r.
	50	25	

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.		Jauņa stīl. datums.
Oktobris.			
1	P.	Jumpr. Marijas Patvāruma diņa	14
2	S.	Swatu Engeliu diņa, Reinhards.	15
17-a swātdiņa pec Wosor-Swātk.			
3	Sw.	Dionizijs, Kandidis.	16
4	P.	Francis nu Assizes.	17
5	U.	Placids un bidri. Win. Keiz. Augstib. Tron. Mantinika wor. d.	18
6	T.	Brunons.	19
7	C.	Sergijs, Hérkulans.	20
8	P.	Grita atraite.	21
9	S.	Dionizijs, Rustiks	22
18-a swātdiņa pec Wosor-Swatk.			
10	Sw.	Francis Borgijs.	23
11	P.	Placida, Zenaida.	24
12	U.	Maksimiljans.	25
13	T.	Eduards, Anglijas karalis.	26
14	C.	Kaliksts, nūmūcits.	27
15	P.	Terese jumpr.	28
16	S.	Gallus.	29
19-a swātdiņa pec Wosor-Swātk.			
17	Sw.	Jadwiga atraite.	30
18	P.	Lukass Ewangolists.	31
19	U.	Piters nu Alkantaras.	1
20	T.	Jōnis nu Kantas.	2
21	C.	Uršule jumpr. Win. Majest. Keiz. Nikol. Aleks Tr. apjemš. d.	3
22	P.	Brunons, weisk.	4
23	S.	Jōnis Kapistrans, Sewerins.	5
20-swātdiņa pec Wosor-Twatk.			
24	Sw.	Rafaels-Ercengelis.	6
25	P.	Krispins.	7
26	U.	Ewarists. pāvests.	8
27	T.	Iwons izzinejs.	9
28	C.	Simons un Jūda apostoli.	10
29	P.	Narcijs, weisk.	11
30	S.	Edmunds, Klaudijs.	12
21-a swātdiņa pec Wosor-Swātk.			
31	Sw.	Lucina jumpr, Wolfgangs.	13

Oktobris (Leita mēnesis) 31 diņa.

R o i g ā:		Laika zīnias un mēneša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapīnīa.
Saule lāc st. min.	Saule rit st. min.		
6	54	5 23	
	56	21	
7	56	18	
	1	16	Solti wēji nu wokorim; pec tam nu zīmelim. Leiti bīzi izkreit.
	3	13	
	5	10	
	7	8	
	9	5	 (pūn. mēn.) 4 Oktobri
	12	3	6 st. n. r.
14	—	—	
16	4	58	Ar skaidrokom dīnom atnōk mozi soltumi pa reitim.
18		55	
20		53	
23		51	
25		48	 (pād. cat.) 12 Oktobri
27		46	4 st. n. r.
29		43	
32		41	Stypras solnas gaidamas ne- delias isokūmā. Pec tam pastowigs laiks.
34		39	
36		36	
38		34	
41		32	 (jaun. mēn.) 19 Okt.
43		30	5 st. p. p
45		28	
47		26	Solts un sauss laiks. Nede- lias golā rodōs leiti ar snīgu.
50		24	
52		22	
54		19	
56		17	 (pūm. cat.) 26 Okt.
58		15	7 st. n. r.
8	—	13	

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.	Nowembris.	Jauna stīl. datums.
1	P.	Wysu Swātaju diņa. Cezars	14
2	U.	Dwēselin diņa.	15
3	T.	Huberts, weisk.	16
4	C.	Kārlis Baromejs.	17
5	P.	Zakarijs un Ilze.	18
6	S.	Leonards, izzinejs.	19
22-a swātdine pec Wosor-Swatk.			
7	Sw.	Lotars.	20
8	P.	Aleksanders, Četri krūneti nūmūciti.	21
9	U.	Teodors numucits.	22
10	T.	Andriws.	23
11	C.	Martiņš, Konrads.	24
12	P.	Plei brēli nūmūciti.	25
13	S.	Didaks.	26
23-aswātdine pec Wosor-Swatk.			
14	Sw.	Klementina. Win. Majest. Keizarines-Motes dzimšonas diņa.	28
15	P.	Gertrude, Leopolds.	27
16	U.	Stanislawš Kostka.	29
17	T.	Salomeja.	30
18	C.	Romas Pitera-Powula Baznicas iswestišona.	1
19	P.	Ilze atraite.	2
20	S.	Feliks, izzinejs.	3
24-a swātdine pec Wosor-Swatk.			
21	Sw.	Jumpr, Marijas Uperešona.	4
22	P.	Ceceilija jumpr.	5
23	U.	Klemens, pāwests.	6
24	T.	Jōnis nu krysta, Chrizogons.	7
25	C.	Katrina jumpr.	8
26	P.	Nikons.	9
27	S.	Barlaams, Wirgilijs.	10
1-a Adwenta swātdine,			
28	Sw.	Rufins, Manswets.	11
29	P.	Saturnins.	12
30	U.	Andriws apostols,	13

Nowembris (Solnas mēnesis) 30 diņas.

R e i g ā.		Laika zīnias un mēneša mainias.	Pimīnīai rok- stama lapīnīa.
Saula lāc st. min.	Saule rit. st. min.		
8	3	4 12	Slapnis, napatekams laiks. Soltums sasajem.
	5	10	
	7	8	
	9	6	
	12	5	
	14	3	
		 (pūln. mēn.) 3 Now. 4 st. n. r.	
16		1	Witom izkreit snigs. Laiks wass, bet skaidrs un patei- kams.
18		—	
20	3	58	
22		56	
24		55	
26		54	
28		52	 (pād. cat.) 10 Now. 9 st. w.
30		51	Zimeliu wēji atnas soltums un snigu.
32		50	
34		49	
35		47	
37		46	
39		45	
41		45	 (jaun. mēn.) 17 Now. 9 st. wok.
42		44	Stypri solts laiks ar wejim.
44		43	
46		42	
47		41	
49		41	
51		40	
53		40	 (pūrm. cat.) 24 Now. 11 st. wok.
54		40	Snigs ar bīzu kortu porklōj zemi. Gaidams meikstoks laiks.
54		39	
55		39	

Waca stīl. datums.	Ned. dienas.	Decembris.	Jauna stīl. datums.
-----------------------	--------------	------------	------------------------

1	T.	Arnolds, Elegijs.	14
2	C.	Bibijanna, Ipolits.	15
3	P.	Francis Ksawers.	16
4	S.	Barbara jumprawa.	17

2-a Adwenta swātdīne.

5	Sw.	Nicets, Saba.	18
6	P.	Nikolajs weiskups. Win. Majest. Keiz. Nikol. Aleksand. w. d.	19
7	U.	Ambrozijs.	20
8	T.	Jumpr. Marijas Bezvainīga Ijemšona.	21
9	C.	Leokadija un Walerija.	22
10	P.	Loretas J. Marijas diena.	23
11	S.	Damazijs, pāvests.	24

3-a Adwenta swātdīne.

12	Sw.	Aleksandrs.	25
13	P.	Lucija jumpr.	26
14	U.	Diaskors.	27
15	T.	†† Walerijans.	28
16	C.	Ananijs, Adele.	29
17	P.	†† Lazars, weisk.	30
18	S.	†† Gracijans.	31

4-a Adwenta swātdīne.

19	Sw.	Fausta, atreite; Nemezijs.	1
20	P.	Pelagija.	2
21	U.	Tomass, Apostols.	3
22	T.	Zenons.	4
23	C.	Kleomena un Wiktorija.	5
24	P.	Odums un Iwa.	6
25	S.	Pyrimi Zīmas Swātki.	7

26	Sw.	Utri Zīmas Swātki. Stefans nūmūcīts.	8
27	P.	Jōnis, Apostols un Ewangelists.	9
28	U.	Nāwainīgu Bērnu diena.	10
29	T.	Tomass nu Kanterberes.	11
30	C.	Dawids, karalis.	12
31	P.	Silwesters.	13

Decembris (Zīmas mēnesis) 31 diena.

R o i g ā:		Laika zīnās nu mēneša mainīas.	Pīminīai rok- stama lapīnā.
Sauļe lāc st. min.	Sauļe rit st. min.		

8	56	3	39	☺ (pyln. mēn.) 2 Dec. 11 st. wok.
	57		39	
	58		39	
	59		39	

9	—		39	Naleli soltumi. Dinas skaid- ras un disgon klusas.
	1		39	
	2		40	
	2		40	
	3		40	☾ (pād. cat.) 10 Dec. 2 st. p p.
	3		40	
	4		41	

4			42	Apsamoc un izkreit sulngs. Cēlias weji nu wokorim.
5			43	
5			44	—
5			45	
4			46	☉ (jaun. mēn.) 17 Dec. 7 st. n r.
4			47	
4			48	

3			50	Wejs un wēiputni. Witom izkreit daudz sulga.
3			51	
3			52	—
3			53	
2			55	☾ (pyrm. cat.) 24 Dec. 3 st. p. p.
1			56	
—			57	

8	59		59	Soltumi sasajem styproki.
	59	4	1	
	58		3	☺ (pyln. mēn.) 31 Dec. 11 st. wok.
	57		4	
	56		6	
	55		8	

Atlaidu un tērgu dienas Katoliu Latvijā.

Aglyunē: Atlaidas un tērgi: 1 un 6 janvarī,
2 februārī, 25 mart., 16 un 27 maj., 6 junij.,
(3 dienas), 22 julij., 15 aug., 8 sept., 3 un
10 oktobrī, 8 decembrī.

Piz eime. Kotra mēneša pirmā swātdinē diwa-
kolpošona Jumpraw. Marijai par gūdu un kot-
ra mēneša ūtrā swātdinē Kungam Jezum par
gūdu.

Atašinē; skotīs—Stērninē.

Aulejā: Atlaidas un tērdzini: 2 un 22 julij.,
8 sept., 3 mart., (tērgs win).

Rogeliūs, kur atsarūn Aulejas filial-
baznica, nuteik tērgi win: 24 jun.,
20 julij., 21 sept., 28 oktobrī.

Baltinowā: Atlaidas un tērgi: 25 mart., 15 ap-
rilī, 8 sept., 15 aug., 15 oktobrī.

Nu itōm dinom tērgi ir 15 aprilī un 15 ok-
toobrī (zyrgu un lūpu tērgs.)

Bebrā: Atlaidas: 1 un 29 janvarī, 27 majā, 17
un 24 jun., 27 junij., 15 aug., 8 sept., 30 ok-
toobrī un kotra mēneša pirmā swātdinē. Lūpu,
zyrgu un krāmu tērgs; 26 septembrī.

Bebras filial-baznicā, Rubiniūs, atlaidas:
23 apr., 30 maj., 29 julij., 1 aug. un 26 sept.

Bēržgalī (Rez. apr.): Atlaidas un tērgi: 1 jan-
varī, 17 maj., 29 julij., 1 aug. un 26 sept.

Atlaidas win: 25 mart., 18 aprilī, 16 maj,
(baznicas iswētišona), 6 un 17 julij., 1 now.,
8 un 25 decembrī.

Bēržgalī (Dinab. apr.)—(Beržgolā): Atlaidas un
tērdzini: 23 aprilī, 2 un julij., 10 aug.,
26 decembrī.

Bēržūs: Atlaidas: 2 februārī, 17 jun., 26 julij.
15 aug., Zyrgu un krāmu tērgs: 30 now.

Borkowā: Atlaidas: 17 janw., 39 junij., 8 maj.
Bradaižūs: Atlaidas: 1 janw., 27 maj., 26 julij.,
3 okt., 14 now. un 8 dec.

Zyrgu tērgi: 8 maj., 9 decembrī.

Bykowā: Jaunā Godā; 19 mart.; Sakramenta
dinōs un J. Siros dina. 29 junij., 25 julij.,
10 okt., 8 dec.

Bukmuižā: Atlaidas un tērgi: 6 janw., 27 maj.,
29 jun., 15 aug., 25 aug., un 1 oktob.

Cyskodā: 23 aprilī, (Jura dina) atlaidas un
tērdzinš, swātd. pec Sakramenta dienas.

Dagdā: Atlaidas un tērdzini: 25 mart., 13 jun.,
25 julij., 6 un 15 aug., 8 sept., 8 dec.

Dricānūs: Aalaidas: 6 junij. un 28 oktobrī.

Dyušgalī: Atlaidas un tērdzini: 6 un 13 junij.,
6 aug. un 28 oktobrī.

Dwinskā (Dinaburgā): Atlaidas: 1 janw., 8 maj.,
13 jun., 22 jul.; 1 un 8 aug., 3 okt., 8 dec.

Elernā: Atlaidas: 26 mart., 23 aprilī, 27 maj.,
6 jun.; Elernas filial-baznicā Warnowicūs:
7 febr., 23 aprilī, 18 jul., un 8 dec.

Ewersmuižā: Atlaidas un tērdzini
30 now. un 8 dec., Ewersm. filial-baznicā.
Istalsnā: 9 maj.

Jākob-mistā (Jakobštātā): Tērgi: 2 janw., 6
febr., 8 sept., 10 now. Lynu tērgi: nu 5 leidz
13 martam un nu 1 leidz 8 decembram.

Ilukstē: Atlaidas: 6 un 17 janw., 2 febr., 19 un
25 mart., 25 aprilī, 10 junij., 27 jun., 25 jul.,
12, 13 un 14 septembrī, 8 decembrī.

Tērgi: 6 janw., 2 febr. un 12—13 sept.

Jūzupowā: Atlaidas: 23 aprilī, 16 maj., 7 un
9 jun., 17 jul., 8 sept., 14 now. un 8 dec.

Kolupê: Atlaidas: 2 febr., 25 mart., 21 un 29 jun., 15 aug., 8 un 29 sept., 1 now. un 8 dec.

Kõrsowâ: Atlaidas un tērdzini; 1 janw., 2 febr., 6 jun., 25 jun., 20 julijâ un 3 okt.

Krâslowâ: Atlaidas: 2 febr., 19 un 25 marta, 23 aprilī, 8 majâ, 6 un 13 jun., 25 julijâ, 1, 15 un 29 aug., un 8 decembrī.

Liandskoronâ: Atlaidas: 2 febr., 6, 7 un 8 junijâ, 12 jun. un 8 decembrī.

Laukesâ: 23 apr., 6 un 29 jun., 10 jul., 20 un 30 sept. un 1 okt.

Leiwonûs: 2 febr. tērgs un atlaidas; 25 martâ (atlaidas); 23 apr., tērgs un atlaidas. Sakramenta dinâ lels tērgs un atlaidas; 15 aug., atlaidas; 29 sept. 3 dinas tērgs un atlaidas, 6 un 8 dec. atlaidas.

Griwâ: 8 sept. un 8 dec.

Leiksnâ: Atlaidas un tērdzini: 1 janw., 19 mart., 6 jun., 18 jul., 15 aug., 29 aug., un 3 okt. Leiksnas filial-baznicâ Neicgalê: 23 aprilī. un 8 dec.

Ludzâ: Atlaidas un zyrgu tērgi: 6 janw., 2 febr., 1 aprilī, 17 jun., 15 aug., 1 okt.

Nautrânûs (Rogoukâ): Atlaidas un tērdzini: 1 un 6 janw., 2 febr., 25 mart., 2 un 27 majâ, 15 un 29 aug., 8 sept., 10 okt., 14 now., un 8 dec.

Pizeime. Pirmâ swâtdine pēc Bārtul-dinas tērgs («Bērtinš»). Pirmâ swâtdinē pēc Martiia dinas tērgs («Dasu tērgs»).

Ondrupinē: Atlaidas un tērdzini: 7 mart., 18 julijâ, 15 aug. un 3 okt.

Ondzulmuižâ: Atlaidas un tērdzini: 17 un 24 junijâ, 8 septembrī.

Osyunâ: Atlaidas un tērdzini: 1 un 6 janw., 2 febr., 21 mart., 25 mart., 18 apr., 9, 15, 16 un 27 majâ, 6, 13, 17 un 29 jun., 18 jul., 6 un 15 aug., 8 un 18 sept., 30 okt. 1 now.

Zyrgu tērgs: 1 majâ.

Pasinî: Atlaidas un tērdzini: 6 janw., 8 sept., 3 okt.

Pyldâ: Atlaidas un tērdzini: 11 majâ un 34 jun.

Preiliûs: Atlaidas: 7 janw., 2 febr., 25 mart., 25 apr., 27 majâ, 17 jun., 16 jul., 15 aug., 8 sept., 3 okt., 1 now., 8 decembrī.

Prezmâ Atlaidas un tērgi: 16 un 20 majâ, 16 jul., 6 aug., 17 okt., 26 apr. bazn. iswēt.

Pušmucowâ: Atlaidas un tērdzini; 25 martâ, 25 jun., 8 sept., 8 decembrī.

Puša: Atlaidas: 11 majâ, 8 sept.; Wyssw. Trejadibas dinâ baznicas iswetišona, K. Jezus Sirds dinâ; kotra meneša beidzamâ swâtdinē atlaidas uz gūdu K. Jezus Sirds. Tērgi: Jaunâ Godâ, Wosor Swâtkûs un pirmâ swâtdinē pēc Bartul-dinas (Bērtinš).

Raipolê: Atlaidas 10 janw., 24 jun., un 4 okt.

Rēzeknē: 1 janw. atlaidas un tērgs; 2 febr. (Swacaine); 3 swâtd. pēc Jura dinas; Jezus Sirds dinôs atlaidas un 40 stunžu lyugšonas; 13 Junijâ, Ontona dinâ, atlaidas 2 julijâ. J. Marijas Apmeklēšona, atlaidas un tērgs; 15 aug., atlaidas; 8 sept. atlaidas un tērgs; 4 oktobrī.

Rozentowâ: Atlaidas un tērdzini: 23 aprilī, 15 aug., 8 un 14 septembrī un 3 oktobrī.

Rušyunâ: Atlaidas 23 apr., 13 jun. un 29 sept.

Rundanûs: 29 junija, 8 decembrī.

Rykwâ: Pirmâ swâtdinē pēc 15 aug. tērgs

(„Pupu tèrgs“). K. Jezus Sirds dinâ atlaidass;
13 jun., atlaidas; 8 decembrî atlaidas.

Stolerowâ: 19 mart.; Wyssw. Trijadibas dinâ;
swâtd. pèc sw. Krysta paaugstynošonas.

Subatâ: Atlaidas: 16 apr., 21 janw., 14 mart.,
4 oktobrî.

Tèrgi: 29 mart., 12 un 26 aprilî, 7 jun.,
4 okt., 15 nowembrî un 27 decembrî.

Uzulmuižâ: 29 jun., tèrgs un atlaidas; 4 okt.
atlaidas.

Uzwoldâ: Atlaidas: 13 aprilî, 25 janw., 29 jun.,
2 un 29 jul., 29 septembrî.

Warkliônûs: Atlaidas un tèrgi: 25 mart.,
15 aug., 29 sept., 5 okt. un 8 decembrî.

Tèrgi: 3 mart., 16 aug. un 6 oktobrî.

Wiliakâ: (Marnauzâ) Jezus Sirds dinâ, atlaidas;
21 sept. Mateisa apostola, atlaidas; 16 okt.
lèls tèrgs.

Wilianûs: 2 februarî (Baznicas iswètišona);
4 swâtdinê pèc Lèldines atlaidas; W. Sakra-
menta dinâ; pyrmu swâtdin pèc Ontona
dinas atlaidas; K. Jezus Sirds dinâ, 2 aug.
(Engeliu J. M. dina); 29 septembrî.

Wòrkowâ: Atlaidas un tergi: 1 janw., 2 febr.,
25 mart., 23 aprilî, 13 un 24 junij., 16 jul.,
15 augustâ 8 un 23 septembrî, 10 oktobrî,
30 nowembrî, 8 decebmbri.

Jaunam godam.

Wasala, Dzimtene, jaunajâ godâ,
Wasali tautiši-bròli!
Wysim es syutu pa wòrdiniam meilam,
Nu Dzimtenes aizgòjis tòli.

Wasali oròji, maizites deweji,
Dzeidami teirumâ wogu,
Diwinš lai drywas jums bogoti swètej
Ar wòrpiniu pylnu un smogu!

Wasali oròju tàwi un mòtes,
Wasali, wacuina godûs,
Diwinš lai atnas jums miru storp bårnim,
Lai nadud skumt wòrgûs un bodûs!

Wasali Dzimtenes stròdniki wysi,
Kam naw sowas zemites styura,
Diwinš lai swètej jums omota dorbus,
Un dzeiwe lai napalik syura!

Wasali bogotî tèrgòni, kungi,
Kas sakròjat montu bez mùkom,
Diwinš lai nadud jums aizmerst ka wysi,
Jyus seiti nu oròja rùkom!

Wasali wèrsibas weiri un goni,
 Kas turat par liautinim tu spāku,
 Lai Diwiņš jums nadūd par liautiniu
 bādom

Nūpelnit lōstu un grāku!

Wasali tīsas un taisnibas sprīdeji,
 Augstajo lykuma sorgi,
 Diwiņš lai nadūd, ka sprīdumā sowā
 Jyus kōrigi byutu un borgi!

Wasali bēdigi, nabogi wysi,
 Kam dzeiwe par lōstu un spāidu,
 Diwiņš lai atnas jums lobokas dinas
 Lai atjem jums skaudibu, naidu!

Wasali jaunokì Dzimtenes spāki:
 Bōlini, dzaltones skaistòs,
 Dzimtenes ceribas, dērbu un slawe
 Ar jums winumāru lai saistos!

Wasala, tōlejò Dzimtene muna,
 Wasali draugi un rodi!
 Diwiņš lai atnas mums boltokas dinas
 Lai beidzās tì gryutumū godi!

Skoborga.

Draudzes krāms.

Niwiņs napalik tik dreizi bogots, kai tergo-
 tojs. Kotrā pilsātā un mistiniā ir daudz taidu
 kupču, kuri wel wakar beja nabogi, bet
 šudin montu skaita tyukstušim. Kad kupčam
 labi weicas, tad acim radzut jis palik bo-
 gots. Bet kad dažam nazaweic, tad jis ilgus
 godus nusēd tymā pat mozā būdē.

Moz ir taidu tergotuju, kurim nazaweic.
 Wairok ir taidu kurim labi weicaš. Pasawe-
 rit, del pimara, uz kaidu mistu woi misti-
 niu. Desmit godu atpakaļ te beja nadaudz
 krāmu un ti pat tai-šai beja portykusi. Bet
 tagađ pilsatas un mistini izauguši, kupči
 palykuši bogoti un turigi. Jemit taidu Ro-
 zenowku uz Wentspils-Moskawas celia. Mi-
 stinš izauga eisā laikā kai sēns pec leitu. Un
 nu ko izauga? Nu kupčim, tergotojim. Jemit
 tai pat Waraklionus, Dagdu, Preilius, Balti-
 nowu un kuru-kotru cytu mistiniu. Woi ta
 ji grima un nuneika padejūs godūs? Ni moz
 nā! Bet auga un izaplēte. Un tys nutyka
 caur tergošonus.

Bet nu utras puses pasawerit uz zem-
 niku satom, uz fōlwarkom, ari uz muižom.
 Woi tos tymā pat laikā ir tik stypri paza-
 calušas un plaukušas, kai mistini? Ni moz nā!
 Tos wysas woi stōw uz witas, woi ir taišni
 nusleidejušas uz leju. Pilsātas un mistini
 auga un izplauka, bet semkupiū sātas paly-
 ka uz witas woi ari nušliuka. Del ko tys tai?

Ar kaidu spēku auga pilsātas un ar kaidu montu palyka bogoti kupči? Ak jau tys monts nu dabasim nanūbyra. Kupči palyka bogoti ar zemkupi, tys ir zemes strodniku, montu. Zemniki, un wyspori zemkupi, strodoja zemi, lēja swidrus un gataweja wysaidas tawares: lynus, swistu, lobibu, lūpus, putnus, wylnu, digus, sarus, odas, traukus un wysuwysaidas litas. Tys wyss monts aizgoja uz kas zyn kaidu pasauli. Kupči, kuri tu montu perka, zynoms, paši sew napatujeja, bet laida toliok, pordudami. Par kaidu naudu kupči perk myusu montu, tū mēs labi zynam, bet par kaidu cenu pordud, to mēs nimos nazynam. Tik zynom, ka pordud pelnedami, un labi win pelnedami.

Nu kupčim un tergotojim mes, zemniki un wyspori zemkupi, perkam daudz wysaida monta: drebes, dzelžu litas, cukri, gazu, zipes, mašinas, iskaps, lopstas, lemešus un tai toliok. Mes zynam labi, cik mes moksojam. Bet cik tergotojs nu mums nupelnej, to mes nimos nazynam.

Tergotoji, pordudami un perkdami wysaidu montu war byut labi win nupelnej, kad par nagaru laiku palik bogoti un uzcel lelus krāmus.

Daudz gudru cylvaku jau sen jēme šitu litu pordumot un sprist. Ji tai spride: zemniks izstrodoj (woi kai soka ražoj) wysaidas tawares, kuras pec tam, pa tergotoju rukom, aizit uz tolejom fabrikom un lelom

pilsātom. Tos fabrikas un lelos pilsātas otkon syuta uz zemnikim sowus dorbus: perkalius, drēbes, papeiru, dzelžu litas un tai toliok. Wysi šiti fabriku izstrodojumi na cytaiž teik zemnika rukōs, kai caur kupča rukom, pagulejuši kaidu laiciniu kupča budē.

Tad ti gudri un mociti cylvaki waicoja: kas eistyn ir ti kupči un kam ji wadzigi? Ji tak niko nastrodoj un tik moldōs pa wydu, storp zemnikim un fabrikom. Woi ta zemniki un wysaidi prosti strodniki paši nawaratu atrost celiu uz fabrikom, woi ta fabrikas bez kupčim nawaratu atwest sowu tawari taišni uz zemnikn cimim un pordawot. Bet tys i ir, ka zemniks ir tymss un nazyna, kur tōs fabrikas. Un fabrikanti otkon naspēj apbraukt wysas molas un pordut sowus ražojumus (tys ir tawares). Tai tad iznok tys, ka diwejūs pasaulia golūs liauds strodoj un gatawej tawares wins utram, bet pa wydu moldos kupči un pelnejas, kai nu winas, tai ari nu ūtras puses. Kupči pelnejas labi, jo na par wolti jau nu senejim laikim wysi skaita kupčus par bogotim cylvakim. Bet tej bagatiba jim dateik teiri par wolti, bez gryuta dorba. Woi tad war, pimaram, saleidzynot tū dorbu, kaidu zemniks nulyka pi lynu berkawa, ar tu dorbu, kaidis ir kupčam lynu berkowu nuperkt un pordut. Druši war sacit, ka zemniks atwasdams uz tergu lynu berkowu mozok nupelnej, nakai kupcis tū perkdams

un pordudams fabrikantam.

Taidâ kortâ zemnika gryuti swidri zalta lasem nutak tergotoju kešôs. Taidâ kortâ zemniks winumar palik nabogs, bet tergo-tojs augtin aug sowâ bagatibâ.

Gudri un mociti cylwaki jeme dumot, kai paleidzet prostim cylwakim, kai jus izpestit nu kupču nogim, kai tim kupčim atjemt nataisnu pelniu. Bet kù tu, cylwaks, padarisi, kad bez kupča nawar nikai iztik. Naw kam sowas tawares pordut, naw nu ko sew wajadzigu litu nuperkt. Kai ni swaidis, wys jo-it pi kupča. Pats uz fabriku lynus nawessi, un fabrika uz tewim ar sowu tawari naatbrauks. Braukt zemnikam uz fabriku pec treju aršinu drebes, pec noglu mār-cinias, pec orkla woi lemeša—celš naatsamoksos. West sowu bėrkowu lynu, woi telia odu, woi wylnas pudu uz fabriku,—tai pat celš naatsamoksoj. Bėdiga byušona! tai spride ti gudri cylwaki; jomeklej kai nabejs tikt waliâ nu tergotoju teikla. Gudroja, dumoja un golu-golâ atroda celiu, pa kuru war izmukt nu tergotoju rūkom.

Kad cylwaks wins pats ar sowu mozu naudū un sowu nalelu tawari nawar tikt pi fabrikas klot. tad itu war izdorit ar liaužu pulku, ar wysu draudzi. Tai ti gudri cylwaki nuspride.

Tei zeme, kur šitaidas dumas pyrmu reizi pasarodija, saucas Anglija. Ti cylwaki, kuri pyrmū sasapulceja winâ draudzē, beja fabriku strodniki. Anglijâ, kai zynoms, ir

dyžan daudz wysaidu fabriku, kur auž wyl-nonòs un notanòs drėbes, kai ari taisa daudz wysaidu dzelža litu un mašinu. Tyukstuši strodniku strodoj pa tom fabrikom un ap fabrikom, kai wysod, stow syntim krāmi un budes. Tymūs krāmūs strodniki nu se-nejim laikim perka wysu, kas jim del dzei-wes beja wajadzigs. Strodniki perka un krā-mu kupči, zynoms, pelnejos na mozok, kai pelnejās myusu kupči storp latwišim.

Tulaik Anglijas strodniki un winiu drau-gi, tys ir ti gudri cylwaki par kurim pir-mit beja runa, tai nuspride:

Pagaidet puiši, mes tus kupčus gon iz-putynosim. Jemsim un pataisisim sowus krāmus! Niwins strodniks lai naperk niko pi kupčim, bet lai perk sowâ draudzes krā-mâ! Redzesim, kas tulaik byus ar kupču bagatibu. Mes strodojam, swidrū lejam un wiglu dinu naradzam, bet eku ti, rasnim wadarim, tergotoji sed, niko nastrodoj un dzeiwoj kai leli kungi.

Nuspride. Bet kai soktis pi dorba? Krā-mu atwėrt wajag daudz naudas. Tawari sa-perkt, wel wairok wajag naudas. Kur jemt naudū, ka ikwins strodniks dzeiwoj, taišni sacit, nu rukas mutē. Jo kam i ir kaidš mozs naudas krojuminš, tad tys ir niks ar kupča naudū leidzinojut. Sagoja ti strodnī-ki sowâ draudzē un jeme runot:

Draugi! Woi ta mes pa rubliam un pa

kapeikai nasaliksim tik daudz tōs naudas, ka warātu sowu krāmu pataisit. Myusu ir tyukstuši cylvaku. Pa rubliam iznoks tyukstuši, un kad pa diw, tad mes saliksim naudas wairok, na kai pi ikwina nu myusejim kupčim, kuri kramūs te pat sed. Woi ta myusu wydā naatsarass ni wina taida cylvaka, kuram mes warotu druši paticet itu naudu, kurs mocatu atwērt krāmu un pi kura mes wysi perktu? Kad mes utram naticesim un kad niwina gudiga cylvaka storp mums naatsarass, tad mums i dzeiwot nastow. Tergotoji myusus taišni beidz zemē, un ku bogotoki ji paliks, tū plykoki mes paši byusim.—Nurunoja. Un kas tad izgoja?

Strodniki saprota, ka wajag winotis sowā draudzē un wajag dybynōt sowu krāmu. Nu pulka izlasija picus cylvakus un jus nusaucē par komiteta weirim. Ti tyulen salasija nu draudzes naudu un irakstija wysu gromotā. Strodniki jēme likt naudu jau na pa rubliam un diw, bet pa desmit un wairok. Atsoroda ari taidi, kuri lyka itymā darišonā pa symtam. Lai, soka, ka tej nauda del liaužu lobuma; es zynu, ka dewu gudigim cylvakim, kuri jos pa wēju nalaiss, bet atdus atpakal wel ar procentim. Un eistyn tai i nutyka. Tys komitets pec nagara laikapajeme uz randas krāmu. Goja uz fabrikom un saperka tawares par taidu pat cenu, par kaidu beja perkuši i paši kupči. Cukris, mylti, sweceš, tabaks, spičkas, wysaidas drē-

bes un litas—wys atsaroda tymā draudzes krāmā. Bet pa kaidai cenai tagad pordawot wysas tawares? Tai spride tys komitets. Nuspride pordawot pa taidai pat cenai, kai i cyti kupči pordud. Wajag tak turet pelniu, ar ku krāma randu numoksot, wedejim par atwesšonu un pašim pordewejim, tys ir komitetam par dorbu atleidzynot.

Kad tyss beja gotows, tad krāmu atwēre un pasludynoja draudzej. Wys, kuri beja lykuši naudu del krāma, wys tagad goja uz sowu krāmu un perka, kas beja kam wajadzigs. Kū kas nuperk, tu tyulen i gromotiniā iroksta uz cenu poroda. Kotram draudzes bidram krāms izdewe gromotiniu. Nadumojit, ka porodā dewe uz gromotinias. Nimoz nadewe. Wys beja joperk par naudu. Nu reizes perceji palyka tai kai namirigi. Sows krāms, sowu naudu paticejam del krāma iztasišonas, un še tew reize: i solia marcinias porodā nadud! Kas zyn ku dumoj tys komitets; kas zyn kaidi leli kungi ji palyka ar myusu naudu!

Tai runoja un spride daži namirigi strodniki. Bet krāma komitets gudri dareja, porodā nadudams. Draudze dreizi iraudzija, ka i bez porodu ir lels lobums nu draudzes krāma. Wyspyrms swors beja riktigs, daudz riktigoks par kupču sworu. Utra lita, ka taware palyka daudz loboka. Nikas nabeja maitots ni wyltots. Draudzes krāms jeme strodot bez kropšonas un wyltošonas. Wiltibas

nimoz nadalaide.

Komitets nu picim weirim palyka gudigs un napagaisynoja to guda, kuru jam dewe draudze, nu sowa wyda ju izlasidama. Pēc nagara laicinia uz draudzes krāmu sōka it ari cyti strodniki, kuri pī draudzes nabeja pisadalijuši. Ji izdzerda, ka draudzes krāmā pordud loboku tawari un lik rikti-goku šworu. Par tū pat naudu, kas i pī cytim kupčim jomoksoj, kodel tad nanuperkt loboku tawari. Wajag perkt. Un wysi goja un perka. Draudzes krāms ityka cīnā un gudā.

Pagōja meneša laiks. Jeme skaitit, cik tawares nuperkts, cik porduts. Todel, ka wysi smolkumi beja rakstīti gromotōs, tad wyss tyka radzams, kai uz dalnas. Porduts tyka labi un palyka pelnia. Aizmoksoja meneša randu par krāma witu, aizmoksoja tawares wedejim, nesejim un wysim paleigim. Aizmoksoja šitū wysu un wel daudz pelnias atlyka. Ku darit ar šitū pelniu? Rōdos, ka jei nikam napidar. Pate pa sewim atsaroduse. Bet tej pelnia beja ti procenti, kurus fabrika dud sowim percejim, kupčim. Tej procentu pelnia ī ir tys bagatibas oluts del kupčim!

Byutu draudze pa wacom perkuse tawari kupču krāmūs, tad tej pelnia byutu palykuse kupču rūkōs. Bet tagad tej pelnia wysa palyka draudzes rūkā. Ku ar ju darit, woi izdalit wysai draudzei? Nuspride izdalit

pa maram, cik kurš naudas inese del krāma un cik kurš par menesi nupērka tawares. Kad saskaitīja un sadalīja, tad pasarodīja, ka wysu tawari waratu pordawot daudz latok, nakai cyti kupči pordawoj. Komitets sasauce sowu draudzi un soka jai: Tai un tai mes pordawojam, cik un cik atlyka teiros pelnias. Uz kotra rublia izkreit tik un tik kapeiku atdūt percejim atpakal. Ku dorit ar itu naudu? Sapulce nuspride, lai kotrs dora, kai grib: woi lai pajem šitū pelnias naudu, woi tai pamat krāma kastā. Bet niwins nagribeja jemt. Wysi pricojos par draudzes krāma darišonom, un pelniu nuspride piskaitit pī salykto draudses kapitāla del apgruzišanas.

Pulkā atsaroda wins prosts un tymss strodnicīnš, kurs reizē ar cytim beja lieis sowu rubli un percis silčas, spičkas, tabaceni un cytus smolkumns. Jis nadyžan saprota sapulces runas un beidos par sowu lyktu rubli.

— A ta muns rublis dzeiws? jis waicōja nu Komiteta.

— Dzeiws, draugs, dzeiws, un towam rubliam klot piauga wel desmit kapeiku. Woi gribi sowu rubli pajemt atpakol?

— Nā, nagribu. Lai gul un lai aug wairok!

Kad toliok komitets ar sowu draudzi runoja par krāma darišonom, tad wins nu

komiteta, kurš beja par pordeweju, pasludynoja draudzei, ka nu teiros pelnias labi byutu daliu atlikt del loboka pordeweja (prikaščika) pajemšonas. Lobs sapratigs pordewejs daudz zeimoj. Jis mok dreizok atswert tawari un saskaitit naudu, lobok mok ar publiku apsaît, Strodnikam cylvakam tys omots ir pagryuts. Sapulce tyulen nuspride nokušâ menesi saleigt pordeweju. Kas nusprists, tys tyka izdorits.

Wysi dumoja, ka moksojut prikaščikam, pelnia nu krâma byus mozoka. Bet patisibâ pelnia palyka wel leloka. Lobs pordewejs tai pawede krâmu, ka i pats sewi apmoksoja un pelniu draudzei paaugstynoja; jo uz krâmu goja perkt natikwin draudze, bet ari cyti strodniki. Ji, zynoms, nabeja izarakstijuši krâmâ un todel jim ari pelnia nagoja. Ji palyka mirâ jau i ar tu, ka draudzes krâmâ daboja loboku tawari un loboku sworû.

Draudzes krâma lobos darišonas ikordynoja ari cytu fabriku strodnikus. Ti tai pat salyka naudu un dybynoja sowus krâmus. Nagarâ laikâ pa wýsu Angliju tyka atwârta taidi krâmi symtim un labi pastow leidz šai dinai. Draudzes krâmi taidâ celiâ ir sakrojuši nu pelnias lobus kapitalus un nu itos naudas draudze izdud paleigu sowim pat brolim—strodnikim un winiu barnim.

Kupči un wysaidi tergotoji, zynoms, dusmojos bez gola par itu byušonu. Jim

žâl beja tos pelnias, kura šliuka nu winiu rukom. Ji dewas pi wysaidim leidzeklim, gribadami izputynot draudzes krâmus, bet strodniki saprota sowu lobumu un turejos kupâ.

Dažas draudzes gon krita gryutumûs ar sowim krâmim un izputeja. Bet tys nutyka caur ju pašu wainu. Cylvakam na wysod ir nauda pi rûkas. Laikim wajag perkt porodâ. Dažas draudzes dalaida sowûs krâmûs perkšonu porodâ. Bet tej beja lela kluida. Porodniki porjeme mârû. Nawareja sowâ laikâ porodus numoksot, krâmam pitryuka naudas nn taidâ celiâ beja josladz krâma darišonas.

Pretiniki, tys ir tergotoji, tyulen jeme bliaut un awizês rakstit, ka strodniku budes nikaida lobuma naatnas, ka tej ir mulkiga izgudrošona, kuru wajag atmest. Bet strodniki napazaudeja drusuma. Wysi sasaguwa un nuspride, ka porodâ dut nawar, koleidz krâmâ naw pi rûkas lelu kapitalu, ar ku apsagrist un naikrist bankrotâ.

Nu Anglijas draudzes krami izaplatija pa wysu Europu un Ameriku. Tagad Francijâ, Woczemê, Italiijâ, Zimel - Amerikas Walstis un cytur draudzes krâmi pastow tyukstušim un strodoj sowu dorbu.

Na tikwin fabriku strodniki dybynoja draudzes krâmus. Šitej mûde porgoja ari uz zemem, storp zemes strodnikim, tys ir

storp zemnikim. Myusu kaimini, Widzemes un Kurzemes latwiši-luterani jau godu diwdesmit, kai ir pasazynuši ar draudzes krāmim. Pi jim šiti krāmi saucas: „konsumbiedribas“ un „pārtikas biedribas“. Caur šitom draudzes būdem widzemiši un kurzemiši nu sowim mistinim un pilsatom ir gondreiž pawysom izspīduši žīdus-tergotojus. Nikaidš endelniks naspēj konkuret ar draudzes krāmim.

Tik win pi mums, katolim, myusu tym-sajā Latgolā, žīdu tergotojim ir zalta kolns un dabasu walstība. Kai apsulītā zemē ji te aug un wairojas un rauš montu nu myusu tym-sim mužicinim. Wysas myusu pilsatas un mistini kai sātīn nusati ar žīdu krāmim. Un pasawerit, kaidi perceji saīt žīdu krāmūs. Zemniki win, zemniki. Muižniku pawysam naredz. Winiu ari nadaudz ir pi mums, un ti pat perkās lelokūs na žīdu krāmūs, woi ari izroksta sew tawares nu lelom pilsatom. Wysa pēlnia žīdim-tergotojim it nu zemnika rūkas. Wysi symti un tyukstuši, kurus kupči apgruza, ti wysi satak nu zemnika kapeikom.

Wajag zemnikim apsadumot, wajag nokt pi prota un saprast, kai pacelt sowus inokumus, kai nuturet rūkā likū kapeiciniu, kura naradzami kreit nu winiu sastrodotos, tulznojas rūkas un klusiniam welias uz tergotoja pylnom kešom.

Wajag tik nustot kaidā myusu pilsatā

uz augstokas witas un pasawert uz garom ulnicom. Kas tur ir, kas tur doros. Pimāram Rēzeknē nu baznicas kolna war redzet pašu lelu, pašu bogotu kupču ulnicu. Krāms pi krāma, būde pi būdes. Niwinas dzeiwojamos mōjas, tik win tergotuwes. Stypras myura mojas, augsti diweju etažu nomi, wysim stypras durowas ar dzelžu štabom un aiz tom durowom monta wins brejnums. Pastowejis uz kolna un pasaskatejis uz leju, paraugi paīt pa ilu un pasawert kotrā krāmā. Kas tos tawares, tu montu, perk? Zemniki perk, zemniki win. Atjem žīdim šitus zemnikus-pērcejus, un redzesi, ka ji winā nedeliā wysi izputes orā. Ar zemniku naudu ir sarausta pa krāmim tej wysa bagatība, ar zemnika kapeiku izbyuweti wysi ti skāisti nomi, magazinas un būdes. Kupči paši niko namok iztaisīt ni padarit. Ku ji pordud, tys ir fabriku dorbs;—ku ji perk, tys wysš ir ar zemniku rūku pataisīts un izstrodots.

Redzit, kaida byušona: fabrika strodoj winā golā, zemniks strodoj utrā, un kupčis gruzos pa wydu un pelnejas kai nazynu kaidu lelu un dorgu dorbu daridams. Wysa kupču gudriba ir tej, ka ji mok naudu skaitīt un procentus rekinot, mok ar perceju apsāt un iwilkēt ju sowā kramā. Bet wel kas wysuleloks pi kupčim ir, tad tys ka ji mok turetīs kupā. Kupči sasaruņoj sowā storpā un nuspriž winaidas cenas. Tos cenas ji nanulaiž ni par puskapeikas. Wairok gon nupleš, kad izadud nuplest, bet zamok par

nulyktu cenu kupčis napordus niwinas no-glas, niwina perkolia aršina. Lai tik kurs kupcis paraudzitu pordawot sowas tawares zamok par nulyktu cenu, tad cyti kupči jam acis izkniopotu nu pires. Tai kupči mok turetis kupā.

Bet pi zemnikim to nawaida. Zemniki ir tymsoki par tergotojim, naprut ni rakstīt ni skaitīt. Naperk gazetu, nazyna to, kas pasauli doros un nazyna ari, kaida cena kotrai tawarei. Kupcis pasoka zemnikam cenu. Un woi tej cena ir riktiga, to zemniks nawar nikur izzynot. Pimaram Widzemniki, ti jau daudz gaišoki par myusejim. Ti skaita sowas awizes un zyna, kaida Reigā cena lynim, rudzim, swistam un wysom cytom tawarem. Reigas cenas wysod ir augstokas par witejom cenom, kuras kupči nusoka uz witas. Todel widzemniki moz pordud sowa monta židim, bet steidzas sowu tawari nusyutit uz Reigu, Piterburgu, Wilniu woi uz cytu kaidu leloku pilsātu.

Kai draudzes krams zemnikim ir wajadzigs del perkšonos, tai wajadziga ari taida wita woi bude, kur jis bez zaudejuma (tys ir bez škodes) warotu sowus tawares pordut. Fabrikas strodniku dzeiwe ir cytaida, nakai zemniku dzeiwe. Strodniks nu fabrikas par sowu dorbu daboj teiru naudu. Strodnika dorbu un ražojumu pordud pate fabrika, tai tad strodnikam dait tikwin perkt dzeiwei wajadzigas litas. Pordut jis niko

napordud. Bet zemnikam cytaiž dzeiwojas. Zemniks reizē perk un pordud. Perk tū, kas krāmā ir, un pordud tū, ku nu satas atwad.

Del perkšona zemnikim paleidz draudzes krāms, bet pordušonai naw taidas witas, ni budes. Gudri cylwaki i šitos byušonas naw pamatuši molā. Cytôs zemēs, pimaram Francijā, Woczemē, Anglijā, Finlandijā aba Suomijā, ir atklotas bidribas un kantores, kuras perk nu zemnikim wysu jus tawari. Perk lynus, swistu, ulas, wylnu, galiu un cytas litas. Tos bidribas un kantores, tai pat kai draudzes krāmi, atsarun pašu zemniku rukôs un wysa teiro pelnia nok pašim zemnikim par lobu.

Pimaram Suomijā ir daudz swista bidribu, aba swista kooperaciju. Tos bidribas perk swistu nu zemnikim, kupčus klot nadalaiž, un tū swistu lelom partijom syuta taišni uz Angliju un Daniju. Lobums nu tom bidribam zemnikim ir tys, ka storp jim un Angliju naw nikaidu smolkoku kupču un pordeweju. Zemniks wad sowu swistu uz bidribas magazinu. Te jo tawari labi nuswer un moksoj pidarigu cenu bez wysaidas kropšonas un monišonas. Suomija naw lela zeme. Guwu tur nabyus wairok, kai wysā Latwijā, bet swista Suomu semkupi syuta uz orzemem wairok par latwišu saiminikim. Tyukstušim pudu swista Suomija kotru godu izsyuta un daboj miljonus rubliu naudas par itu.

Pi latwišim-luteranim, Widzemē un Kurzemē, taidas bīdribas un kooperācijas wel mozpazeistamas. Tik beidzamajā laikā myusu kaimini ir sokuši par itu nupitnok dumot.

Pi mums, Latgolā, ap itom bīdribom wel i runas nabeja. Pi mums tikai nasen wel isokuši liauds dumot par draudzes krāmim. Leiwonūs, Baltinowā un wel nadaudz cytōs witōs ir atkloti draudzes krāmi. Ti draudzes krāmi jau sokuši nest sōwu lobumu; liauds labprot jimūs perk.

Draudzes krāmus wajadzatu atklot kotrā mīstiniā, pi kotros baznicas, kur wairok sazapulcej liauds. Wysim, kuri pi mums ir gaišoki un gudroki cilwaki, wysim wajag stotis druši pi šito lelo dorba un celt tautas bagatibu uz augšu.

Tagad ir ti laiki, kur cylvaks ar plykom rukom, ar wīnu mīsas spaku, niko naspēj padorit. Wajag pi mīsas spakim dalikt klot wel gudribu un prota gaišumu. Wajag mocetis gromotas un awizes lasit; wajag mocetis rekinot un sowus inokumus labi skaitit. Wajag pulcētis, draudzētis un wīns utram ticet.—Bez ito wysa mes nicik naktīsim uz prišku, bet wīnumar palīksim uz wītas. Bet wajag zynot, ka pasaulī wyss wīnumar atsarun lelā kustibā. Nikas nastōw uz wītas. Kas rodos ka stōw uz wītas, tys it atpakal.

Tai i mes, zemniki, ka tik nasoksim it

uz prišku, tad druši wīn myusim byus jōsleid atpakal un jōgrimst wel lelokā tymšibā un nabadzibā.

Todel, draugi, nagulit, nasnaudit. Bezit ora sowas golwas nu tymšom, zamom ustobom un werites, kas pasaulī doros. Pasauls dreižim sulim it uz prišku. Napalicit celia molā, jemit protu rukā un dsenites pasauliam pakal.

Kaidis lobums daletis uz wīnsētem.

Pa wysim trejs Latgolas aprinkim: Ludzas, Rēzeknes un Dwīnškas, beidzamūs godūs zemniki stypri isokuši daletis uz wīnsētem. Te nuteik lela porgruziba wysā zemniku dzeiwē, nuteik lels, naradzats jaunums. Wysōs molōs pa Latgolu tej wīn i runa: daletis woi nazadelit uz wīnsētem (uz ehutorim). Taidu lelu jaunumu wajag apsawert nu wysom pusem, wajag labi pordumot un tad izdut par jū sōwu spridumu.

Cik lela kustiba ir nutykuse beidzamūs godūs, war, pimaram, redzet nu šitaidim skaitlim, izjēmtim nu Rēzeknes aprinka Zemes Komisijas. Leidz 1909 godam Rēzeknes aprinkī ir sasadalījuši 55 zemniku cimi (sā-

džas), nu kurim uz gobolu apsamete ap 600 saiminiku. Pa wosoras laiku 1909 godâ tyka izdaliti wel 34 cimi ar kaidim 400 saiminiku. Kad dališonos šitai piaugs kotru godu, tad pec nagara laika wysâ Rezeknes aprinkî napaliks niwina cîma, bet tikai winsetes. Gondreiž tys pat nuteik ari pa Ludzas un Dwinkas aprinkim.

Tai tad dolišonos uz winsetem it dreizim sūlim.

Bet tūmor wel daudz palik zemniku, kuri tikai weras uz šitu jaunumu un paši wel beistas soktis pi winsešu dzeiwes. Ku lobu winsete zemnikam atnas, woicoj ti, kuri wel naw sokuši daletis. Lobuma ir daudz.

Wyspyrms zeme teik sawasta winâ gobolâ, šaurûs, wigli saradzamûs rubežûs. Kotrs zemes styurs ir sasniedzams dreizok, nakai kad zeme ir izkaitita pa šniurem. Liko braukošona un wodošona nu tolejom šniurem uz satu pawysam izgaist. Liko dorba stunde ir dorga wosoras laikâ. Tu zyna kotrs saiminiks. Todel, kû wairok palik breiwo laika, tû lobok saiminikam.

Apskaitisim, cik garu celiu numerej saiminiks par wosoru, kad jam atsarun teirumâ godâ, pimoram, 10 šniuru zemes ar pliowam, un kad leidz tom žniurem ir jobrauc woi joit tikai winu werstu. Uz desmit šniurem nubraukt pa winai reizei-ir 10 werstu.

Nubraukt pa desmit reižu jau 100 werstu. Bet tys tikai skaitits uz winu голу. Braucut atpakaļ jau iznok otkon 100 werstu. Tai tad kupâ 200 werstu. Pi šniures aršonas otkon jobrauc pa reizei uz kotru šniuri turp un atpakaļ, tys pat nuteik pi ecešonas, pi sešonas un pliaušonas: desmit reižu uz prišku, desmit reižu atpakaļ. Tai ka kupâ tos desmit šniures atjem saiminikam par wosoru treju syntu werstu celia garumu. Tej braukšona, wesšona un išona wysod nuteik ar wysu saimi. Paskaitit tagad, cik waratu nupelnit wysa saime, ar zyrgim un strodnikim, wazdama un idama 300 werstu garu celiu! Ar wysu labibu un sinu waratu nubraukt leidz pašai Reigai! Tai tad laika aiztaupišona jau atnas lelu lobumu. Cyti lobumi pi wensetes dzeiwes ir daudz leluki. Winsetê saiminiks ir breiws nu sowim kaiminim. Jis sej un pliaun kû grib un kad grib. Jis gona sowus lupus kur un kai grib. Niwins jam nawar aizligt, niwins worda sacit, jo sowâ rubežâ winsetniks ir [pylns kungs un breiws kai muižiniks sowâ muižâ.

Jau sen zemniki ir atzynuši, ka treju teirumu myusu laikûs saiminikam napiteik, ka wajag iwest caturtu un pîktu teirumu del obula sešonas, del zemes auglibas pacesšonas. Jau sen zemniki runoj, ka cîma ganibas aizjem daudz zemes, kuru waratu pataisit par teirumim woi pliowom. Daudz zemniki itu wysu ir apswârûši un saprotuši,

bet daudz ir arī taidu, kuri to nasaprūt. Caur šitīm napratejīm taidā celiā i cytīm, gudrokīm, wajag gaist. Pa wacām palik treju teirumu mūde, pa wacām maizes tryukst, un trešajš teirums winumar palik tukšs. Cytōs zemēs, kur liauds palykuši gaišoki, popuwes teirumu jau nawaida, jo tur liauds pazeist zemes dorgumu un nadud tai zemei niwinas wosoras atsapyust. Myusu zemniki stow aiz popuwes teiruma wysim spakim. „Kai ta, ji soka, mes byusim bez popuwes? Kur ta lupus ganisim?“—Uz itū war atbildet šitai: kad zemniki sasadola uz winsetem, tad arī lupu pulks sasadola uz daliom. Cimā pa popuwi staigoj kaidu 50 woi 60 guwu, bet kad saiminiki izis uz winsetem, tad kotram paliks na wairok kai 5 woi 6 guws. Woi ta tos picas-sešas guws nawar nuganit az sowa moza zemes styuriša, pa ežmalim, pa dorza un pliowu molom. Winsetniki jau tai i dora. Sowi pat mozi barni bez badom mok ganit picas guws, un kam pawysam naw gonu-puikas, tys sowas guws pisin werwē un palaiž drywas molā.

Ka guws auklā turata wel lobok nusa-gona, naki lupu pulkā laista, tū piroda šaids nutykums nu aizparnejos wosoras Rēzeknes tywumā. Winam saiminikam beja diw teles, kuras jis gribeja audzet. Pawasar jos izlaidē gonūs ar sabru lupim. Guws, kai wysod, koleidz tej pi tos dajjukst, soc badetis un dzonotis. Gadejos, ka winu nu tom telem igryude growī un parlauze jai koju. Saimi-

niks ju atwede uz setu un piseja auklā dorza pliowas styurī. Tai tys lupinš nudzeiwoja wysu wosoru, klybodams un ganidamīs pa tū pat dorza pliawinu. Rudin atgōja weršu kupči. Tos teles, kuras staigoja gonūs, ji nagrib perkt, kam lisoju, bet par tū klybū, kura wysu wosoru beja pisita auklā, dewe lobu naudu un aizwede uz pil-satu. Ka klybo guws uz witas byudama palyka tukloka par gonūs laižamu, tad wasalai guwei bez šaubom byutu daudz lobok palikt pisitai werwē, nakai ar wysu pulku byzot pa plyku popuwi un numeidetim kryutim.

Tagad ir taidi laiki, ka dzeiwe parsamej kotru godu, gondreiž kotru dinu. Agrok par lynim moksoja lelu cenu, pa 70-80 rubliu par berkowu, bet par swistu marciniu nadewe i 20 kapeiku. Galia agrok beja lāta, pa septinias kapeikas guws galia un gondreiž pa trejs kapeikas telia-galia. Tagad wyss porsameja: par lynim dud moz, bet par swisti jau moksoj 30-40 kapeiku marciniā, par guwi dud nu sešdesmit leidz septindesmit rubliu. Woi desmit godu atpakal wareja kas idumot par taidom cenom? Zemnikam-saiminikam naredzet itos porsameižonas pasaulī, nasaprast sowas pelnias oluta ir teirajs graks. Turetis pi treju teirumu šniurem, sēt lynus un komotis ap jim, tys ir wysleidza kai meklet nowes sowai saimestibai. Lupus audzet un sokt pīnā saimestibu west ir pyrmajs un steidzamajs

sulis uz loboku dzeiwi. Bet lupu audzešona war weiktis tikwin pi winsētnika. Lobas sortas guws napaciš ganišonas un tronkošonas pa plykom popuwem. Lobai guwei wajag obula un cytu zoliu. Bet cīma saiminiks nīmoz nawar set obula, todel, ka jō šniures ir kaiminiu wydā, un jī kaimini obula set nagrib. Tai cīma saiminiks teik sastits ar sowu kaiminiu dzeiwi, un jam naw breiwi pakustet ni uz winu pusi. Ku sabri dora, tū i tew jodora. Kaimini dora mulkibas, i tew tys pat jodora. Kaiminim izadumoj gulet uz ceplia un nasēt sowu šniuru, tad ari tu kop uz ceplia un gulstis, jo kū pasēsi pret kaiminiu gribešonu, tū kaimini tew bez želestibas nuganis. Ari sēt gribadams tu, cīma saiminiks, sēsi tad, kad kaiminim isagribes. Ni agrok, ni weliok nandreiksti. Pasēsi agrok par cytim, tad towu sējumu nubrodos; i pasēsi weliok, tad towu šniuri wel zaliu kaiminiu lupi apēs. Tai cīma saiminikam dait palikt kai saskam slostā: nu wysom pusem islagts lomotōs, ni čeksti, ni peiksti, cytaiž kaimini ar iskaptem wersā, un tew daguns woi aste nūst! Bediga smikla byušona! Tagad otkon taidi dagaja laiki, ka zemnikam winumar wajag daudz naudas. Wys: palyka dorgs: molka dorga, dzelzs dorgs, drebes dorgas, šols, oda, cukris, spičkas—wysi smolkumi un seikumi dorgi. Zemniks nikai nawar sazalasit ar nauđu, nikai nawar nuperkt sew styproku zyr-gu, woi loboku plugu un ecešu. Zeme kotru

godu nulisej, kotru godu jei prosa lobokas apstrodošonas un maslošonas, bet apstrodot—zyrgs nawalk, apmaslot—tryukst lupu. Kotru liku guteniu, kotru sīna wazuminiu jopordud „del apsagrišonas“ saimestibā. Naw taidas witas, ni taida cylvaka, kurš naudas idutu uz ilgoku laiku, uz wiglokim procentim. Palik tikai šidi-auglotoji. Ti gon idud mozu drupotu naudas, bet otkon pajem taidus auglius, taidus naželigus procentus naudā un graudā, ka utru'reizi zemnikam nīmoz nasagrib leist pi žida porodūs.

Woi ta jau patiši zemnikam naw nīkur globšonas?

Globšona gon ir, tikwin na cīma saiminikim, bet winsetnikim. Jzadalejis wisetniks daboj sowu planu. Tur ir apzeimoti jo zemes rubeži un irakstitas wysas jo desetinas. Ar itu planu winsetniks, wysleidza kai muižiniks, war dutis uz Zemes Banku un ilikt sowu zemi par poroda nauđu. Banks izdud lobu nauđu, pa 40 woi ari pa 60 rubliu uz kotru desetinu, lai tur teirums, woi kryumi. Tikai pūrus Banks lik mozā cenā. Del pīmora, winsetnikam ir desmit desetinu zemes. Banks jau par reizi izdud kaidi 400 rubliu par 5 woi 6 procenti godā. Procentu mokšošona naw diszyn cik lela, ar kapitāla dzešonu 26 rubli godā. Bet par tim četrim syntim saiminiks war uzreizi pacelt sowu saimestibu, war igodot sew skaistas sortas lupus, arklus, ecežas un cytas zem-

kupibas mašinas. Gudri iguldejis četrus symtus sowâ saimestibâ, zemniks war nu tim četrim sytmim turet loboku procentu un dreizâ laikâ izmoksot banka porodu.

Bankâ pijem tikwin winsetes. Zemi, kura ir izkaisita pa šniurem, nateik bankâ pijemta, jo taidai Banks i cenas nagrib nusacit. Naw ari nikajds breinums. Drebes gobolam ir cena, kad gobols ir dzeiws. Bet sagraizi šitu gobolu sluksnem, tad niwins cylwaks jos najems, jo niwins skruders nu jos niko nasašyus.

Cimâ dzeiwojut zemnikam wysod ir mozok semes, nakai tôs jam byutu izgojušam winsetâ. Pimoram jemsi zemniku, kuram pus gruntas zeme, ar 15 desetinas. Tos picpadsmit desetinas ir gromotôs irakstitas šitai: aramines 8 desetinas, dorzu pus desetinas, ganibas 5 desetinas un pliowu ar purim pus utras desetinas. Nadumojit, lasitoji, ka tôs wysas picpadsmit desetinas tam pus-gruntnikam woi pus-učastnikam pilnigi pidar. Nimoz na. Jam eistyn pidar tik ostonias desetinas aramines un pus-desetinas dorza. Tos ostonias ar pusi desetinas jaw pidar todel, ka jos ir apzeimotas ar ežom un atdalitas nu cytu kaiminiu zemes. Tos ostonias ar pusi desetinas saiminiks pazeist, apstrodoj un jos war kam gribi parodit. Bet palykušos sešas ar pusi desetinas jam pidar tik uz papeira. Teirumā jis nawar parodit tôs witas, kur jo gonibas,

kur pliowas, kur kryumi. Gonibas kupâ ar kaiminiu ganibom, pliowas kupâ ar cytu pliowom; tur naw nikaidu šniuru, naw nikaidu ežu, naw taišni sacit nikajdas kortibas. Wysy laiž lupus pulkâ un naskaita, cik kuram guwu, cik wušku. Cik Diws dewe, cik pats gribeja. Taida ir cima kortiba. Pliowas wel sadola kotru wosor pa šniurem. Merej ar iskapšu kotim, merej ar padim un sylim. Dažu reizi pormerej, dažu reizi nadamerej. Kurs teik apmonits, tys ar tū pat iskaptis kotu meklej nu kaiminim taisnibas. Tai celias daudz streidu, tisu un plyukošonus, kuras otkon aprej daudz laika un daudz daudz naudas, jo zynoms ir wysim, ka pogosta tisâ atrast taisnibu ir tik pat gryuši, kai tikt dabasu walstibâ.

Tai tad cima saiminikam, kupâ ar wysam gryutibom, ir mozok zemes, nakai winsetnikam. Winsetnikam tos picpadsmit desetinas byutu pidarejušas pa pylnam, zynomūs rubežus un uz wina plana. Cima saiminiks gribadams, pimoram, sowu zemi pordut un perkt sew cytâ witâ, nawar tôs zemes wigli pordut. Wyspyrms, jam naw uz rukom nikaidu dokumentu par sowu zemi. Cima plans un cima dokumenti ir izduti uz wysa cima. Sewiškam saiminikam naw duts nikajds papeirs. Atwedis uz sowu zemi preeceju, taidis cima saiminiks war preecejam parodit tik sowas šniures un dorzus. Wysu cyta jis war tik ar wordim apstostit. Todel ir saprutama lita, kodel zeme zam

šniurem ir mozokâ cenâ, nakai zeme winsetê. Winsetes zemi war dorgok pordut, naka šniurês saškalditus teirumus. Bet winsetes moz kurš grib pordut. Winsetes wairok lik bankâ, tad taisa lobus kormus, iwad lobus lupus un tai pacel tû zemi, nu kuras agrok naworeja pordzeiwot. Ap Rêzekni zynoms ir taidis gadejums. Beja saiminikam cimâ sasto učastkas dalia. Cima liauds sasadalija uz winsetem; ari šitam, sastos dalias saiminikam, dagoja izadalit kupâ ar cytim, lai gon pats nagribeja. Pa planam jam dakrita tikwin 2 desetinas ar trejs-caturtdaliom. Kad agrok jis dzeiwoja cimâ, tad par šitu jo zemi nagribeja dut i symta rubliu. Tagad par napylnom trejs desetinom jis pajeme četri symti rubliu un nu Zemniku Banka nuperka sew 20 desetinu, imokso-dams par kotru desetinu 10 rub. Palykušus 200 rublius jis liks jaunas saimestibas itaisiŝonâ un tai, ar godim, paliks par stypru saiminiku. Četrus symtus rub. par napylnom trejs desetinom jam numoksoja jo kaiminš, kuram sowas zemes beja tikai ap 17 desetinu. Bet todel, ka perkamo zeme atsaroda pi jo rubežim, tad jis napažaloja dut četrus symtus. Redzit, cik augši celias zemei cena, kad tej zeme izdalita winsetê!

Gonibu dališona wel naw skaitama par lelu gryutumumu pi cima dališonas uz winsetem. Daudz leloks gryutums ir ar sâtas porcelšonu uz jaunu witu. Jzjaukt wacus

kormus, izordit pamotus ir lels dorbs un daudz moksos naudas. Tu gon atzeist wysi, ari waldiba atzeist. Waldiba winsetnikim todel izdud paleiga naudu pa 80 rub. un wairok uz ikkotra saiminika. Taisniba gon, ku soka winsetes pretiniki, ka kormus porcelt, daudz lobok byus joswiž nust un daudz jauna meža joperk. Bet wajag kotram saiminikam padumot un saprast tû, ka meža cenas ar kotru godu palik augstokas. A muižiniki cart beidzamus mežus un pordud. Pec diwejim, trejim godim mežs paliks trejskort dorgoks nako ir tagad. Par tû naudu, par kuru šudin wel war uzcelt wysus kormus, par tû naudu pēc godim gryuti byus izbyuwet i winu lobu ustobu. Teirajs rekins ir pazasteigt ar jaunu kormu taisiŝonu. Cik war nusawert pa myusu cimim, tad zemniku kormi gondreiž wysu ir liuti šwaki, waci un nastypri. Dumotus, ka paši kormi jau paredz sowu porsacelšonu uz jaunu witu, tikwin kormu saiminiki par itu moz dumoj un nagrib nimos saprast, cik garš dzeiwes myužs winiu sâtom.

Ari waldiba atzeist, ka aiz meža dorguma zemnikim byus gryuti kormus nu jauna izcelt. Todel waldiba winsetnikim dut padumus un izdola gromotinas, kurôs skaidri izstostits un parodits, kai celt mola kormus un cik dorgi ti apsait. Mola kormu cãlojim waldiba bez moksas syuta instruktorus aba roditojus, kuri apstosta wysus dorbus un idud wajadzigus planus.

Kas wel šaubos par winsetes lobumu, lai aizjudz zyrgu un porbrauc tās molas, kur zemniki izgojuši uz gobolu. Nikur storp jim nadzērd bažu un žalobu par padaritu dališonus. Lai gon pyrmi godi ir gryutoki, kai wysod ir gryutoka kotra jauna dzeiwes kortiba, bet nokuši godi nēss jim symkortigu lobumu. Kurs agrok tiks nu cīma waliā, tys byus gudroks un dreizok raudzis loboku maizes kymusu.

Cimim un šniurem wajag dzidot myuzīgu dusešonu, jo šitei waco kortiba sen jau nuwecejuse un jos wita kopūs. Tik winsetes atness myusu Latgolai kortibu un lobokus laikus.

Daži ir taidi cylvaki, kuri sowā tumsā protā beistas it uz winsetem dumodami, ka izgojušim uz gobolu waldiba nādus par wēlti zemes, kuru ji cerej dabot nu muižu platibom. War tik pasasmit par taidim cylvakim, woi lobok wel nuraudot par winiu tumsibu.

Nikod waldiba par wēlti zemes nādewe un nādus. Niwinā pasaulia molā tys naw radsats, ka zemi dutu par wēlti, tai tad ari Kriwijas waldiba nikad ni dumoja ni ari dumos sadalit zemnikim muižu zemes.

Gon jau kungu laikūs (dzynt byušonā) zemniki beja kungim kolpojuši un aizpelnejuši nazyn kaidu pateicibu. Bet 1861 godā,

kad zemnikus atlaide breiwus, woi ta zemnikim dewe kot lapaciti semes par wēlti? Nimoz nādewe! Par tom šanrom šniurem, kuras jau nu myuža laikim beja zemniku rukōs, wajadzeja ilgus godus moksot „wykupu“ tys ir izperkšonas nauda.

Tai tad redzit, ka i tos pat tawu šniures zemnikim ir perktoš un izperktoš. Kas laiž runas par breiwu zemes dabašonu, tys liaužu krōpejs un monitojs.

Nazawerit, zemniki, uz downom, bet jemites stypri pi tō, kas jums tagad ir rukā. Breiwos muižu, ir wysleidza, kai zemes „mednis rukā“. Bet latwišu senejo, gudro paruna soka:

„Lobok zeile rukā, nakai mednis kukā!“

Mužika nauda un žida nauda.

Liauds runoj, ka naudai wina ogle: woi nu mužika, woi nu žida rukas. Es ari tai pat beju dumojis; bet munā dzeiwē nutyka wins gadijums, kurs skaidri rōda, ka mužika nauda un žida nauda naw winaida lobuma.

Pasaklausit, kai beja. Atbrauc da manim žids, guwu kupčis, nuperk wērsi un waicoj:—Mikel, woi nazyni kaides wites,

kur lobe pordud?—Zynu, es soku: ekur wi-
niâ muižâ pordud telius.—Lyudzams, Mikel,
soka žids, nuwed mane uz to muize!—Dud,
soku, man pa 10 kap. nu werstas, tad brau-
kšu. Sasarunojam mes i braucam. Nuper-
ka žids diwejus brangus telius, aizmoksoja
pa desmit rubliu par kotru gobolu. Es sa-
liku telius rotūs, un mes laidemes uz pil-
sātu. Braucam un runojam, kai jau ar židu,
par wysaidom pasaules byušonom: par ja-
ponim, par Dumu un par tū, kas gazetôs
stòw rakstits. Runojam tai del eisa laika,
un es wys werus uz tim diwejim telim.
Taidi skaisti un tukli lupini; teirižal padumot,
ka žids winius nukaus un galiu kas zyn
kaidim kungim woi židim pordus. Pordu-
moju es i par cenu: desmit rubliu—loba
nauda par pyrmos wosoras lupinim. Man
par parneju teliu nagrib dut i dewiniu rub-
liu. Bet cik man moksója wysu zimu izba-
rot? Es werus un sprizu, ka na tej sorta
pawysam munim lupim. Muižas teliam i
izskots taidis kundzyskajs: gluda spolaw,
meiksti gurni; acis itos dumotu, ka ar pro-
tu weras uz manim, mužiku. Kupcis, tys
sed win rotūs un glauda lupinius, bet es
ejmu kojom un man taidis kai kauns sestis
wazumâ. Man tai rodos, kai nazkaidus jau-
nus-kungus wadu uz staciju, woi nazyn
uz kaidu lelu gudu. Nu, taisnibu sacit, man
ti diw teli waren patyka!

Kas byutu, es padumaju, ka es pats
taidus telius byutu izaudzejis un par jim

pa desmit rubliu pajemis... Nâ, es taidu
žeiwotu ni myužam napordutu. Es izaudze-
tu lobas sortas gutenias, un kaimini breino-
tus win, ka man taidas guws, kai muižas
kungam.

—Kai tu dumoj, Josel,—es pawaicuju nu
žida;—woi kungs man pordutu taidu skaistu
põriti: wersi un teliti?

—Par ku jis nawar pordut?—atsacija
žids:—kungam noude wisleidze, woi nu mu-
zike woi nu zide ruke.

—Nui, soki: woi nu mužika woi nu žida
rukas...

Nuwežu es tū židu ar telim un pats
laižus atpakal pa tū pat celiu, uz muižu.
Tur wel palyka daudz teliu. Del manim kai
reize porits, un naudas kai lykts beja diw-
desmit rubliu leidza.

Dabrauču pi muižas, satyku kungu. Tai
un tai soku, kungs, gribu nu junis perkt
pori talânu. Breinigi pateik man jyusu lupi.
Pi lobas dasaweršonas nanusprogs taidas
sortas kustune ari mužika rukôs. Man i nau-
dâ ir leidza, diwdesmit rubliu, pi winas
braukšonas i aizwessu telius uz satu. Woi
nabyusit tik lobi, atliaut man apsawert un
izlasit diwejus lapaušus. Wajag jau reizi
paraudzet apsait i ar kungu sortas žeiwo-
tim...

—Nu ja, soka kungs: labi gon, labi...

bet redzi, draugs, es nawaru tew tik lati pordut, kai židam. Del galias gon, bet redzi del audžešonas... Pasoki, draugs, kur tu dzeiwoj, woi laikam natoli nu manim?

—Te pat, es soku: kungs dzeiwoju. Pa jyusu mežu man i ganibas dakreit, „sarwituts“, kai soka liauds.

—Ak tai, atbild kungs: tys labi; bet redzi draugs, man tai nūlykts, ka del audžešonas... nu taišni sacit, ka es nawaru nu tewim mozok pajemt, kai pa diwpadsmi rubliu par kotru teliu. Wari perkt, wari naperkt. Bet es dumoju, ka tu gon nagribesi perkt...

—Ak jau, es soku: pa diwpadsmi rubliu par gobolu, kungs, žal moksot. Četri rubli, tai sacit, kai zemē joswiž... Bet kai ta jyus židam atdewet pa desmit rubliu? Najau jyus smiklus gribat wodot ar manim, prostu zemniku? Mužika nauda un žida nauda woi ta na wina olga del jums? Diwpadsmi rubliu es gon namoksošu. Es nagribu byut slyktoks par židu.

—Ka namoksoši, soka kungs, tad i nawajag; wari braukt prūjom.

Apsagrize, aizswilpoja un aizgoja. Es palyku stowadams, ni troks, ni gudrs. Ku tys zeimoj, nawareju saprast. Kad žids dud desmit rubliu, tad pordud. Kad zemniks sulej tū pat cenu, tad kungs pagriž mugoru. Nà,

es padumoju sowâ protâ: te nazkas naw riktigi. Woi kungs ir troks palicis, woi es asmu bez gola mulkis. Es ito napamesšu un meklešu golu rukâ. Atbrauču uz satu, stostu siwai. Un tej lomoj win mani: U, tu telš ar wysim telim! Woi tew protu Diws atjeme, par treju menešu teliu moksot pa desmit rubliu? Woi ta nazyni, ka taidus telius ar soldonu win pinu un syltu putru jodzyrda? Woi nadzerdeji, ka ap kungu telim kolpyuniom jostaigai kai auklem ap mozim bārnim?... Zynoms, (boba) runoj sowu, bet es dumoju otkon sowu: kaida bada kungam, kas ar munim telim nutiks, woi sprogs woi dzeiwos. Nu žida pajem desmit, nu mužika prosa diwpadsmi rubliu. Sprižu, gudroju un niko nawareju izgudrot.

Paga, es dumoju, išu da baznickunga, jis wysaidas gudribas ir izgōjis pa swatim rokstim, woi ta jau itos byušonas nawares man izskaidrot. Nugoju, stostu, kai beja. Pasokit, cinigs taws, es waicoju: woi mužika naudai un žida naudai naw wina olga?

—Esi, dals, mirâ, soka baznickungs: myusu kungs ir gudrs un lobs kungs. War byut towa lobuma gribadams jis nutureja tēwi nu tik dorgas perkšonas. Wai ta jis sowu liaužu nažaloj, woi ta jis jyusu monta nasorgoj. Tak jis winumar liaudim runoj: nadzerit brandwina, nadorit ols. Un woi jyus jo klausot? Nu dzeršonas celias wysa jyusu bada un nabadziba. Esi, dals, mirâ un naskau-

di kungam jo skaistu lupu, naskaudi jo monta. —

Wel daudz ko baznīckungs runoja, daudz gudru litu, kai mocības laikā.

Es izgāju, bet protam mīra naw un naw. Nu kai ta byus mīrs, ka acīm radzūt mūžika nauda nasakreit ar žīda naudu!...

Atgoju uz sātu, stostu kaiminim. Ti smejas win par munim telim, tai ka kauns man tyka. Bet mīra munam protam vys naw.

Tai nudzeiwoju leīdz swatdinei, kad gadejos ar kumu aizit ols budē un sasatikt ar krudziniku. Tys krudziniks ir wydzemniks, taidis pat prosts cylvaks, kai i mēs pašī. Bet tos čyaliu gazetas jis winumar skaita un liaudim šu-tu pastosta: kai Dumā deputati sasaboruši, kai Prancijā sacalisti baznīcas aizslaguši un kas zyn ku wel jis tymōs awizes naizskaita. Redzi, ir cylvakam nauda un laiks, tad i moksoj par tēm awizem. Ak jau bez moksas niwins jam naitaisa tōs drukawotas gazetas.

Nu redzešu, es dumoju, pastostišu krudzinīkam, ku jis teiks par teliu perkšonu. Tai un tai, es jam stostu. Un jis tik golwu pagruza un pazasmej.

—Nu, kai ta byus, es golā waicoju: woi naw tīsa, ka mūžika nauda un žīda nauda naw swerama uz wina swora?

—Kotrai naudai, atbild krudziniks: ir wins un tys pat swors un mīrs. Bet kunga teliam un mūžika teliam tys swors naw leizons. Kad kungs pordud žīdam teliu par desmit rubliu, tad tys kungs zyna, ka cytu godu un wel cytu godu tys pat žīds pi jo atbrauks un moksos par teliu tik pat lelu naudu, woi wel leloku. Bet kad kungs pordus telius mūžīkam un kad mūžīks izaudzes pi sewim taidus pat lupus, kaidi ir mūžā, tad žīdam jau byus diw witas, kur wares telius perkt. Wina wita byus mūžā un utra wita byus mūžika sata. Kad pi mūžika byus taidi pat teli kai pi kunga, tad teliu cena paliks zamoka. Un itō kungs beistas un itō jis nagrib pilaist. Woi tagad sapruti, kodel žīds par teliu moksoja desmit rubliu un nu tewim kungs prasija diwpadsmī mit rublius?

Tagad es saprotu, kas tys ir mūžika nauda un žīda nauda; es saprotu, kodel kaunamī teli latoki par audzejumim. Taisniba ari baznīckungam, ka kungs ir daudz gudroks par myusu mūžiku...

Un natikwin teliu perkšonā mēs mūžīcīni, palikom par telim, bet warbyut ir wel daudz cytu byušona, kurōs ti gudroki myusus kluseniom apjoj, un mēs aiz tymsuma niko naradzam un nasaprutam. Tai jau pasaulē ir ar tū tymsumu!...

Dīvs na leidza dola.

Kai tys nūteik, ka na leidza
 Dīwinš liaudim dola laimi:
 Wins ir bogots, zaltūs staigoj,
 Utris plyks ar wysu saimi?

Winam skaistas, lelas mōjas,
 Monta wysur pylns ar skaudzi
 Pylni goldi, pylnas klētis,
 Draugu daudz un kolpu daudzi.

Utram škeiba ustobinia,
 Cauru juntu, caurem sinom,
 Wējs ar snigu nadūd mira,
 Solts pa naktim, solts i dinom.

Winam ustobas kai piles,
 Kot wed wydâ pašu Diwu,
 Ni te bādas naw par maizi,
 Ni par bārnim, ni par siwu.

Utram dzeiwot wajag pērtī,
 Te pat gūws un cyukas reizē
 Tys pat pašam trauks, tys lūpam
 Tys pat ēdins, tei pat maize.

Wins brauc wagonā bez bādas,
 Gulet meiksta, sylta wita:
 Leits ar dublim, wejs ar snigu
 Jam ir nazynoma lita.

Utris treju rubliu zyrgā
 Brin pa dublim, brin pa snigu;
 Nūsolušam, nūwōrgušam
 Dait aizmērst i par migu.

Winam kotru din' uz golda
 Gordi peiragi un galia,
 Dōrgi weini, dzer cik pateik,
 Pats un kolpi ād cik walia.

Utram malna, škeista putra,
 Galias, pina—naw i smokas;
 Rupa palowiniu maize
 Un teirs yudentinš nu okas.

Winam pylni, sōrti byudi,
 Wādors gluds un meikstas rūkas,
 Pylna sāta kolpu, meitu,
 Ni jam bādas, ni jam mūkas.

Utram, strōdojūt del cytim,
 Sarauts wādors, rūkas malnas,
 Jkrituši byudi, acis
 Winōs tulznōs rūku dalnas.

Tai tys nūteik, ka na leidza
 Diwinš sowa montu dola:
 Winam wysa ir pa pylnam,
 Utris palik plyks bez gola...

Skoborga.

Kas jaunoks?

(Mōsinu saruna)

Terga laikā, kad baznicā jau beidzes
 wysas atlaidu lyugšonas, sasatyka diw „mo-
 sinias“, kringelius perkdamas.

—Wasala, Anit mōs, kur ta tewis tik
 ilgi nabeju redzejuse, woi naesi kur pelniā
 braukojuse, uz Piterburgu woi uz Reigu?
 Nu stosti, kas jaunoks, ku redzeji, kū dzer-
 deji?

—Ak jau, Brigiten, mōs, daudz pasauli
 jaunoka, bet niko loba. Pate dzerdeji, kai-
 das tagad mocibas myusu baznickungi ir
 sōkuši stostit, kaidas gazetas pasauli laist.
 Worbyut jau wysim swātim dorbim un
 lyugšonom atit gols. Strodojit, soka, wairok,
 na potorus skaitit. Dorbs, soka, Diwam
 wairok pateikams par lyugšonu. Wot, mōs,
 kaidi jaunumi pa myusu molu! Da spowe-
 des napijem, pi Diwa golda napilaiž. Tik

wīnu reizi nedeliā, soka, war šitu Diwu
 („lāsku“) dabot. Nu padumoj, woi ta cylvaks
 war izeist tik garu laiku ar grākim uz sirds.
 Beju Aglyunē, Wilianūs, Rykowā un Byko-
 wā, beju wel daudz kur, bet wysur wina
 un tej pat dzisme: strodojit un wuicit bār-
 nus. Tfu, kāss, kauns i klausetis par bārnim
 taidam cylvakam, kurs Diwam jumprawibu
 un nawainibu ir myužam apsulejis.

—Taisniba towa, Anit, naw myusu mosom
 waira dzeiwes. Beju Bykowā, beju Beržgali
 un Bradaižūs. Bykowā wel war atrast kri-
 stigai dweselei pricu, bet uz Beržgali, mos,
 i nadumoj waira it. Tur jau naw tō tetiša,
 pi kura wareja gudigi izaspowedet. Un ka
 isi uz Borkowu, woi pimaram uz Juzupowu,
 tōd kaunu win attrassi. Tur tew tyulen
 dus rukā „Ticibu un Dzeiwe“. A woi zyni,
 kas ir tej „Ticiba un Dzeiwe“? Gazeta tai-
 da, swatim cylvakim del apsmiklia. Pajem
 mōs, un paskaiti, tad aiz kauna nazynosi
 kur acis likt. Teiri graks padumot, ka baz-
 nickungi taidu gazetu roksta un liaudim
 duš skaitit. Mes jau i lyugšonas bejam sōku-
 šas skaitit, lai Diwinš apgriž myusu gori-
 gim tawim protu. Bet niko, mōs, gazeta
 wys it un it, kotru menesi tai i gaidom,
 kai grečeniki Diwa stropes. Mes porstōjam
 jau perkt tū lapeniu; dumojam, ka mes
 naperksim, tad i narakstis waira. Bet kas
 tū dewe: puši jeme skaitit „Ticibu un Dzei-
 wi“ un mums jau waira nabeja dzeiwes nu
 pušu apsmiklia. „Werites“, puši, soka: „kai-

das jyus asot, kù par jums baznickungi roksta!“—Ku ta, mòs, atbildesi sunim-puišim? Niko, nusi tik da Bykawas woi Užwoltas i palyugsi par jim želigu Diwu. Bet jau, paldis Raditojam, dzeržams, ka „Ticibu un Dzeiwi“ ir „Drywa“ aizslaguse. Pats weiskups ir apsazolojis par liaudim un pisacejis „Ticibu“ islegt „Drywâ“. Zyni, mòs, „Drywu“, kuru pa Piterburgas ulnicom nosoju un por-dawoj. Tei gazeta jau naw tik špetna. Es gon nasaprutu, del ko ju roksta. Bet slyk-tuma nu jos gon nawaida.

—Woi dzerdeji, Brigit mòs, par Brewiar žykim“? Soka, ka dreizi jaunus izlaiss. Waci, soka, asut židu izdumoti un atlaidas jimûs nu Swato Tawa naasut porakstitas. Nudi, mòs, taisnibu soku. Dagdâ, kad jemu aizastot par wacim „Brewiaržykim“, par ausi, mòs, daboju, tai ka golwâ trejs dienas skaneja, kai leldines zwoni. Na man winai tys nutyka. Beja i cytom meitom. Wina nu prota nugôja aiz tôs zwanišonas, bet man niko, wasala palyku, kai redzi. Bet Diws zyna, kod ti jauni „Brewiaržyki“ izis.

—Niko, Anit mòs, pacissim, koleidz „Brewiaržykus“ sagaidisim. Bet wot ko nawar pacist—„tejatrus“!

—Kas ta ti par „tejatrim“, woi kaidi obrazi, woi otkon gazetas?

—Ni obrazi, mòs, ni gazetas, bet taišni liaužu kordynošona. Bradaižûs es par itû

izdzerdu: tai un tai, soka, Rêzeknê uz Jau-nu godu ančikristu liaudim soks rodit, ančikristu ar cyukas golwu. Es tyulen i padumoju: ka jau Rêzeknê ju parodis, tad na cytaiž, kai nu židim byus pidzimis. Rêzeknê jau židi win dzewoj. Bet kai ar tû cyukas golwu, to es nawareju saprast: židi tak cyuku nairedz. Tik pec kaida laika Rêzeknê es izzynoju, ka nikaida ančikrista naw bejis; sabraukuši beja tikwin nazkaidi „studenti“ nu Piterburgas, izmèdija kungus un aizbrauce. Wina kolpyune nu Rêzeknes man stostija: smikla bejis bez sowa gola, a pečok „studenti“ ar kungim doncojuši un dzaruši olu. Tik i wysas tos rodišonas.

—Woi dzerdeji, Brigit mos, wel winu jaunumu: Weresmuižâ pate ar sowom ausim dzerdeju, nu baznickunga mutes, nu moci-bas. Dzerdeju, ka bārnim nu dzeršonas izaugšut leikas kojas.

—Ej, jau, ej, mòs, nabridej. Kai ta barnim nu dzeršonas lai aug leikas kojas, ka bārnim nimos nadzer. Woi nabeji tik pate pidzaruse, ka itaidas litas tew pisaklausija.

—I naw tew, Anit, kauna par manim itai runot: es, redzi, pidzaruse. Eistyn, soku, dzerdeju. Zyni pate, ka puiši kai pidzer, tad staigoj greizom kojom. A barni, redzi wysod pa tawam it. Kurs dzymst pa motei, tam taisnas kojas, bez kurs pa tawam, tam jau leikas un wèl, soka, kupris mugorâ. Ar

nazkaidim rokstim un doktorim tys, soka, ir pirodits.

Kas itu lykumu ir pasludynojis., ka barnim wajag byut ar leikom kojom, to es nazynu, bet dreiži, soka, byus taidas bidribas, aba draudzibas, kur wysus irakstis. Kas izarakstis tymā bidribā, tam bērni byus ar taisnom kojom, bet kas nā, tam wysi bērni greizi un ar kuprim mugorā.

—Ak, mōs, kas zyn, kas ar tū pasauli ir naticis. Kur ni pasaklausi, wys jaunumi un jaunumi. Ekur Smiltiniu cīma liauds, padumoj, izjauce sowas ustobas, sadalija zemi gobolūs un kas zyn ku win soks darit. Matuzanu Ontons teiri protā sajucis nu tōs nutikšonas. Jo siwa man stōstija, ka warbyut liauns gors ju ir apsedis. Wosoras wydā izwede wysas trejs guws un pisēja pliowa pi saitom. Taida, soka, tagad byus ganiba. Bet padumoj, mōs, cik tys lupinš war pisaganit uz winas witas, nadobojs i paskraidit korstā laikā. Matuzinia ar osorom man stōstija par sowim žeiwotēnim. Wuškas wysas pordewis židam; tos, soka, sewis naapmoksoj. Pečok bejis pi jim nazkaidis čyulis nu Rēzeknes. Runojušis, čyukstejušis. Tad aizbraucis winu dinu uz mistu un atwedis nazkaidu mašinu par 50 rubliu. Tej mašina kai sokuse gaudot, tad wysi barni saleiduši paceplī un sunia naworejis isaukt sincēs, paborot. Ku dumoj, mōs, tej mašina asute del pīna griššonas; „saparats“ woi

naparats“, kai ju tur čyuli sauc. Pats, soka, Matuzans tū mašinu ar rukom griž un swistu nej. Taidu swistu perkut židi un moksojut lobu naudu, pa 40 kapeiku par mārčinu. Nadzerdata, mōs, cena; woi tik naw te malošona un liaužu monišona. Tū pīnu, stosta Matuzine, tai sagriž, ka wysu swetibu jam izgriž orā. Ni cylvaks, ni lups to pīna nagrib jemt mutē. Sirds, soka, kolst nu to pīna. Tai ju sywanim un telim i saberoj ar myltu putru. Del saimes, Matuzine soka, šej winu pudu wysod pamatute kletī. Ari nu cīma bobom Matuzans sōcis perkt pīnu pa 10 kapeiku garci. Bobom, zynoms, naudas gribis, un Matuzans dzan win swistu un wodoj uz mistu. Lilejas, ka dreiži palikšut bogots un wacokū puisanu syutišut uz nazkaidu „gimnaziju“. Laikam škola kaida, woi kas tej „gimnazija“.

—Pi jums, mos, liauds troki palik nu mašinom, bet pi mums nu bankom.

—Kai, mōs, nu bankom? Man wacajs peršals kad bankas pastota, tad wiglums win, nikaida trokuma. Ašnia laiššona tak nu wacim tāwim jau atzeita par lobu reizi. Muns wacajs tāws kotru sastdin pertī lyka pi mugoras bankas...

—Wai, Brigit mōs, na par ašnia bankom es runoju. Par naudas bankom myusu liauds palik troki. Kontorī, soka, wersiba iwaduse taidu banku, kur war naudu nūlikt un pajemt.

—Nu jau naw nikajds breinums. Pats nūliksi, pats i pajemsi sowu naudu; lai tik nauda byutu, waratu ju skreinē nulikt un pajemt, kad wajag, bez wysaidom bankom.

—Naasut wys tai, mōs. Nulikt, redzi, warut mozok, bet pajemt wairok. Te i celias tys wys liaužu trokums, ka par mozu naudu, kotrs steidzas dabot leloku. Židi, jau cik naželigi del mums cylwaki, bet i tī soka, ka bez wajadzibas liauds dzanas uz tim bankim, kad pi kotra židinia warūt dreizok un wairok dabot naudas. Nazynu, mōs; nawar muna golwa sajemt to wysa kupā. Ka baznickungi wel napidaretu pi itom bankom, tad es taišni isacitu, ka te liauna gora kordynošona. Bet tej i ir muna nasapraššona, ka gorigi tāwi nimos nasmodej bankus, bet wel irunoj liaudim pi bankim rakstītis.

—A ta par gawenim, Anit mōs, dzerdeji. Weiskups, soka, gromotu atlaide, ka četras reizes nedeliā, lelo gawenia laikā, war est ar galiu? Woi tys war byut? Man nasagrib ticet taidom gromotom. Es kojom nuišu da paša weiskupa un pawaicošu: woi tys war byut, ka waci lykumi jau pagolam.

—Dzerdeju gon, mos, par itom gromotom. Bet es gaweju, kai gawejuse. Par cytim es nabadoju. Par wysim liaudim napibadosi. Winiā pasaulē gon Diwinš izškers galias edejus nu gawetojim.

—Nu, wasala palic, Brigit mos! Uz Sirds dinom kur ta isi: uz Bykowu woi uz Wilianim?

—Wasala, Anit, es i pate nazynu kur globtis, laikam wel uz Bykowu...

Latwišu dzeiwe Sibirē.

Wins muns pazeistamajs, latwits, kurs ilgus godus nūdzeiwoja Sibirē storp lawišim atsyutija man wēstuli, kuru es gribu pasnegt kalendara lasitojim. Storp cytom ziniom muns pazeistamajs roksta šitaidu gobolu words pa wārdam:

Par pyrmim Sibires dzeiwotojim nu Latwišu zemes wajag paskaitit izsyutitus ar walsts spēku par liaunim dorbim dzimtenē. Tī ir zagli, laupitoji, slapkawas un ari teiri nawainigi cylwaki, kuri ityka winiu draudzibā. Šiti izsyutiti liauni cylwaki tyka Sibirē palaisti gondreiz breiwi, bez wysaida dorba, bez zemes gobola. Daudzi nu jim palyka par ubogim, kurus sibiriši sauc par „sibirskaja kobyłka“, un cyti nagribadami bodu cist, stojos pi zemes dorba par kolpim un uz dzelza-celia par strodnikim. Ar laiku, tykuši pi sowa zemes gobola, daži latwiši atsauce nu dzimtenes sowas saimes un radi-

nikus. Breiwoš zemes tulaik beja wairok un kurs tik gribeja labi strōdot, tys wareja labi pōrdzeiwot. Gryutums beja tik tys, ka wysi latwiši beja izkaisiti pa molu-molom un sasatikt nawareja. Baznieu beja moz un tōš pat beja dyžan toli. Sowu ticibu un woludu latwiši woi aizmersa, woi pawysam pazaudeja.

Desmit godu atpakal' es beju par licniku pi taida nūtykuma. Nu Sibires dziliu-mim atbrauce jauns latwišu pōrs laulotis. Bet laulot winius baznickungs nawareja, todel ka ji niwīns wel nabeja kristiti. Tai kristibas un lauliba nūtyka winā dīnā! Taidu gadejumu, ka bārni mērst bez kristibas, Sibirē ir daudzi un par itā te nimoš naza-breinoj.

Gryuta beja pyrmū latwišu dzeiwe Sibirē. Lai apwiglynotu sowu bedigu byušonu, latwiši jeme rakstit grōmotas uz dzimteni un aicynōt sowus rodus un pazeistamūs. Grōmotōš jī raksteja, ka dzeiwe jim asūte wigla un jauka, zemes asūt dizgōn, pelnias uz kotra sulia eik pateik. Tai rakstidami sibirīši gon sowā prōtā dumoja, ka kŭpā ar cytim jim byus wiglok cist bādas un ryuktumu pa Sibires klajumim.

Sitōš grōmotas izpildeja sibirīšu nūdumus un trejšdesmit godu atpakal' ap symtu saimiu nu Latwijas pasacēle un laides garā, nazynomā celiā. Tyulen aiz Urala kolnim latwišim dagoja braukt zýrgim, jo dzelža

celš Sibirē tulaik wel nabeja sokts tasiit. Nu sātas latwiši brauce zogdamis, jo policija nalaide zemnikus uz Sibiri. Caur itū nutyka tys, ka daudz kuri bēgli nalspeja pōrdut sowas zemes un laides celiā gondreiž bez kapeikas naudas. War saprast, cik gryutumū wajađeja pōrcist taidim celia weirim!

Pec ilgim menešim jī dasawylka leidz Tiūmenei, kur sadumoja lyugtis walsts paleiga. Lyugums tyka izklausits un celiotoji dabojā nu walsts mozu paleigu, ar kuru cyts nūbrauce leidz Omskai, cyts leidz Kainskai un Tomskai. Te jī apsamete uz zemes gobolu, kaidi kurim ityka.

Na wysi palyka mirā ar jaunū dzeiwi. Sibires brismigī soltumi, miljoni ūdu, mosolu un cytas kustūnes, kura nadewe mira ni lūpim, ni cylvakim, saryuktynoja latwišu sirdis. Daudzi liaužu sōka žalot par sowu atbraukšonu un jēme paustis atpakal, uz sātu. Ar nūpelnitū celia naidu jī dabrauce pi Tiūmenes un sōka otkon lyugt walsts paleiga, tagad jau del aizbraukšonas uz dzimteni. Walsts činowniki palyka dūsmigi un paleiga witā lyka braucejim ipert pa porcijai žogoru. Dabojuši pēriņi, celiaweiri laides tōliok, uz dzimteni, paši par sowu naidu, kuru ar lelom gryutibom pa celia laiku pelneja. Atbraukuši uz sātu jī nūlidze zynomim un nazynomim braukt uz tū nūleditu Sibiri. „Sibire bejuse, sibire i palik!

Tur dzewoj liauds kai zwèri. Un drèbu nanosoj, kai cylwaki, bet apsawalk zweru òdòs!“

Taidi stòsti uz eisu laiku aptureja latwišu izbraukšonu. Desmit godu laikā paway sam moz liaužu beja izbraucis. Bet dzeiwe dzimtenē, cik wareja nūjāgt, gods pec goda palyka gryutoka. Burlaciba, kura latgalīšim dēwe lelu pelniū, pamozam nūkrita. Maizes un naudas pitryuka. Un liauteni otkon sòka dūmot ap Sibiri. Wyswairok brauceju tyka pamanits padejūs trejūs godūs. Seniok brauce uz Tomskas un Omskas apgabalim, bet tagad tur pitryuka zemes, un brauceju straume laižas uz Jenisejas guberniū. Koleidz tur atsarass wairok latwišu, toleidz ap Omsku un Kainsku latwišu ir wyswairok un šej wita jonusauc par Sibires Latwiju. Te latwiši ir lobok isadzeiwajuši un dorbojas wyswairok ap zemi. Audzeji lobus lūpus un pinu pòrdud kupčim, kuri nej swistu un wagonim syuta uz Anglija. Dažòs witòs atsarun leli krūnia un muižiniku meži. Te latwiši daboj pelniū pi meža cèrsšonas. Gondreiž wysi latwiši pyulejas igyut sowu zemes tyuriti, bet gryuši pi tòs war tikt. Latwiši grib zemes tywok pi baznicas, pi pilsátas woi pi dzelža celia, bet taidas zemes jau sen aizjentas. Palik breiwi tik tòleji klajumi, pa mežim un stepem, kur cylwakam musamest ir lelas bailes, jo taidā reizē daīt pawysam škertis nu liaudim. Zemes nadabojuši latwiši stòjas

fabrikòs un pilsátòs par strodnikim, woi ari pajem zemi uz rentes nu cytim.

Baznicas ir Omskà, Tomskà un Spasskàjã. Tagad soktas taisit wel diw: Kainskà un wel winà sàdžã.

Lai gon dzimtenē dzeiwe naw wigla, bet Sibirē ir daudz gryutoka. Tu es waru golwot kai Sibires dzeiwotojs un lawišu dzeiwes lieiniks.

N. P.

Gadejums nu Sibires dzeiwes.

(Patšiga nūtikšona.)

Dažus godus atpakal nu Wiliakas aba Marnauzas draudzes aizgòja uz Sibiri wins saiminiks, pordudams sowu zemi un montu. Tò saiminika wòrdu es nagribu minet. Disgon byus, ka ju zyna ti, kuri šitu gadejumu jau ira dzerdejuši Marnauzã. Tai tad aizgòja tys cylwaks uz Sibiri ar sowu siwu un apsamete tar dzeiwot. Pec nailga laika jis laiž gròmotu sowam radidikam un aicynoj ju tai pat pamest sowu sãtu un laistis uz Sibiri.

Tys radiniks, paskaitejis gròmotu, soc runot sowai siwai, ka nabyutu slikti aiz-

braukt. Bet siwa ni par ku; nadùd i runot par braukšonu. Pec kaida laicinia atit nu Sibires ùtra gròmota, kurâ tys aizgòjejs lilej Sibires dzeiwi un teicas, ka jis dzeiwoj tagad taidôs mójôs, kaidu pašam Wiliakas grafam nawaida. Teicas, ka zemes asùt papylnam, mežu, pliowu un wysa ko, cik win gribi. Roksta jis palykušam radinikam, ka tys byus par mulki un pušgalwi, nabraudams un palaisdams nu rùkom tik lelu lobumu, kuru šis, aizgòjejs, grib atdut na cytam, bet sowam radinikam.

Palykušam saiminikam lela kàrdynošona. Jis otkon runoj ar siwu un obi pordumoj: braukt, woi natraukt. Siwa otkon stòjos braukšonai pretim.

Paìt naudz dìnu, otkon atit treša gròmota, kurâ tys lobajs radiniks nu Sibires roksta, ka zeme del jo jau aizjemta, lai tik niko nagaida un tyulen lai brauc. Saiminiks jau nawar nùcist un soka siwai, ka šam mira naasùt, winumar pròtâ stòw braukšona.

—Nu labi, siwa jam soka, ka gribi braukt, tad brauc paprišku wins pats. Pordùd kaidu winu-utru gùwi un zyrgu del celianaudas un brauc' apsawàrtu. Kad dzeiwe patiks, tad es wysu pòrdušu un braukšu pate.

Saiminiks tai padora. Pordùd, daboj naudas un laižas uz Sibiri. Nùbrauc jis uz

tu staeiju, kura gròmotâ paròdita, izkop nu wagòna un weras pec sowa radinika. Bet radinika naw un zyrgu pašam jomeklej, ar ku nubraukt leidz radinika muižai. Saiminiks nu reizes pasadusmoj, ka gròmotos rakstitojs ir bejis natiklis aizbraukt jam priškâ. Bet pečok apsadumoj, ka zinia laikam naw nùgòjuse, woi kaida nalaimē jo lobù radiniku ir caliâ aizkawejuse. Rauga pats dabot zyrgu. Bet kučers i par naudū naw dabojams. Leidz radinika witai asùt pori par symts werstu, pa celiu pylns asùt zagliu un laupitoju. Natik zyrgu warùt atjemt, bet i pašu wedeju ar brauceju nùkaut.

Kù darit? Dumoj atbraucejs: pòrbraukšam tyukstašus werstu na jau atsasacit nu symta werstu. Wajag laistis kòjom. Wys jau Diws pasorgos kristitu cylwaku nu nalaimes!

Laižas it kòjom. Sateik cylwaku pa celiu un waicoj: kur tej wita, kur dzeiwoj jo radiniks, taidis un taidis. Liauds pasabreinoj, radzadami swešu cylwaku, swešòs drebēs, paròda celiu. Saiminiks it un dait pi tòs sàtas, kur wajag byut jo radinikam. Weras, kur byus tej jo pile, skaistokò par grafa mójom. Nikaidas piles naw, nabogas win zemniku ustobas un nabogi cylwaki. Jem waicot nu tim cylwakim, kur jo radiniks ar taidu wordu un familiju. Jam paròda uz sàtas nùmali uz mozu bùdeniu, kura

dreizok leidzinojas pogrobam, bet na cylvaka dzeiwukliam. Jis it da tōs būdenias un weras: nazkaidis cylvāks izskrin nu durōm un laižas uz mežu. Saiminiks tikku pazyna, ka tys i ir jō radiniks. Soltums win jam pagōja pa ōdu. Bet jis pōrmat krystu un it tymā bādeniā wydā. Kū jis redz: uz greidas pi moza lūdzinia leikoj radinika siwa, izkoltuse, nūlisejuse kai škadarns, un kōš pinu.

—„Lai byus pagudynots“ ... atsasauc gosts. Siwite sazatorykst un nawar ni worda atsacit.—Kur ta tōws weirs, kurs man rakstija tik jaukas grōmotas? Woi na jis, ekur, aizbāga uz mežu? ... Kur ta jyusu muižas un mōjas? ...

Bet siwite tik tagad pazyna sowu radiniku, spruka raudot un žalolis par sowu dzeiwi, par bādom un gryutumim. Gosts paljudze yudenia, pasadzert. Bet yudenia natsozoda, jo ōka ir toli un yudenia jimā moz. Saiminica pileja gostam pīna kipiti. Tys sōka dzert, bet tyulen sasawibe un nulyka trauku molā.

—Par kū tys pins tāk ryukts,—jis wai-coja

—Pi mums wysod taidis pins—atbild saiminica: pi mums ganibōs taida ryukta zōle, pelejumi win ...

Gostam nu dzimtenes pasorōdija, ka jis elnē tyka, na cylvaka dzeiwukli. Wyss

te beja tik bailigs, tik najauks, ka ribums win stōjos ap sirdi. Jis nawareju nucist ni pusstundes sēdejut taidā olā; jam wyss prōts nesēs tik win uz tū, ka dreizok sprukt nu šitos witas waliā. Ni jam gribejos runotis ar radinika siwu, ni gaidit paša radinika, koleidz tys atis nu meža. Kas ta zyna, woi jis gribes izleist nu meža, kurā ibaga jū iraudzidams. Warbyut aizbaga, lai jo naradzatu. Kū jis war pastostit, ku lobu sowā saimestibā parōdit, ka te wyss radzams kai uz dalnas; ubadziba, nabadziba, bods un nalaimē ... Dreizok prūjom nu šos witas, dreizok leidz stacijai un uz dzimteni ...

Pec ilgim gaidišonas mēnešim siwa sagaidija sowu weiru nu Sibires atbraucut. Nūwordzis, nūlisejis, malns kai zeme jis igoja sowā ustoba. Tik pōrspēris ustobas sligsni, jis pasawēre uz Pestitoja mūku, sasleja rūkas lyugšonā un krita pi zemes. Siwa weras un breinojas. Jei nawar saprast, kas te nuteik. Pusstundes guleja krystā jos weirs un ar osorom teice želigu Diwu, ka jū izglōbe nu nalaimēs un nadalaide pōrdut sowu sātu ...

Diws palaiž casauli sowus radijums un kotram dud dzeiwes witu: putnam gaisu, ziwei yudeni, zweram mežu un tew, cylvaks, dūd towu dzimteni, nu koras tu nadreiksti bēgt!

Kad putns porteik nu gaisa, ziws nu yudenia, tad ari tew, cylwaks, wajag portikt nu dzimtenes. Tikai tows laiskums un natykums wad tewi pi nabadzibas. Dorbs un dzimtenes milestiba tew atnas swetibu!

Wacajs krùgs.

Dzàroja stòsts.

Lela celià molà
Radzams wacajs krùgs,
Škeibi worti, durowas
Izsysts beidzams lùgs.

Seniok, soka, dzeiwoja
Krugà wacajs žeids,
Zemnicinius monidams,
Bejis bogots, seits.

Reizi tymsà nakti
Krugà zagli beja,
Un pa reitam žeidinš
Karineja sejà.

Nu to laika krugà
Nazkas baidej liauds,
Un ikwins ar leikumu
Caur tū krūgu brauc.

Itymà pat krugà
I es reizi tyku,
Un nu lelom bailēm
Tikkū dzeiws palyku.

Sadzèris ar draugim,
Gòju es nu terga;
Golwa soltā nakti
Gondreiži jau spèrga.

Lelcelš beja dubliots,
Pabòda man brist;
Gribejos kur pyunē,
Cysu skaudzē krist.

Ejmu es caur krugu,
Un nakts tymša jau;
Breinums, ka man bailiu
It nikaidu naw!

Golwa tai kai gryuta
Acis taidš kai migs.
Leisšu gulet krugà,
Man tòs bailes—niks!

Stodulâ es igõju,
Tymss, kot acî dur.
Dzèržu: man aiz sweitas
Sagyws nazkas tur...

Rowu es tad sweitu
Cik man beja spâka:
„Globoj mani, Diwin',
„Sorg' nu liauna grâka!

Rõwis, nusapliowu;
Ka tew Diwa rukâ:
Sweita beja matuses
Aiz noglas pi kûka!

Satausteju witu,
Cytas bej woi sins
Kas tur man par bâu,
Gulet tak wyswins.

Pormešu es krystu,
Sòku Diwa lyugt,
Dzeržu, te aiz sinas
Nazkas jeme ryukt...

Ryukdam, elsinedams
Wortûs liaunajs brin;
Un man sirds nu bailem
Taišni orâ skrin...

Klausus: te na cylwaks,
Zwers, woi nazyn' kas ...
Kaidš jû liaunajs krûgâ
Šur pa nakti nas? ...

Es, ni dzeiws ni miris,
Golwu sweitâ tynu,
Lai, kas byus woi nabyus,
Naradzu ni zynu!

Liaunajs gryutim sùlim
Taišni wersâ drõž
Dzeržu, sowu purni
Man pi golwas bõž.

Nu, es padumojū,
Munai dzeiwei „Amen“,
Lai nyu mani nužniaudz
Woi ar kojom samyn.

Liaunajs gulòs klotu,
Jeme gryuši pyust;
Man—ni beja begt,
Ni jo nùstu gryust.

Leidz reitam liaunajs guleja
Pi manim tai uz wakts.
Es aizmygu un nazynu,
Kai nuteceja nakts.

Kad pasamudu reitā,
 Jau lūpus gonūs dzyna,
 Man golwa beja gryuta
 Un pillita kai swyna.

Uz sweitas wepris guleja,
 Tam kryutīs naža kōts...
 Te sowas bailes saprotu,
 Uu nurima man prōts.

Tik paspeju es atsajāgt,
 Kai atit cima liauds
 Un stosta man, ka wepris
 Bej' wakar tergam kauts.

Bet kōwejs labi napratis,
 Kai wepram sirdī dur,
 Tys izsprucis un aizbedzis,
 Ka namaneja, kur...

Še, draugi, kaida nalaime
 Teik cylvakam nu ols!
 Kad pitryuktu win drusuma,
 Tad gon man byutu gols.

Tad naticit, lyudzami, jyus,
 Ka walni baidej liauds:
 Tur tīsas naw ni druponas,
 Bet malu dyžan daudz.

Westule draugam nu drauga.

Atrosta celia molā, braucut nu Plyk-
 Kolnu cima uz Saules-Muizu.

Brolit boltajs, muņs draugs, wasals!

Syutu tew dandz lobu dinu un, lyu-
 dzu, nasabreinoj, ka tagad rokstu pa lat-
 wyski. Kai pasagruziju pa plotū pasauli,
 kai sagōju ar wysaidim gudrokim cylvakim,
 tai i atrodu laimes stundeniu, kurā izamo-
 cijū sowus latwyskūs rokstus. Nyu paldis
 soku lobim cylvakim, kuri man dewe spol-
 wu rūkā. Jau waira, draugs, tew nasyutišu
 pa kriwyski rakstītu gromōtu. Zynu, ka tew
 moz beja pricas nu tom gromotom, bet pa-
 dumoj pats: kū man beja darit, kad sowa
 rokstu nazynōju. Wajadzeja klanītis pyr-
 mam pasaulia klaidūniam un lyugtīs, lai
 piroksta tew lobas dinas un zinias, kuras
 gribejōs syutit. Un woi zyni, draugs, tos
 gromotas cik dorgi man moksoja? Kapeiku
 papeira lopa, kapeiku kuverts, septinias
 kapeikas marka, tad wel 20 kapeiku raksti-
 tojam un pōrs buteliu ols krūdzeniā, jo
 cytā witā tī rakstītoji nīmoz nawar rakstīt,
 kai tikai ols būdē. Nauda samoksota, ols

izdzarts un gromota gotowa. Soc man jū skaitīt. Klausus un dusmes win matās ap sirdi: niko jedziga naw pirakstīs, „palkoni“ win „nu boltōs licas leidz malnajai zemei“. „Paklons“ tāwam ar moti, „paklons“ broliam ar siwu un barnim, „paklons“ šwageram, wysim rodim un pazeistamim. Wysu lopu nalobajs satraipa ar „paklonim“ un eistynam wordam, taidam wordam, kura cylwaks gribatu nusyutit sowam draugam, taidam i witas napalik.

Taida najedziga byušona man, draugs, nadewe mira. Paga, es padumoju, woi ta jau tej rakstišona eistyn tik gryuta lita, ka es, wel jauns byudams, namocešu jos satwert. Atrodu lobus cylwakus, kuri pasajeme mani mocit un še, draugs, weris pats, cik labi jau saprutu rokstus. Man nyu i ruka i spolwa nasas uz rakstišonu. Turi win pacitibu un skaiti leidz golam. Rakstišu tew daudz wysaidu byušonu nu munas dzeiwes.

Wysuprums, draugs, sacišu tew ka liletis man naw ar kū. Slyktas darišonas. Trešu menesi moldus pa Piterburgu, dauzu swešu liaužu durowas un sligšnius, bet tos laimes un pelnias kai naw, tai naw. Wysas witas un witinias aizjemtas. Liauteni brauc us šeni nu molu molom un ap kotru witu, ap kotru dinesti kaunās kai kraukli ap maitas gobolu. Taišni baile wertis!

Te, draugs, i kolera beja wosoras laikā.

Daudz liaužu izmyra, wyswairok nu prostos, strodniku kotras. Dumojams beja, ka tagad wiglok byus atrast witu. Bet kas tū dewel! Wins numerst, pici-šesi atbrauc. Un wysi meklej dorba. Ka man nu satas nabyutu bejis leidza druscite naudas, tad, nudi, kot bodā mersti. Te i par ubogu naw breiwi staigot; tyulen wad taidōs „dorba mojōs“, woi taišni syuta tewi tur, nu kurines esi atbraucis.

Tu, draugs, man raksteji, ka daudz jaunu liaužu brauc nu myusu puses uz pilsātom, wyswairok uz Piterburgu. Pilnigi tycu tew. Jo pats radzu, ka Piterburgā myuseju latwišu wairok, nakai, pimaram, Aglyumē uz atlaidom.

Kur ni pasagrissi, wysur latwiti atrassī. Wysas kantores, kur kolpyunes sadar, kur kungi dorbu dud, wysas kancelarijas un waldes, kur strodnikus iroksta fabrikōs,—wysur latwišu pylns. Te liauds nu reita leidz wokoram skraida pa pilsatu un klauš dorba. Bet atrast dorbu—naw wigla lita.

Tu man rakstiji, ka sāta tew gryuti it ar sowa saimestibu, ka nawari ni kolpa ni kolpyunes atrast, ka dorba rukas ir palykušas dorgas, jo wysi, kam tik spaks kaulūs, wysi aizbraukuši. Kas tys par breinumu! Ūz zemem, redzi, strodniku tryukst, un te, šitymā lelajā pilsatā, aiz liaudim naward pasagrist. Es werūs uz šitu liaužu

straumi un breinojus.

Kaidš spaks, pasoki man, ir sakustyno-
jis myusu jaunu paaudzi. Kaidš magnits jū
walk uz pilsatom? Agrok, kad wel fabrikas
labi strodoja, beja ari strodnikim loba pel-
nia un dzeiwe. Bet tagad daudz fabriku
porstōja strodot, un seneji strodniki sed bez
dorba un maizes soltajūs pogrobūs. Nasa-
brejnoj, drauds, kad es soku „pogrobūs“.
Eistyn, daudz cylwaku te dzeiwoj taidūs
pogrobūs, kaidūs mes satā, beram karto-
pelius un batwinius. Ka tu byutu redzejis,
kaidōs olōs tē dait dzeiwot liautenim, kuri
bez dorba un pelnias! Niwins myusu bobu-
lis, niwins ubogs, es soku tew, nagribatu
dzeiwot tai, kai dzeiwoj šiti bezdorba cyl-
waki. Paraugi idumot sew, draugs, taidu
pogroba ustōbu, kuras gristi leidza ar ze-
mes wersu un greida dzili zemes dybynā.
Mozs, šaurs lūdzinš izit uz tymsu pogolmu
woi uz ilu, kur pa winu un utru pusi stōw
augsti, picu-sešu etažu nomi. Pa pogroba
lūdziniu naredz debeša ni gabalinia, redz
tik tywejus myurus un liaužu kojas, kuras
sūlioj pa panelim aba trotuarim un sausā
laikā dzan puteklius lūdziniā, slapniā laikā
šliauc dublius uz ludzinia šibom. Pogroba
sinas wolgonas un soltas. Molka, redzi, dor-
ga, todel saiminiks reši kurinoj cepli. Liau-
teni wairok syldos ar sowa pašu syltumu,
tys pi to migdamis. Pogrobūs liauds dzei-
woj tai, ka aizjem kotrs pa styuram, woi
pa gultas witai, todel te liauds ir sasaspiduši,

wysleidza kai trešās klases wagonā. Te si-
wites un weiriši, te bārni un waci cylwaki.
Te liauds nu wysom molom, nu wysom
tautom un ticibom. Te naidš un dusmes,
lōsti un lomošonos, bods un grāks—wysš
winā witā!

Padumoj, draugs, woi war loboku dzei-
wes witu atrast sew, pimāram, taida strōd-
nica, kaidu es pazynu winu nu myusu lat-
witem. Siwite, ar mosu dalāru pi sewim,
strodoj tabakas fabrikā nu 7 stundem reitā
leidz 8 st. wokorā. Wysa jos dīnas pelnia
60 kapeikas. Skaitūt menesī 25 dorba dinas,
jos pelnia menesī iznas 15 rublius. Apskai-
ti tagad izdawumus; 5 rubli menesī par
kwateres styuri, woi kai te sauc „par gul-
tas witu“. Tad edins pa 30 kap. dinā, me-
neša laikā sastoda 9 rub, Palik wins rublis
teiros pelnias! Woi taida strōdnica spēj par
rubli nuperkt sew drebes, apowu, atdūt
barnu žkolā? Kad cylwaks strododams itai
dzeiwoj, padumoj, draugs, kai jam jodzei-
woj. dalykušam bez dorba un pelnias. Gc-
das, ka cylwaks saslymst, godas ka fabrika
porstōj strodot, (sewiški fabiikas tagad biži
win apstōj) tulaik strodniks palik kai ziws
izmasta krastmalī. Tu dumoj, draugs, ka
leli bogotniki, kurim pylni skapi naudas,
tu dumoj, ka ji nabogim wysod paleidz.
Nimoz tai naw. Kad nabagu byutu mozok,
tad gon war byut paleidzatu, bet jus ir tik
dandz, tyukstušu naudas. Wysim paleidzet
niwins naspej, todel wysi atmat uz nabogim

ar ruku un dzeiwoj sowôs pilīs bez bādom. Kad nabogs aiz boda nawar nusedet sowâ pogrobâ un parauga it pa ilom ubogot, tad policija winius sagyusta un syuta nu Piterburgas prūjom.

Dzimtenē, cik es zynu, pašam slyktokajam kolpam saiminiks moksoj godâ 50 woi 60 rubliu, tys ir ap pici rubli menesī, un pi to klot wel dud gotowas wersejos drebes, zobokus, postolas, gotowu edini un syltu witu gulet saiminika pat ustobâ. Dzimtenē pi mums kolps reši kod strodoj 10 woi 12 stundes nu witas. Tys, zynu, godos tikai gryutajūs sina un labibas pliowes laikâ. Cytim menešim kolps tulaik strodoj, kad ir dorbs; kad naw steidzama dorba, tad waliojas un pyušâs reizē ar saiminiku. Dzimtenē kolpam wusa gods pelnia palik dzeiwa; naw jam badas ni par kwateri, ni par edini. Un kas wel wysudorgoks, tad weseliba palik nasamaitota. Fabriku strōdniki, dzeiwodami pa dyumojom un puteklejom fabrikom, pawysam nūworgst un palik naspecigi, tai ka lobs saiminika puisis waratu druši likt pi zemes diwejus fabrikas kolpus.

Atsarun gon te daži nu myusejim latwišim, kuri ir tykuši pi lobokas pelnias un wiglokas dzeiwes, bet taidu naw daudzi. Ti wysi tai pat ir porcituši wysus gryutumus, koleidz izamocija kaidâ omotâ un atroda pastowigu dorbu. Es soku, draugs, ka taidu latwišu naw daudzi. Lyloko dalia ir teiro

ubadziba un nabadziba, kura slepas pa pogrobim un koktim. Tei ubadziba beistas liaudis pasarodit un kaunis braukt atpakal uz dzimteni. „Ku ta kaimini pasacis, ji tai dumoj sowâ prota: „soks apsasmit!“—Un zyni, draugs, ka myusu latwits breinigi beistas kauna un apsmiklia... Tik winas litas latwiši te nazakaunei un tei lita ir tymsiba un nasaprasšona. Pazawer, draugs, del pimara uz jaunu puisi, woi kolpu, woi saiminika dālu. Atbrauc jis uz Piterburgu bez wyskaidas zynošonas, bez omota. Zemes orōjs un wairs niko! Atbrauc un laižās pa fabrikom un dorbnicom pec dorba. Fabrikā tyulen nu jo waicoj: kù zyni, kù saprūti, kaidu dorbu moki strodot? Nikaida dorba namok. Ni jis slesars ni kalwis; ni kurpniks ni skruders, eiši sokut cylwaks bez omota. Un padumoj, kur tad fabrika pajems strodniku, kas namok ni wasara ni weiles pajemt rukâ? Taidam dorba maklatojam palik tikai pats prostajs dorbs: slaucit pogolmus un ulnicas, wodot maslus un nateirumus, kur naw wajadzigas nikaidas lelas zynošonas, wajadziga tikwin pacitiba un olkonums pec maizites gobola. Tai myusu jauni latwiši, atbraukuši bez wysaida omota, bez rokstu zynošonas, iteik pašā malnajâ, gryutajâ un moz inesigâ dorbâ. Pawysam cytaiž jim klotus, jo tik myusu dzimtenī byutu omotu školās, kur jaunus cylwakus mocitu par slesarim, skruderim, galdnikim, tergotojim un tai toliok. Bet

koleidz taidu školu nawaida, koleidz paši liauds par skolom nimoz nadūmoj, toleidz myusu latwišam leļajôs pilsatēs naw wiglas dzeiwes, naw gūda witas.

Naudas, kuru pajēmu nu satas, man wel druska atlyka. Es waru wel dorba makladams, kaidu laiku padzeiwot. Staigoju es šitom diņom pa Piterburgu un werus, kas te doros. Daudz ko war redzet, daudz ko war izamocit. Pašu reizi te Zimas Swatku laiks, tys ir Zimas Swatki jau klot. Wysi magazini, krāmi, būdes un tergi tagad gryustin-aizgryuti ar galiu, putnim, ziwiņim, ulom, obulim, ar zusim, kurkom, wystom, colim un winam Diwam zynot ar kaidu wel montu. Kupči nawar ispet pordawot, nawar ispet naudū skaitit. Perceji taišni nu rukom wysu raun orā Un tu dumoj, draugs, ka wysa te ir daudz, tad ari wys ir lāts? Daej pi taida kupča un paraugi dasaperkt! Swista mārcinia 45 kapeikas, zustinia 3 rubli, un kura leloka, tej moksoj wysus 5 rublius; sywans 2 rubli, wysta rublis, telia galia 25 kap. mārcinia, cyukas gurns pa 35 kap. marciniā, ula i tei liauno 4 kapeikas wina štuka!

Mani taišni rkaudiba porjeme, kad es pasawēru uz tīm tyrgotojim un lelwadrim kupčim. Wysi nu izskota taidi prosti kriwu mužiki, cyts i worda sowa parakstit namok, bet weris, kaidas ji darišonas wad, kaidu lelu naudū rauš! Es pazaweru uz wysu

tawari un radzu, ka tōs zūsis un sywani, ti wepri un swista faskas naw ar kupča rukom ni izaudzetas, ni padaritas. Wyss šitys monts ir atbraucis nu zemem, nu zemņiku woi muižu saimestibom. Mes satā izaudzejam kaidu wīnu utru zustinu woi sywanu un pordudam pyrmajam židiniam par rubli. Lelam kupčam židinš sowu perkumu pordut par 2 rubli, wīnu rubli pelnidams. Kupcis atwad tū, kū perka, uz Piterburgu un monōs acīs pajem par ju trejs rubli. Wīns rublis pelnias eisā laikā, par mozu dorbu. Nu padumoj, draugs, woi te ir taisniba: zemņiks baroja, audzeja zūsi gondreiž wysu godū cik jam laika pagōja, cik maizes barukliam saboroja un par wysu daboju tik wīnu rubli. Židins woi kupcis wīnā nedeliā bez lelom pyulem pelnej pa teiram rubliam. Tys naw taisnigi! Pa munam protam nu tīm trejim rublim zemņikam pidar wysmozokajs kaidi diw rubli. Bet man wel redzis, ka zemņiks waratu pajemt par zūsi i wysus trejs rublius, woi ari picus, kad tik jis pats sowu pussymta zūsu byutu atwedis uz Piterburgu un izwedis uz terga. Tulaik jam i celš par zūsu wesšonu apsamoksotu i pelnia palyktu lela i wel braukdams pa pasauli daudz breinumu radzatu un daudz gudribas sew pasmaltu.

Bet es zynu, kū myusu tymsajs zemņiks pasacis par braukšonu. Jis pasacis:

„kur man toli nubraukt, man dorbs satā, rudzi wel naizkulti, lyni napaisiti!“ Pasaklausi, draugs: leidz Zimas Swatkim labiba naizkulta un lyni napaisiti Četru menešu myusu zemnikam natwer del picu reju izkulšonas, del diweju berkowu lynu izpasišonas! Saprutams, koleidz sprigulu naswizs orā nu kulasatas un koleidz naperks sew kuliamos mašinas, toleidz myusu zemniks wysu sowu dorgū laiku gaisynos pi desmit pyuru rudzu kulšonas. Ku jau i runot, draugs, daudz mes dorom dorba, ilgi bez gola tū dorbu walkom, bet lobuma palik tik daudz, cik aiz noga malnuma...

Wysu dinu nusastaigojis es atgoju uz sowu kwateri un jemu pordumot wysu radzatu. Es radzu, ka cylvakam nikas cyts šimā pasaulī naw tik stypri wajadzigs, kai jo diniška maize' taišni sokut ēdins. Ni par kaidom cytom litom cylvaks naizdud tik daudz naudas, napadora tik baudz dorba, kai par edini, tys ir par tū, kū mutē lik. Cylvakam tak wyspyrms wajag sowu misu pabarot, un tik pečok jū apgerbt. Pasawer, ka wysi cylvaki wyspyrms meklej maizes. Ubogs, plyks byudams, i tys pyrmok lyudzās maizes gabalinia, un tik pečok prosa kaidas wacos drebitēs gobolu. Cylvakam edins ir wysu wajadzigoks un todel ari wysudorgoks monts...

Woi zyni, draugs, man tagad palyka žal, ka izbraukdams pordewu sowu zemi,

Tulaik man beja cyts prots; bej mozokas zynošonas par pasaulia litom. Bet tagad, kai pasaswaidiju pa liaudim, uz reizi acīs man palyka gaišoks un protā skaidroks... Tai jau pasaulī ir: cikom cylvaks tur sowā rukā montu, tikom jis nazyna tam montam cenas; bet kai tik jū izlaiž nu rukom, tai palik žal...

Man tagad igoja protā sowaidas dumas; tos dumas ir muns sekrets, Tew, kai draugam, es waru munas dūmas paticet, bet tu lyudzams nikam nastosti un munas gromotas nikam narōdi. Tu zyni pats, kaidi ir myusu liauds: ku tik jaunoku izdumosi, ku nadzerdetu pastostisi, tyulen tū wysu izlaiž pa wysu pasauli un sōc pisasmit. Par cytim ji smejas, bet paši nasaprut, ka caur smiklu parōda sowu mulkibu. Muns sekrets, draugs, ir taidis, ka es sowu zemi tagad gribu atperkt atpakal. Dabošu te dorbu, winu utru godu dadzeiwošu un atmoksošu kriwam tus 200 rublius, kurus jis man par zemi dewe. Tu nu jo pawaičoj, woi jis nagribes zemes atpakal pordut. Ka nagribes, tad tu jū pirunoj: pasoki, ka zeme slykta, ka latwiši kaimini ir namirigi cylvaki, un ka jam te, myusu molā, nabyus lobas dzeiwes; lai lobok brauc atpakal. Utrs sekrets ir tys, ka myusu šniures, tūs ir towas un munas, wajag izdalit nu cima winsētē. Ka mes jau agrok gribejom reizi izadalit, tad tys naw nikaidis sekrets, tū jau wysi zyna. Bet sekrets pastow ikš tō, kū mes izadalijuši

ar sowu zemi padarisim. Lobas zemes kaimini, zynom mums nagribes dut, bet uz peisa molu, kur gul' wacainias un mozi pūri, uz turini ji myusus gon izlaizs. Myusim otkon nawajag byut par mulkim, nawajag rodit sowas lelas pricas par tū styuri. Myusim wajag sawibt waigus un žalotīs kaiminim: „Apsažalokit sàbri, dudami itik tukša, wacainiu, styuri. Tur tak nikas naugs. Ka jau mums dait pajemt šitū teiruma golu, tad jums, sabri, pidar byut želigim. Dalicit mums klot wel pa pors desetinu nu wacom skrepšliu plowom; ka oromos zemes mums byus moz, lai tad kot ganiba palik plotoka“. Kad mes tai soksim runot un atdusim kaiminim sowus tuklus dorzus, tad ji nanūstowes un myusus obejus izlaizs nu sādžas nawailias, kai Egiptiši žeidus nu sowas werdžibas izlaide. Kad žeidi, tuksnesi izidami, napagaisa, tad ari mes byusim dzeiwi, nusamatuši uz wacainiom purim un smiltim.

Kai tik tū spridumu, aba „prigoworu“, mes ar kaiminim nuslegsīm, tai tyulen aicynosim mēriniku klot. Par meriniku naw ni kapeikas kruniam jomoksoj, merinikus waldiba zemnikim dud par wēti. Atis meriniks, izmeres myusu semes un dus myusim rukā gotowus planus. Taišni gotowus, draugs, planus—tew un man pa winam planam, un tulaik mes byusim kai muižiniki: sows plans, sowi rubeži, uz rubežim kopči, tai ka ni swešam cylvakam, ni swešam

lūpam naw nikaidas dalias pi myusu muižom. Kai tik kur druska žkodes, tai tyulen pi tisas, un moksoj, broļ, kas pidar. Muns plans, tok, muna zeme, nikas ni ar perkstu nadreikst aizkart: niwina žagarinia nadreikst munā rubežā nūlauzt!... Tys wyss gon byutu labi, bet es radzu, ka tu gribi pawai-cot: kai byus ar ustobu, klawu un cytu kormu porcelšonu? Nui, draugs, tej ir lela un sworiga lita. Kormus nawar pamest uz witas, tus wajag celt uz sowim rubežim. Tej darišona dorgi moksas, un kas tā nabogotam zemnikam idus porodā? Es zynu, kas naudas idus: naudas idus banks. Wajag tew, draugs, pastostit, ka ir diweju sortu banki: wīns ir Zemniku Banks un utrs saucas Zemes Banks, taišni „zemes Banks“ del wysim, kas grib aizlikt woi lelu muižu, woi picas win desetinas, woi nomu, woi fabriku, eiši sokut wysu tū, kas saucas par nakustamu montū. Tad redzi, draugs, porodā naudas mes waram dabot cik gribi. Par itu byušonu lyudzams ari daudz nikam narunoj; darisim lobok paklusiniam, un kad paši kū jam padorisim, tad ari cytus pamocisim. Zemniku Banks dūd porodā pa 20 rubliu uz desetinas un Muižiniku Banks dūd i wairok, dud leidz 50 rubliu uz kotras desetinas. Tai tad, redzi, wari jemt porodā, cik gribi. Bet, zynoms, wajag jemt ar apdumu un aprēkinu. Ka pajemsi daudz, tad wysu naudū izteresi un nawaresi ni kapitala ni procentu atmoksot, tad zynoms

iowu zemi tulaik pordus ar wysim planim.

Par planim es tew pasacišu, ka tikwin ar jim war dobot naudas nu banka. Bez planim, kad towa zeme atsarun šniurēs, kúpā ar wysu sadžu, tys ir ar wysim kaiminim winā teirumā, nikajds banks zemes napijem un nikajda poroda naizdūd. Pasacišu tew wel, ka waldiba nu sowas puses ikkotram, kurs izadola winsetē, dud porodā 80 rubliu. Paskaitisim tagad, ku mes waram dobot, kù izdorit.

Obejim mums izkreit zemes pa 12 desetinu. Wysi banki pi mums wertej zemi (tys ir cenawoj) pa 50 rub. desetinu. Ka mes aizliksim zemi bankā un pajemsim tik win pa 30 rubliu uz kotras desetinas, tad dabosim kotrs pa 360 rubliu. Tej jau ir del mums lela nauda. Ar ju mes waresim i kormus porcelt i lūpu wairok nuperkt. Kormu porcelšona naapsais mums dyžan dorgi. Zyni pats myusu latwišu mudi. Padori diw pyuri ols, pasauc desmit saiminiku ar zyr-gim, tad winā dinā nujems un aizwezs towus kormus kot uz pasaulia golu. Ols pi mums wysu dora. Par ols kipi latwits tew wysu padaris ar lelu pricu. Zynoms, naw labi pelnetis nu liaužu dzāruma; ari baznickungi boras pi mums par ols dzeršonu. Bet kù, draugs, padorit; dažu reiz dait i nu liaužu wojuma meklet sew lobumu. Kad ar olu nā, tad jau par 100 rubliu tai-šai war porcelt wysus myusu, na diszyn cik

lelus, kormus. Kad pec to diw ar pusi symtus iguldit saimestibā, perkut lūpus, putnus un kaidas mašinas, tad nu tom 12 desetinom wares redzet lelu lobumu, daudz reižu leloku, nakai strodojut un dzeiwojut sādžā. Nasabeisti, draugs, jemt wacainias, purus un smiltis. Naw taidas zemes, kuras nawaratu izstrodot un pataisit par teirumim. Tik akminia un klints, tys ir skalas nawar izstrodot par teirumu. Bet es dzerdeju, ka Suomijā, tys ir Finlandijā, pat uz akminim un klintim liauds pinas zemes un pataisa teirumus. Woi ta mes ar tewim, pi lobas gribešonas, nawaresim byut leidzoni Suomu zemes liaudim. Pi mums tak i zeme loboka i klimats syltoks, nakai tymā Zimeliu Sumijā.

Kad mes soktu nyu west sowu saimestibu, tad wyspyrms mums wajadzatu nūlodit lynus un winius nimyūžam wairs naset. Lyni kai zynoms, pūstej zemi, prosa daudz gryuta, malna un napateikama dorba, un cena lynim beidzamūs godūs ir nušliukuse leidz nika naudai. Pats redzeju, kai myusu zemniki nusapyusdami, tikku na raudodami pordūd sowus gryuti izstrodotūs lynus. Kad lynim cenas naw, tad wejs jus lai paraun! Wajag dumot kù cytu. Set daudz rudzu, auzu, mižu un cytas labibas ari naw werts. Nu labibas ari mozi inokumi, jo nu dinawydu guberniom uz mums tak piwad milzigu daudzumu wysaidu graudu un pordūd par zamu cenu. Labiba pi

mums nikad tik loba naizaugs, kai sylta-
jôs dinawydu zemês. Tur klimats ir sylts,
zeme malna, tukla. Tur wysas labibas sor-
tas aug lobas un bogotas. Pi mums wajag
labibu set tik win del sowas wajadzibas.
Del pordušonas, del sowu inokumu pacelšo-
nas—set labibu naw werts.

Myusu klimats un myusu zeme taišni
radita del zoliu sešonas: del dobula, timo-
feikas, wikas un cytu zaliumu. Zoliu sešo-
nai zeme naprosa lela dorba un naprosa
daudz tukluma un mäslu. Dobuls, pimaram,
nafik win namaitoj zemes, bet ari wel pa-
cel jos auglibu. Pawaicoj kur muižâ, cik
berkowu dobula dud wina desetina, cik
berkows moksoj pi pordušonas, cik moz
dorba ir pi dobula nujemšonas.—tad tu,
draugs, redzesi, kaidis nu dobula sešonas
lobums. Nikur dinawydûs naspēj augt tik
loba zole, kai pi mums Latwijâ, myusu
wäsajâ un wolgonajâ klimatâ.

Kad tew byus pylni teirumi ar dobolu,
timotejku un wiku, aba lâcom, tad tu wa-
resi izturet lelu daudzumu lupu, sewiški
guwu. Lobas sortas telius tu waratu par
10 rubliu gobolu nuperkt kotrâ lobâ muižâ,
pi kotra loba wydzemnika-fermania. Par
trejs godi pi towim senejim lupim piaugtu
jauns pulks skaistu guwu. Un zyni, draugs,
ka wina loba guws, labi ar dobulu barota,
par wosoru atnas wysmozokajs 60 rubliu
teiro inokuma nu pina un swista. Kad wel

tew byus pasâti runkuli, aba lupu batwini,
kartopeli un cyti sakniu augli, tad tu wa-
resi izbarot na winu wersi, nawinu sywanu,
un par itim galias žeiwotim kotrâ laikâ,
pi kotra kupča pajemsi skaistu naudu.

Es pats, pimaram, sowu jaunu saime-
stibu soktu west taidâ mūdê, ka ni rudzu,
ni auzu, ni mižu ni kaidu cytu graudu ni-
moz nasâtu. Tikwin zoles es satu un sakniu
dorzus kûptu. Padumoj, draugs; grizini, bat-
wini, burkoni, seipuli, pomidori, aba tomati,
dorza zerni, ogurki, kopusti, dorza zemenes-
ugas un tai toliok bez gola,—tys wyss ir
stypri perkts uz tergim lelôs un mozôs
pilsatôs un tys wyss atnas lelu naudu. Un
kad par šitu wysu es sajemšu lobu naudu,
tad man naw badas par rudzu maizi un
plocinim. Par naudu es perkšu pašus skai-
stus dinawydu rudzus un cepšu gordus plo-
cinius nu kriwu mižim...

Tai dumodams un pordumodams, war-
damis un nusawardams, es dagoju pi tō
slêdzinia, sowâ protâ tai nusprižu, ka myu-
su klimats un zeme ir taišni raditas, kai
soku, del zoliu un sakniu augliu sešonas,
Labiba ir daudz worigoka par zolem un
sakniu stōdim. Kur rudzi woi miži laikam
pagaist nu leloka sausuma woi slapniuma,
tur dobulam, runkuliam woi batwiniam tys
niko nažkodej. Todel i wajag set taidu sāk-
lu, kura styprok un wasalok aug. Zoles un
saknes paleidzes pi lupu audzešonas un lupi,

kai galiâ, tai pinâ mums atness leloku lobumu, nakai lyni, rudzi un miži.

Paleidzi, draugs, man tikt atpakal pi munas zemes. Tos zadatkas, tus 200 rubliu, es labprot kriwam atdušu ar procentim atpakal, lai jis tik atdud munu ustobu un munu tâwa šniuri atpakal. Es radzu, ka zemnika dalam, kai man, naw globšonas bez sowas zemes styuriša, bez sowa zirdzinia un gūtinias. Tu i nazyni, draugs, cik man žal tagad tâwa sâtas...

Kai tik mes sasatiksīm, tad es tew pastostišu wel wairok wysaidu gudribu, kuras pa liaudim salasiju un kuras gribu izmontot sowu dzymtu zemiti apstrododams. Ar tewim mes nuslegism lelu draudzibu un soksim pawysam jaunu dorbu. Tys jaunajs dorbs byus; myusu jauna saimestibas kortiba.

Esi wasals, draugs, un gaidi munas utras westules. Wysim pazeistamim syutu daudz lobu dinu.

Tows draugs

Bungu Mikelis.

Piterburgâ

Zimas Swatku priķšwokerâ

1909 g.

Jõnia dīnas naktī.

Muna laiwa it pa waliai,

Mani upe klusu nas;

Tõli, tõli dzeržu skanias

Woi tur dzid, woi kuklioj kas?

Gaiša Jõn' wokorâ mygla

Mani wàsâ krâslâ sadz,

Nazkur toli, kolnu golâ,

Jõnia bārni guni dadz.

Guntinia pa wilnim leigoj,

Mirdzedama mudri tak;

Kas zyn', woi na wacò nauda,

Wacù tâwu lykums, dag?...

Gaili pusnakts nudzidoja...

Laiwa stõjos otworâ;

Toli nuskan Joniu dzismes:

„Leigu! Jõnia wokorâ!“

Cima dzaltonites leigoj;

Reita wejs jau myglu dzan.

Muna laiwa it pa waliai,

Meness celiu roda man.

Lubona azars.

Rezeknes aprinkî, uz Latgolas un Wydzemes rubeža, gul wins nu lelokim Latwijas azarim—Lubons. Azara krosti nu Wydzemes puses ir gon augsti un sausi, bet nu Latgolas puses ti krosti ir zami, leidzoni un slapni, werstas plotumâ apauguši ar bizu nidroju, pa kuru wosoras laikā dzeiwoj tyukstuši rauduwu un cytu yudenia putnu. Pa werstu desmit — picpadsmiit nu azara krostim, Beržu, Bolwu un Borchowas apgabaliūs, stipas slapni pūri pliowas un staignu. Wysa šitej slapni platiba ar Lubona krostim pidar, pa lelokai daliai, apleicejom muižom. Apleiceji un toleji Latgolas zemniki brauc uz šitom pliwom, rentej nu muižom pliwu desetinas un pliaun sinu. Syltâ pliowes laikā liauteni šite kust un rakniojas pa pliwom, kai skudres pa pyulini. Leidz rudiniam pa Lubona klonim pasacel sina kaudzes, un tyukstuši berkowu šitos lūpu baribas gaida zimas, kad pliowej atbrauks ar rogowom un aizwess sowu montu uz škyunim. Lubona klōni ir tik slapni, ka wosoras laikā ar zyrgu pliwōs tikt nimoz naw dumojams. Cylwakam i tam, sinu pliaunut, jobrīn leidz pusstulpei pa yudeni, un zyrgu war iwest pliwōs tik

nadaudz witōs. Dažu wosor, kad godos ilgokas leita dinas, tad daudz pliowas palik pawysam napliautas, jo tur ni cylwaks ni lups naspej ar koju spert.

Lubona klōni (tai saucas azara numales) aizjem wairok nakai 40,000 desetinu. Wysa šej platiba, kai jau sacits, merkst winā merkšonā nu pawasara leidz rudiniam. Pliowas ir slapnias un gryuti pliaunamas, pūri staigni un ganiba tur slykta, meži, peisi un kryumi apauguši ratim, nuwecejušim kukim, ka tur ni lobas molkas, ni byuwes materjala naw. Aiz yudenia lelo daudzuma gaist wysa Lubona apkortne un wainigajs ir pats Lubona azars.

Rekinojut azara plotumu, apmāram uz 12 werstom un garumu uz 15 werst, mes atrunam, ka Lubons aizjem ap 185 kwadrat-werstas, tys ir ap 20 tyukstušu desetinu. Bet kaidis eistyn ir tys Lubons, woi taidis pat kai cyti myusu azari, tik plotoks un dzilioks? Kas naw Lubona redzejis un pa ju naw laiwā braucis, tys nawares sew nimoz idumot to azara. Lubons ir plots un gars, bet naw dzilš. Lubona wydā, gondreiž kotrā witā, war sasnegt dybynu ar laiwas ērklu (wioslu). Lubona krosti, sewiški nu Latgolas puses, ir tik sakli, ka ar laiwu pi molas nawar pibraukt. Gribut izkopt molā, jomeklej taidas witas, kur azarā itak kaida upe, jo cytaiž nidrojā war nusamaldit un laiwu pasadynot uz sakluma. Tik pa upes

gultni (celia witu) war pibraukt pi krostā un izkopt uz saucas witas.

Apleiceji liauds ari stosta, ka Lubons naw dzilš, ka dzilios witas ir tikwin pa upiu gultnem; cytur wysur saklums, kur war pat izkopt nu laiwas un azara wydā staigot leidz celim pa yudeni. Lubonā itak picas lelokas upes un tos pa sowom picom gultnem maun uz azara augšēju styuri (zimeliūs), nu kura iztak wina Aiwikste un, wysu picu upiu yudeni sajemdama sowā klepī, ar leikumū tak uz Daugawu. Aiwiktes leikums tik tywu dait pi azara zamejos (dinwydu) molas, ka jau nu senejim laikim apleiceji dzeiwotoji beja tai sprīduši: wajag izrakt kanalu nu azara dinwyda molas taišni uz Aiwiksti (nu Borchowas Ikaunikim leidz Meiranu Gaigališim), tad wys Lubons nuteces uz Daugawu. Tulaik Lubona witā paliks bogotas pliowas un tagadeji slapni puri porzawerzs par augligim teirumim.

Un patiši: apleiceji muižiniki, pagojuša myuža picdasmytūs godūs, tys ir nadaudz godu pyrms dzymtbyušonas beigom Latgolā, beja sokuši rakt kanalu. Gondreiž pusdorba jau tyka padarits, kai peški lyka miru un pamete kanalu naizroktu. Kaida tur beja wainia, naw labi zynoms. Laikam pitryuka naudas un nabeja storp muižinikim winprotibas. Pagoja daudz godu un par kanala rakšonu niwins nadumoja. Ap 1871 godu waldiba pigrize weribu Lubona

nulaisšonai un komandeja krunia inženeru Štukenbergu, kurs izdarija niwelešonu (yudenia krituma merišonu) un sastodija kanala rakšonas rekinu. Rakšonas dorbi, pa mineto inženiera aprekinam, iznoce disgon dorgi: 200,000 rubliu Laikam waldiba atroda šitu sumu par augstu un atmete kanala rakšonu.

Tai leidz šai dinai par Lubona nusausy-
nošonu nikur niko narunoj.

Bet šitos litas gon nawajadzatu tai pamest. Sewiški apleicejim zemnikim, latgališim un wydzemnikim, Lubona azars atnas lelu liaunumu. Narunojut jau par tū, ka Lubona yudeni maitoj pliowas un izsyuc apleiceju teirumu spaku, azars ir škodigs ari del liaužu weselibas. Pawasara bizos myglas un puru twaiki (garaini) padora gaisu wolgonu un weselibai kaitigu. Miljoni mosolu un smolku, seiku mušu pasacel nu Lubona klonim un purim un komoj cylwakus un lupus, wysleidza kai Sibires taigôs mosolas nadud mira Sibirišim. Caur slyktu gaisu, kurs celias nu Lubona azara un purim wajag izskaidrot ari tū parodibū, kura ap Beržim, Bolwom un Borchowu monoma; liaužu rūkas un waigi apberst ar mozom sopigom pyutelitem, kuras pyužnioj un nasadzeist leidz zimas soltumim. Tyka ari pamanits, ka ocu slimiba (plakstiniu pyužniošona) wairok ir radzama pa Lubona numalem.

Kad muižiniki ir lykuši miru kanala rakšoni, tad naw nikajds breinums. Apleicejos muižas it nu ruku rukôs un paši kungi reši kad dzeiwoj muižôs. Ar muižom tagad i bez kanalu rakšonas taisa lobus gešeftus. Zemes banki muižinikim snadz lobu paleigu un mežu cersšona nas lobus kapitalus. Bet zemnikim, kuri dzeiwos te kai dzeiwojuši, tim gon wajadzatu padumot par Lubona nusasynošonu. Nu Waldibas ir zeimoti sewiški leli kapitali del tai saucamim melioracijas dorbim. Pimaram Minskas guberniâ, nadaudz godu atpakal, waldiba ar melioracijas kapitalu nusausynoja milzigus. Pinskas pûrus un daudz tyukstušus desetinu nu purim pataisija par augligim teirumim. Pinskas dorbi moksoja waldibai dažus milionus, un Lubona nusausynošona izmoksos daudz latok.

Bet kas lai soc šitu darišonu? Josoc ir zemnikim. Apleicejim pogostim, kai ari tim pogostim, kuri toli nu Lubona byudami, brauc uz Lubona klonim pec sina, wajag Lubona darišonu ikustynot pogosta sapulcês (schodkôs) un tad caur witeju Zemstwu gristis pi zemkupibas Ministra ar lyugumu, atjaunot Lubona kanala rakšonu.

Naapskaitami lobumi celsis nu Lubona nusausynošonas, daudz oromos zemes pasacels nu slapnim purim, daudz jaunu pliowu atsarass pa Lubona saklû dybynu; klimats paliks loboks, dzeiwe wigloka un tim, kuri

tagad paušas uz nazynomû Sibiri, atsarass jaunus zemes.

Kad senejûs laikûs beja spējams soks Lubona kanalu, tad tagad tys byus wiglok izdorams, jo wajdziba ir leloka, jo liaužu piaug wairok un wysim zeme ir wajadziga.

Wysod bogots.

Woi zynat, liauteni, kas wysod palik bogots, kam wysod naudas pylnas kešas, kas nabadoj par wosoru, par zimu, kam naryp leits un snigs? Woi dumojat ka zemniks wysod bogots, todel ka zemnikam ir sowa zeme, ir zirdzinš, gutinia un wušku pulks; todel, ka zemniks lynus sej un pordud Reigas kupčam? Woi dumojat, ka muižiniks leidz myuža golam paliks bogots; woi dumojat, ka muižas meži aug tik dreizi, ka kotru godu war tus cerst un bolkas pordut židim? Woi dumojat, ka činowniks woi irednis ir wysod bogots; woi dumojat, ka maize jam un pelnia wysod drusa; ka činownikam sowas wersibus naw bais; woi dumojat, ka wersiba tûs činownikus prûjom nadzan, kai dažureizi saimniks dzan sowus kolpus, kolpyunes?—Nimoz tus wysus bogotus mes skaitit nawaram!

Nu werites, kas eistyn wysod bogots:

tergotojs!

Ti wysi tergotoji: weršu, lynu kupči; ti wysi silču, cukra, perkaliu un skustu pordewejī,—ti eistyn wysod bogoti un nabadoj par sowu dzeiwi!

Woi izaug zemnikam kas teirumā, woi nā; woi muižā mežus cort, woi tur jau naw ni loba žogora; woi činownikam moksoj olgas daudz woi moz,—tīm wysim kotru din ir jodzeiwoi un sowu maizi jo-ad; tīm wysim wajag myltu, cukra, spičku trauku; tīm wysim wajag drebu, zoboku un ko tik nawajag. Un wysas litas tos par naudiniu win joperk ir.

Bet werites; pi ko tōs wysas litas globojas, kai na pi kupčim? Bez kupča cylvakam i sulia nawar paspert. Woi wajag pordut kū, woi nuperkt,—pi kupča wysod wajag it. Bez kupča taišni dzeiwes naw.

Nu padumojit, liauteni, jyus paši, kas byutu nuticis, jo, pimaram ap Zimas Swatkim, par reizi izgaistu i Rēzekne i Ludza i wysi misteni ar wysim židim, ar wysu tawari, ar wysim kupčim? Kur brauktu zemniki pec spičku, solia, myltu, pec dzelža pūdu, odotu un digu, pec wysu šitus seikumu un niku, par kurim warok rublia moksot nadait?

Ek, byutu lelum-lelajs trikmins, ek byutu badas, runas, porrunas: ku nyu mes darisim bez kupčim, kur pordusim, kur

perksim? Kas myusim aizdus naudas, kas izruces nu gryutumim.

Nu redzit, kaidu lelu nalaimi, cik osoru un badu jyus radzatu pa wysom tukšom witom, kur agrok beja pilsatas un krami, kur agrok zemniki un muižiniki ikdinas perka, pordawoja tawares. Uz Ludzas, Rēzeknes un Dwinskas tukšom witom nu liaužu osorom tad pazacaltu azari, un wysu liaužu nupyutas un lyugšonas ap tū win gruzitus, lai dreizok atdud atpakal tōs pilsatas un mistus ar wysim židu-kupčim, ar wysim krāmim, krāmenim un būdem.

Nu redzit paši nyu, cik pasauliam ir dorgi kupču krāmi, cik dorgi paši tergotoji. Un woi ta dumojat, ka kupči-tergotoji to sowa dorguma nimos i nasaprut? Ak gon ji sadz sowu omotu un sowu syltu witu. Gon zyna ji, ka pasauliam bez jim naw dzeiwes, ka ji ir kungi par wysim lelim kungim leluki.

Un kungi byudami, ti kupči saprut kundzibu. Ji saperk tawares nu wysom molu-molom un pasoka tad sowim kolpim, ka tik un tik ir jomoksoj par bucu silču, par taidu cenu perkams skusts un kopka, par itik lelu naudū kupčam joatdud ir wylna, lyni. Ar eisim wordim sokut: pret kupei lobok mutes naplet waliā un wolti dwašas napalaid. Kot wysus krāmus apstaijoj, pa wysim tej pat cena. Kad winu kapeiku woi utru tergotojs tew nulaiž, tad

tici druši, ka sworâ tewi apmones wel lobok un sowa groša napamess nikod. Tys radzams kotru din' nu liaužu lelim breinimumim, ka „sâtas swors“ nimiružam nasakreit ar „žida sworu“.

Tai tergotoji, sajemuši wysu rukâ i muzikus, i kungus i činownikus pat, ni pasawer, ni wertis grib, cik cylvakam ir nau-das košâ. Uz wysu cenas nusoka pa sowam un sowas pelnias procentu un wysim izwalk tai, kai ūdi nu zyrga gurnim ašni syltâ laikâ walk.

Woi cena augsta ir woi zama kaidai litai, to kupči nazabcist. Ji sowu procentu ni winam naatlaiž un gryutu wosoru woi gryutu godu napazeist. Kas badas jim, ka zemnikim ir gryuti godi, ka kungam lupi apsproga, ka činownieinš pazaudeja witu, woi ari izdzeits palyka nu sowa omota. Bez runošonas kupčam jomoksoj, kû prosa un pelniu jodud, kaidu nulyka jis pats.

Kad soksi tergotis, ar kupei un pasacisi jam: Woi kauna naw tew, taidu dorgu cenu jemt?—Tad kupcis tyulen atsoka: nudi, tik pici kapeiki nu rublia pelneju. Man wajag preces perkt un braukt, un west; man wajag ari barnus izbarot. Nu, woi ta graks, ka pici kapeiki es pelneju? Un patisi, tys kupcis namalaj, ka picas kapeikas nu rublia pelnej. Tus picu kapeiku niwinam žal naw numoksot. Bet, pasokit, ku percejs teiktu kupčam, kad rubli pelnetu nu

rublia? Pi taidas reizes percejs caltu gwal-tas un kupei wylkty druši win pi pašas policijas. Kai dalaist war tik lelu kropšonu: nu rublia pelnet rubli!

Bet pasawerit paši, liauteni, kai wigli kupčam nupeluit nu rublia rubli, bez wysom gwaltom un bez policijom. Tys kupča rublis godâ apsaswiž pa desmit reižu un pa diwdesmit; un kotru reizi „petaciniu“ leidza nasdams, pec goda atnas rubli un wel wairok. Ku dreizok kupcis apgriž sowu rubli, tū leloku jis atnas kupčam pelniu.

Tai redzit, liauteni, ti kupči matojas un swaidos un sowus rublius winmar pelniâ laiž. Kas reizi pabeja par kupei, tys zemes dorbâ nait wairs. Pi zemes dorbim rubli gauši aug. Cik gribi swaidis tu pa sowu šniuri, bet diwi reizes wosorâ tu nawari ni set ni pliaut. Bet pajem kupei tu! Tys diwdesmit un wairok-kort sej liaudis sowu rubli, un diwi desmit kort pliaun sowu pelniu. Cik liaudis staigoj taidu stostu, ka židinš skreini nosodams pa cimim un odotas par ulom pordudams, sed tagad lelâ krâmâ ar tawarem nu wysom pusem apsakròws. Tik symtu rubliu žid-niam lai godos dabot rukâ, tad jis jau tergotajs ar pylnu muti. Tys symts jam atnas godâ utru symtu, un tai pec godim aug jo mozo bude, kai sens pec loba, syl-ta leita.

Tad spridit paši, liauteni, woi taisnibu

es soku, ka kupčam, wysod leloka ir pelnia,
ka kupcis wysod bogots byus.

Liaundaris.

Čechowa stòsts, Tulkoja Skoborga.

Tīsas maklatoja priškā stòw mozs, dy-
žan nūwordzis zemnicinš, nòtnā kraklā,
nūdyļušs biksēs. Jo waigs, apaudzis ar
motim, nūsats ar bezdeligu raibumim, ar
bizom nūsakòrušom uzacim teiri dryuma
izskota. Golwā wasala capure sen nasukotu,
pykā sawaltu motu; tys wel wairok pidūd
jam najauka dryumuma. Jis bosom kòjom.

—Gregoru Donat!—sòc tīsas maklatojs—
Ej šur tywok un atbildi uz munim waicò-
jumim. Šogods septitò julijs meneša dzelža
celia sorgs, Seimaniu Jòns, idams pa liniju
uz symts četrudesmit pyrmòs werstas, at-
roda tewi grīžūt nūst gaiku, ar kuru relsas
ir pistyprinotas pi špalom. Šeku tej gaiga!
Ar itū gaiku jis tewi nūgywa. Soki, woi
tai tys beja?

—Kò?

—Woi tai tys beja, kai stòsta Seimaniu
Jòns?

—Zynoms, ka beja.

—Labi, bet kam tew wajadzeja gaiku
grizt nūst?

—Kò?

—Tu sowu „ko“ pamet molā un atbildi
uz waicošomi: kam tū gaiku grizi nūst?

—Ka nabyutu wajadziga, tad nabyutu
grizis,—atbild Grngoru Donats, uz griztim
wàrdamis.

—Kam ta tew beja wajaddziga tei gai-
ka?

—Ak tej gaika? Mes nu gaikom sworu
taisom...

—Kas ti taidi „mes“?

—Mes, liauds... Tys ir Klimowas mu-
žiki.

—Klausis, bròl, naapsamet man par du-
raku, bet runoj kai pīdar. Naw kò te par
sworu malot.

—Kai pidzymu, naasmu malòjis, a te
maloju... Murd Gregoru Donats, acim
mirkšīnodams.—A woi ta war, cinigs kungs,
bez swora. Ka tu dzeiwū ziwteniu woi lobu
tòrpu uz kòša apmaksi, woi ta jis is uz
dybynu bez swora? Es maloju?...—pasas-
mēja Donats.—Walns nu jòs, nu tòs ziwte-
nias, woi nu tò tòrpa, ka jis pa yudenia
wèrsu byus. Asars, leidaka, wèdzele wysod
pa dybynu it. A pa wèrsu kas tew izakūzs,
laikam rauda i tei na wysod. Myusu upē
naw lobas raudas. Šitej ziws meklej otwo-
ru.

—Kam tu man te par raudom stòsti?

—Kò? Tak jyus paši waicojat. Pi mums i kungi tai makserej. Pats pàdejis zàns nais tew bes swora makšeretu. Zynoms, kurs jau nikò naprùt, tys it bez swora. Durakam lykums naw rakstits...

—Tai tu soki, ka gaiku atgrizi del tò, ka nu jòs sworu makserej iztaisit?

—A ta kam ta jei man beja wajadziga? Na ar bàrnim tak ripelet!

—Bet del swora tu wareji pajemt swyna gobolu, lüdi... noglu kaidu...

—Swyna gobols pa celiu nasamàtoj, pèrkt wajag, a nogla nait. Loboka par gaiku i naw nikò. Gryuta i caurums wydâ.

—Redzi, par kaidu mulki jis apsamat. Dùmotu, ka wakar šis pidzyna, woi nu dabasim nùkrita. Woi ta tu nasaprùt, kò-pustu golwa, ku zeimój gaikas atskryuwešona? Lai sorgs nabyutu dasawèris, tak wilcins waratu nu relsom nùskrit, liaužu eik waratu nùsist. Saprùti, cik liaužu tu waratu nùsist!

—Lai Diws pasorgoj, cinigs kungs! Kam ta liauds sist? Woi ta mes nakristiti cylwaki, woi kaidi slapkauni. Paldis Diwam, wysu sowa myužu nùdzeiwojam un natik win nùsist cylwaku, bet taidu dümü i pròtâ nikod nasagadeja turet. Lai Diws pasorgoj un Jumprowa Mòte... Kù jyus te, cinigs kungs!

—Bet nu kò ta, pa towam pròtam, wilcini kreit nu relsom? Atskryuwej diw-trejs gaikas, wot tew i wilcins zemê, ar wysim

wagonim.

Donats smeignej un natycadams weràs uz tisas maklatoju.

—Nu jau! Cik godu myusu wysa sola gaikas nu dzelža celia skryuwej un Diws globoja. A te jau wilcins nùskris, liauds apsiss. Ka jau es wysu relsu byutu nùness, woi bolku škàrs celiu nùlicis, nu cyta lita, tulaik wilcins, kai lykts, zemê! Bet te, tfu kàss, gaika!

—Bet saprùti tak, ka ar gaikom relsas turàs kùpâ!

—Mes itù saprùtam. Mes tak na wysas skryuwejam nùst, pamatom. Nu bez pròta mes dorom, saprùtam...

Donats atplàš muti un nùžowoj.

—Parnogod te nùgoja wilcins nu celia,—so-ka tisas maklatojs,—tagad saprùtu caur kù tys nùtyka...

—Kù jyus sokot, cinigs kungs?

—Tagad, es soku, saprùtu, caur kù parnogod wilcins nu celia nùgoja... Es saprùtu!

—Del tò jyus i mòceti asot, ka saprast. Diws zynoja, kam saprašonu dewe. Jyus wot tai izspridet, kas beja un kai; a sorgs, tys bez wysaidas saprašonas, mužiks, twer aiz apkakles un walk. Nà, tu paprišku saprùt' tad welc'! Sacits ir, ka mužikam mužika i pròts... Aizroksti tai pat, pat, cinigs kungs, ka jis man diw reizes zùbùs isyta un kryutis gryudê.

—Kad pi tewim kratišonu dorija,—runoja tisas maklatojs uz Donatu,—tad wel winu

gaiku atroda. Kaidâ witâ tu jù atskryuwèji un kad?

—Ak jyus ap tû gaiku, kur zam sorkonòs skreines beja?

—Es nazynu, kur jej pi tewim beja, tik zynu, ka atroda. Kad tu jù atskryuwèji?

—Na es jù atskryuwèju, bet Ignaška man jù dewe, Leikò Seimania dàls. Es dûmòju, ka ap tû, kur zam skreines. A tû, kura rogowòs, tad tû mes reizê ar Mitri atskryuwejam.

—Ar kaidu Mitri?

—Ar Mitri, Pitera dâlu... Woi ta naasot redzèjuši? Mitris pi mums teiklus taisa un kungim pòrdùd. Jam itùs pat gaiku daudz wajag. Del kotra teikla warbyut kaidu desmit...

—Pasaklausi, lykums soka, ka par ikkotru, ar tēišu pròtu padaritu, dzelža-celia maitošonu, kad caur itù war atsarast brismês ejušajs pa tû celiu wilcins, ka golâ war nùtikt ar cylwakim nalaiame un wainigajs... tu saprùti: wainigajs par itù zynòja... tad jis teik nùtisots uz katorgas dorbim.

—Saprùtams, jyus lobok 'zynot... Mes tymsi cylwâki... woi ta mes saprùtam?

—Gon tu saprùti wysu! Tu tik maloj un apsamet par duraciniu!

—Kam ta malot? Pawaicojit nu cima liaudim, kad man natycat. Bez swora tik raudas makšerej. Par grundulu, peikštuli jau ziws slyktokas naw, bet i tys tew nikad

bez swora nazakūž.

—Stòsti tu man wel te par raudom!— pasmeigneja tisas maklatojs.

—Raudas pi mums nadzeiwoj. Laižam kòsi pa yudenia wèrsu, bez swora; laikam kùžàs gon, bet reši.

—Nu klusi!

Donats apklust; meidòs nu winas kòjas uz ùtru, weras uz goldu ar zaliu drēbi un ar acim mirkšinoj, wysleidz kai sauli, na zaliù goldu, radzadams. Tisas maklatojs roksta.

—Woi man it?—Waicoj Donats mozu laiku nùklusejis.

—Na! Es tewi jemšu zam wakts un syutišu uz citumu. Donats pòrstòj ar acim mirkšinot un, sowas bizòs uzacis pacēlis, kai waicodams weràs uz činowniku.

—Kai tys tai, uz citumu? Byutu bejs par kù, tad itu... Bet tai, ni par tû ni par šù. Sokit, par kù? Ni zogts ir, ni kautis... A ka par „nedoimkom“ jyus turat šaubas, einigs kungs, tad starostai, lyudzu, naticit! Jyus nu pašas wèrsibas lobok pawaicojit. Jam Diwa sirdi naw, itam starostai...

—Klusi!

—Es i klusu... murd Donats.—A ka starosta pimaloja tymòs gròmotòs, tad es kot zam ruzwàra... Mes trejs bròli: Gregoru Kazmeš, tai sacit, Gregoru Jurs un es, Gregoru Donats...

—Tu man namaisi... Ej, Seiman!—klidz

tisas maklatojs sorgam:—izwed jū!

—Mes trejs brōli,—naporstōj runot Donats, kad sorgs ar diwejim saldatim ju pajem un wad.—Brolis par brōli naw atbildigs. Kazmers, redz, namoksoj, a tu, Donat, par ju atbildi... Wel tisa saucas! Numyra tik myusu lels-kungs, jenarals, myužigu dusešonu, gon jis porōditu jyusim tisu. Wajag zynot, kù tīsot, a na tai... Warat mani pajem kot i nūpert, tik lai zynu par kù, pa taisnibai, bet na tai...

Uz Sibiri pa sapynu.

Stōstinš nu pādejim godim.

—Ka tewi sōrga!—Nūsaspliowe Dadulis:— i wajadzeja izajyugt pi pašas stacijas. Nudi, sàbrit, ka zyrgs nabyutu tows, nudi brauktu atpakaļ; naloba zeime...

Bārni sōka raudot. Kačits, kuru wede maisā, i tys sasatryuka, jēme grūzetis un meklet caurumu, kur izskrit. Židi apstōja wazumu... Taidi pat židi kai myusu mīsteniā...

—Bōbe, kù pōrdūd, guile woi wiste?

—Nūst, žida bōrda, kaida tew wysta. Redzi, bārņus sabideji. Dadul, ej šur, paleidzi weikšus saturet!—Mātojōs bōba pa wazumu, winā pazusē puisānu turadama, ūtrā lelu, lokotā sasitu, weikši.

Daduls daskrin pi wazuma, daskrin pi kaiminia ar zyrgu. Nazyna, kù gyut, kur paleidzet. Un liauds brauc, it cauri. Wysi wēras, wysi breinojās. Tys pasasmej, tys nūsapyuš. Daduliam dusmes apskrin ap sir-di. Nu, kò ta tim liaudim, kò ta tim židim nu jò wajag. Woi jì nawar it kotrs sowu celiu? Lels te breinums, ka zyrgs izajyudze. Dadulis pagyun kaiminia pōtogu, pasadzan pēc židalānim un daīt pi wazuma.

—Kōpit bārņi orā, tai pat danessim tōs litas, naw jau tōli da wakzala. Tu, kaimin,

pats piglob' zyrgu un nūstōj kur maliniā. Paleidzēsi, brōl, wagonā ikopt. Redzi, pats, kai ir ar tīm peikstulim: da gola nadabrauce, jau i raud . . .

Liauds, wysur pylns liaužu. Wysi steidzas, gryustōs. Rasni puiši boltūs priksautūs, ar bliakom pi capures, nas taidas gryutas win skreines un pakas. Swiž ar trūksni zemē, mat uz swora un otkon nas. Kas zyn, kas tōs par litom, kas tī wysi par liaudim. Un kō jī tai weras uz Daduli, uz weikšim. Kō ta werates? Mužika naasot redzejuši? Un Daduliam pyrmū reizi dzeiwē pasacēle dusmes uz liaudim: kam winiu tik daudzi šitymā pasaulī; kur jī wysi leiss; kur tai i „mašinal“ winius wysus pōrwodot; ku dūmoj Diws, ka jis dalaiž liaudim tai sasagryust winā witā, winā stacijas ustobā. Cytom dinom warbyut taidas gryustišonōs nawaida; kai par nalaimi taišni šudin, kur Daduliam ar sowu saimi jobrauc, taišni šudin jī wysi te sasabōze . . . Mōte atsasast uz weikša, bārni apleik. Atraisa boltū kuli, izwalk maizi, siru. Pīcas malnōs rūcinias izastip uz mōtes pusi un pīci pōri aizraudotu ocu werās mōtei acīs. „Sedit un klusit, bārni“, pasoka tāws, un pats it pi kasas, nūstodams brauceju eilē. Nauda skan, „bumažkas“ čaukst, kasiers izdūd biletēs . . .

— Uz kurini? waicoj kasiers nu Dadulia.

— Man ar siwu un picim bārnim; uz Sibiri braucam . . .

— Uz kurini biletēs? otkon waicoj kasiers.

— Ak jau uz Sibiri dūdit, jyusim lobok zynot.

— Taidu nawaida; soki uz kaidu staciju?

Pa mozu kasas lūdziniu nawar labi sadzerdet. Dadulis ibōž lūdziniā wysu golwu un waicoj:

— Kū jyus sokot, kungs? Te liauds šumej, nawar dzerdet.

— Uz kaidu staciju tew biletēs, es waicoju.

— Pereselenčeskū biletī, luydzu kungs dūdit!

— Taidu naw. Taidu dabosi Moskowā.

— A man tak stōstija, ka catūrtō klasa, ar saimi . . .

Nu mugoras nazkas Daduliam igryuž ar aukyuni. Dadulis sasatryukst un izraun golwu nu lūdzinia.

— Ko ta gryustis? jis waicoj dūsmigi.

— Naturi liaužu, jem dreizok! atbild napazeistams cylvaks;— izarunosi pečok. Wilcins nagaida; weris cik, pasaulia pakaliā.

Dadulis nikō naatbild un otkon ibōž golwu lūdziniā.

— A ta bārnim da tōs Moskowas puse cenas?

— Leidz desmit godim puse. Atwed šur bārnus.

Dadulis otkon izwalk golwu nu lūdzinia un dūmoj, kū te darit. Bet žandarms daīt klōt un izwad jū nu eiles . . . Wilcins atīt; liauds sastās un brauc. Dadulis palik ar saimi . . .

Barni jau apādu ī pa gobolam maizes ar swistu.

—Tēt, uz sātu! čiekst wins nu mozokim.

Daduliam palik žāl mozokò puisiša. Jis pajem jū klēpī un paglauda boltū galwiniu.

—Naraudi, dāls, brauksim uz jaunū sātu. Mōte piceps plōciniu, gordu peiragu... labi byus.

—A kas ta myusus nūwess, ka dziadzia jau aizbrauce?—waicoj puisāns.

—Mašina, dals, nūwess, mašina...

Bet tōs mašinas jogaida wysu nakti, leidz mōkušam reitam. Namirs un trūksnis stacijā pamožam aprimst. Liaužu palik moz; Daduliam teik lobok ap sirdi: mozok uz jū werās, leloks mirs nu tīm liaudim...

Wileins šniokdams, pyusdams otkon das-krin pi stacijas. Stacijā otkon pylns liaužu. Bet Daduliam jau biletss sapērktas. Steigšonōs, gryustišonōs, bārnū raudošona. Dadulis wyss swidrūs mātōjas wagonā ikša un nu wagona ōrā. Dadulia siwa nazyna, kū nest: barnū daudz, weikšu daudz. Kačits maisā tyka zam skreines... Gars želigs niaudins pa wagonu... Dadulis dusmojas, pagyun mūisu uu izmat pa lūgu, wagona ūtrā pusē... Pirmajs celiā weirs jau pazaudets! Naredzet jam Sibires, naēst gordu plōciniu un peiragu...

Wileins sōc kustet. Kriwi pōrmat krystu un nūsalyudz. Dadulis pyušās, slauka swidrūs ar capuri. Daduline midz bārnūs koktā, atlauž pa gabaliniam sira. Wagonā

korsts, makorkas smoka. Barni mutes win plota, wārdamīs pa liaudim, pa lūgim.

—Kur ta, swōt, braukdams, nag uz Tom-skū? Waicoj Dadulia pazeistamajs. Nu jau brauc daudz i nu myusu sābrim... Nazyn, kai byus... A mes burlakūs, uz Piceri... Siwu, bārnūs pamešu sātā. Zemi uz pusem atdewu. Pa wosoru cik na kò nūpelnišu...

Dadulis nikò naatbild. Jam pyrmū reizi dzeiwē palyka žāl siwas un bārnū. Jei nikò narunoj, tik werās sowam weiram acīs, un jōs acīs taidas kai wolgonas... Woi raud?... Nā, naraud; jai žāl gon pamastōs sātas, bet jei tyc, ka weirs na oplom laižās celiā, jis gudrs un styprs weirits... Jis jau tew dzeiwes naatrass?! Dadulis tagad tik pamanija, ka jō siwa ir daudz loboks cylwaks, na kai beja sātā dzeiwojūt... Jam tagad pateik, kai siwa bārnūs ryupigi piglōb, kai pi lūga tywu nalaiž, lai wējs capurites nanūraun; jam pateik, kai jei atgrīž maizes riku, attaisa swista cybu un nulik jam prikša, uz sūla. Pate naād, soka šai nasagrib. Bet Dadulis zyna, ka cylwakam celiā gribis est... Tys pateik, ka siwa taida loba, miliga, pawysam cytaida. Jam gribis nazkū sacit, naz' kū runot, bet wōrdi nait nu mutes; naz'kur reiklē isaspriž...

Stacijas, pilsatas te pasarōda, te izgaist. Gars laiks wagonā. Sedi un weris... Maize, plōcini, sirs, swists un padejō wystas kōjinia sen apāsta... Mōte prosa kot buteliti pīna del mozokim. Dadulis nūjem nu

kokla odas maisiniu... Wai, cik daudz naudas izit. . Da gola nadebraukt... Wel nedeliu celiâ, pa wagonim kultis...

Moskova, Wolgas upe, pyrmu reizi radzatas, jau toli palykušas... Sweša mola, sweši liauds... Kù toliok, tù wairok bailiu... Bârni ar wâdarim saslyma... Naw nikaidis breinums... Kas zyn, kù est dait... Siwa sytâs ap bârnim dînu nakti. Wysa naudinia izgôja, un liauds soka, ka wel toli. Ka kot stsapyust, nûstot kaidâ mistâ... Ka bârnim kur pa ôrini paskraidit; pawysam nûsasêdejuši kai pawasara zûsis... Ka kot da gola dabrauktu, naapmêrtu; byus žal; kai ta sowa bârna nažâlosi?..

Čeliabinska... nûloditò Čeliabinska! Trejs dinas bez maizes kymusa. Lûpu wagons bez lûgim. Palâki, lisoji kriwu zemniki... Kas jûs dzan uz Sibiri? Pate jau braukšona bez Sibires ir Sibire... Siwa slyma gul wagona koktâ. Tymss: pa wersejû lûdziniu moz gaišumu, nawar jôs i waiga saredzet. Pirmit waideja, tagad apklusa... Kas zyn woi dzeiwa... Ka d aizok tai braukošonai gols... Tys Diwa pasaulis bez gola ir palicis. Bârni glaužâs pi tâwa, jis redz, ka mozi est grib, tikwin uaprosa, naraud: ji jau saprût, ka tawam wyss izgôja. Bet tâwam tik môte prôtâ... Kas byus ar bârnim ka jei nûmers... Ku wins pats jis sòks tymâ jaunajâ sâtâ? Lai želigs Diws un Jumprowa môte tò nadûd... Tulaik

nabyus kò braukt; wysa dzeiwe beigta, wyss beigts... Siwa pasamûst un atwer acis... Kas tew? waicoj Dadulis, woi sòp kas?—Na, jei atbild, nikas nasòp, tik golwa dâg, wysa misa dag... ka man izworitu tagad lipas zidu, woi kumelišu... es byutu wasala... Woi bârni šudin ir âduši?... Daduliam osoras sakop koklâ, žalums kai dzelži sažniaudz sirdi... Kur pajemt lipas zidu, kumelišu... Sâtâ, tur pi kotras bôbas tò wysa gona; un te ni lelokas stacijas ni mista wairs naredz; klajimi win, klajumi... Sâtâ, tur tyulen ikûrtu gunteniu, atitu sâbru bobinias, padzirditu jû ar lipas zidu, ar ar kumelitem... Ka tys wilcins kot nûstotu... Dadulis izkôptu nu wagona, paitu pa teirumu atrostu tôs kumelites... Bet wilcins skrin, un sowus braucejus naželigi krota... Kur, tu, cylwaks, isi pa tim klajumim, kur niwina kûka, niwinas prides woi egles, natik win lipas... Taidûs klajumûs i kumelites naaug... Te liaužu naredz dzeiwojût, te kumelitem naw del kò augt. Te taida tukšò, nûloditò, zeme. Klajumi win: ni teirumu, ni dôrzu ni cylwaka dzeiwukliu... Sâtâ lobok... sâtâ ekur pi sâbru ustobas kupla lipa; kupla, skaista wysa nûbârta ar smôrdigim zidim... Pi ustobas pučiu dorzinš... tur kumelites aug... Kam wajadzēja aizmêrst un napajemt leidza lipas zidu, kumelišu?... Sweitas, kažukus, traukus, tûs pajeme leidza... Kam tôs drêbes, kam ti trauki byus, ka jei nûmers; kam

tej dzeiwe bez jòs! . Zálums un dusmes reizē sadzēle Dadulia sirdi, jis tryukòs kò-jòs un daskreja pi wagona durowom: laidit mani, turit wilcini, jei mērst... man wajag lipas zidu, kumelišu... Liauds, woi jyus asot troki, kam jyus mani turat? Cylwaks merst zemē, a jyus... laidit mani!..

Dadulis rōwēs un liažu rūkom, un ar golwu izasyta wagona durowòs...

Nazkas aizasmēja.. Tai kai siwas smikls... Dadulis atwēre acis, pacēle golwu. . Siwa stōw pi jò ar korstu kopustu bliudu... eistyn siwa... un wasala.

—Dadul', kai tew naw kauna tik ilgi gulet. Cepļis izakureja un kòpusti izwyra. Man smikls win, kai tu ar golwu sinā dauzis un nazkū murdi pa sapynu.

—Woi ta es guleju? Woi ta tys beja sapyns?!

—Woi ta naguleji?— atbildeja siwa:— kaidis jau nu tewim tagad strōdniks. Gulatòjs tu, na strōdniks ar wysu sowu dūmošonu par Sibiri.

--Woi tu man Sibiri pimet? tici Diwam, kai naišu un nadumošu par tū Sibiri. Tyulen stòšus pi dorba. Kaimini wel naw tōli ar dorbu tykuši; dadzeišu jūs! Dūd šur kòpustu bliudu. Woi zyni, kai man izagribeja ēst. Es trejs dinas nabeju ēdis un tu... zyni kas ar towi beja: tu tikkū nanumyri... Nudi, tikkū nanumyri!.. Nā, lai muni inaidniki brauc uz Sibiri, man naw uz turini celia. Es nabraukšu!

Skoborga.

Kodēl lynim zama cena?

Pādejūs godūs lyni palik lātoki un lātoki. Lyni pi myusu zemnikim ir godreiž winigajs inòkumu dlūts. Un šis olūts kotru godu palik klusoks un sakloks. Zemniki bādojas un nazyna, kur glōbšonas meklet. Ap lynim jostrōdoj teiri par wēlti, jo lynu zamò cena nimos naatmoksoj tò dorba, kurru pi jim jòlik. Agrok par bērkowu dewe nu 50 leidz 70 rublim, tagap i 30 rubliu nagrib dūt. Kōdel lynim cena krita?

Šitys waicojums ikustynoja liažu pròtus na tikwin pi mums, latwišim, bet ari Pskowas gubebniā, kur ražoj lelu daudzumu lynu. Ari waldiba ir grizuse sowu wēribu un meklej leidzeklius, ar kū izwest nu gryutumim lynu audzetojus zemnikus. Sewiški Pskowas zemstwa ir stōjusēs pi lynu darišonas nūkōrtošonas. Zemstwa ir gōjuse pi spriduma, ka órzemes walstīs: Francijā, Belgijā un Anglijā ir wujadzigi sowi ageniti nu Kriwijas, kuri wārtus pec órzemes fabrikom, pec lynu krōjumim un lynu tryukuma. Kad mums, Kriwijā, byus zynoms órzemes fabriku stōwūklis, tad mes wigli waresim pisamārot apstōklim un izstrodot lelolu woi mozoku daudzumu lynu, zynosim nulikt sowas cenas. Bet Pskowas zemstwai winai pašai nabyus spējams syutit uz órzemem un apmoksot sowus agentus. Un nu waldibas ilgi byus jogaida, koleidz lynu

darišona tiks ikustynota un pòris par wysom pidarigom biurokratijas kancelarijom. Pašim lynu ražotojim wajag sasarunot, sadadūt bidribòs un pašim meklet izejas.

Wyspyrms wajag zynot, kai pi mums nùteik ar lynim, kas winius pèrk, kas cenas nusoka. Tù wysu izzynot ir disgon gryuta lita todel, ka lynu pèrceji mòk paslept sowus pàdus, mòk lynu pòrdewejus sajemt sowâ rùkâ, un, pateicūt sowam lelam kapitalam, mòk izgaidit lobu laiku un perkt lynus par lātu naudu. Agrok pi mums beja radzami lynu kupči, gon leluki, gon mozoki. Tagad ti wysi kupči woi izputejuši, woi slàguši sowu lynu tèrgošonūs. Agrok Reigâ beja radzami leli lynu kròjumi, dažam tèrgotojam lynu beja pikrots uz naz'cik milionim rubliu. Bet tagad taidu lynu spikeru naw un kupču witu ir aizjèmuši lynu agenti. Kas ir ti agenti? Agenti ir syutiti woi nu òrzemem, woi atsaroduši te pat, nu witejim dzeiwotojim. Agenti atsarùn dinestè pi lynu kantora, un pašu kantori pòrwaldej òrzemes kapitalisti (naudiniki). Lynu kantoris nùslàdz ar zynomu fabriku kontraktu un apsajem pistatit lynu partiju. Tòs lynu partijas, par winu reizi pistotamòs, naw lelas, apmàram 150 woi 300 berkowu. Pa tū laiku, kad òrzemès kantora direktori taisa ar fabrikantu sowus kontraktus,—pa tū laiku pi mums, pilsàtòs, un misteniūs, stròdoj liaudim naradzami agenti. Ti agenti apbraukoj zemniku sàtas, apsawer eik

lynu sèjeji ir pòrtykuši woi tryucigi. Eiši sokūt, agenti izzynoj, eik stypri zemnikam ir wajadziga nauda. Kantoru nùdalias (otdelenija) atsarùn lelokòs pilsàtòs, par pì-màru Reigâ, Pskowâ, Witebska. Kantori, zynodami zemnika trykumu, nusoka zamas cenas del wysa apgabalia, jo ji ir drūši, ka cenas nikas napacels. Lelu kupču nawaida un mozi kupči na cytur pòrdūs sowus perktūs lynus, kai tik lynu kantori. Zemniks, spìsts nu naudas tryukuma, izwad lynus pòrdawot. Bet jam dūd mozu cenu un dūd wel saprast, ka lyni nimoz kupčim naasūt wajadzigi. Zemniks tò nazyna, ka pèrcejim lyni wajadzigi, nazyna, ka kantoris pa kontraktam ir fabrikai apsùlejis taidu un taidu daudzumu lynu. Zemniks tòs gudribas nazyna un pòrdūd lynus par tū naudu, kuru jam dūd. Bet ari zynodams, zemniks nailgi waratu turetis ar lynim. Jam nauda ir napacišami wajadziga, ni winas dinas jis nawar gaidit. Bet kantoris, kurs apgrūza tyukstušus un milionus, tys war pacist, tys war dalaist sew mozu zaudejumu, jo kantoris zyna, ka zaudejums jam pilnigi nu zemnika lynim atsamoksòs.

Tai kantori pi mums ir izspiduši nu dzeiwes mozūs un lelus lynu kupčus. Ti lynu pèrceji ir tikai kantoru agenti, jo na ar sowu naudu ji lynus pèrk, bet ar kantora kapitalu. Kantors tim agentim pamat nalelu pelniu, pamat tikai lūni (olgu); wyss pelnias lelums palik kantora direktoru rùkâ.

Kad lynu kantori ar sowu lelū kapitalu pi mums izspide kupčus, tad krita wysa konkurence. Agrok cenu lynim nūspride kupči, kupču beja daudz; kotrs steidzēs zemnikam dūt loboku cenu, un tai lynu cenas pastōweja augstas. Bet tagad konkurences storp kupčim naw, ar lynu kantorim gryuši west konkurenci, jo kantori ar wysim kapitalim ir pòrok stypri.

Pret lynu kantorim un kartoru agentim war ceinetis (karot) tikai ar sowim taidim pat agentim, ar sowim taidim pat lynu kantorim. Bet zemniki ir mozi saiminiki un pi tam tynsi, daži i rakstit naprūt. Kur taidam tynsam un nabadzigam zemnikam sasazynot ar fabriku Belgijā woi Anglijā? Bet sasazynot gon war. Del itò wajag zemnikim, lynu ražotojim, sasawinot bidribòs, nu sewim pastatit agentus un sytit winius uz òrzemes fabrikom. Koleidz tys nūtiks, koleidz zemniki paliks gaišoki, naw glòbšonas nu zamòs lynu cenas. Globšona gon byutu šitaida: lynu sēšonu atstòt un jemtis aiz lūpu kùpšonas un pina saimstibas. Šiti jauni olūti atnastu wairok lob.

Sewiški dorgi tagad ir palykuši lupi un lupu bariba. Woi agrok beja dzerdets, ka berkòws sina wosoras laikā moksotu ap 4 rubli? Lūpi, sins un pins ar swistu ir palykuši dorgi, todel zemniki lai nasnauž, lai stòjas pi zoliu sēšonas (obula un timotejkas) uu lai soc audzet lobus pina lūpus!

Sk.

Latw. Lauksaimniku Ekon. Sabidriba

Walde un centralnūlyktuwe.

Reigā, Leļò Keniniu īla № 29.

Nudalias, nulyktuwes un agenturas Latwijas un apkòrteju guberniu pilsatòs un mistūs.

Pidowoj wysaidas zemkupibas mašinas un reikus, mòksligus māslus, saklas un cyt. zemkupibas pidarumus.

Slowonu Ransomes, Sims & Jefferies, Anglijā

lokomobilu un twaiķa kuliamu mašinu

Aktiebolaget Rotator, Zwidrijā,

Rud. Zaka, Woczemē

Uniwersal un wairoklemēšu

orklu, kultiwatoru un sējamu mašinu.

S. L. Allen & Co Amerikā

„Planet junior“ (sakniū augu, sējamu rawešonas un rušinošonas mašinas un kultiwatori)

un daudz cytu pyrmklasigu fabriku

winigò wītница priķš Baltijas

un apkòrtejom guberniom.

Par bidrim war istot obeja dzymuma lauksaimniki, kai ari bidribas, moksòjut wysmoz 10 rubliu bidru un 1 rub. istošonas naudas.

Sabidribas laikroksts «Zemkopis» iznok reizi nedeliā un moksoj ar pisyutišonu bidrim 1 rub. un nabitrim 2 rub. 80 k. godā.

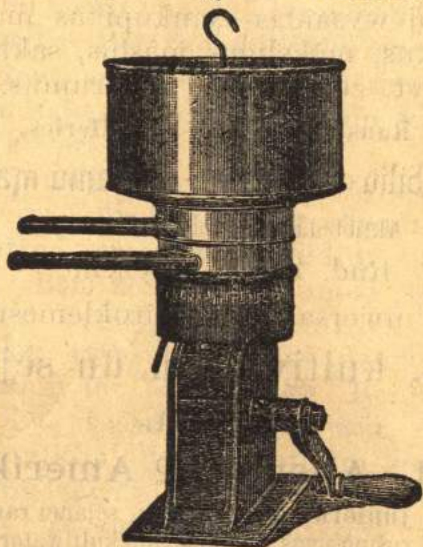
jo tōs ir latokas par wysom cytom centrifugom,

Kas naudu kròj - teik bogtos!

Saiminiks, kurs sowu pinu ar
«FENIKS» woi «DOMO»
centrifugom

4 garčim pina 1/4 morcinias swista,

nūkrejoj, tys aiztaupa uz ikkotrim

jo centripugas pinu nūkrejo lobok,

na kai tam dūtu nusastowet pūdā.

Cenas «DOMO»		Nasakawej igodot
12	garču par stundi—25 rb.	sew mašinu, kura
18	— — — — — 30 —	aiztaupa.
22	— — — — — 35 —	dorbu!
28	— — — — — 40 —	naudu!
40	— — — — — 50 —	laiku!
«FENIKS» K.		père' «DOMO»
22	garču par stundi—55 rb.	woi «FENIKS»
36	— — — — — 65 —	
«FENIKS» D.		
40	— — — — — 70 —	

Beadribas welkalā, Rezeknē.

Tys saiminiks aiztaupa naudu, kurs perk «DOMO» woi «FENIKS» centrifugu,

Wysi tywoki paskaidrojumi un aprokosti dabojami Rezeknes Lauksaiminiku

Fr. Lassmania

sāklu tergotuwe

Reigā, Aleksandra bulwari, № 1

pidowoj un izsyuta pa postu, ari uz samoksu stacija:

Wysaidas pučiu, dōrza, sakniu un
dažaidas lūpu baribas augu sāklas.

Amerikaniu burkonu un runkuliu sējamas ma-
šinas ar rawetojim un ģrdynotojim. Amerikas
myqlas aparatus «Klimax» un «Deidesheimas»
Parizes zaliuna un cytu wilu spricešonai. Da-
žaidu konstrukciju rūkas kaplius—rawešonai,
«Brumata» kopuru škidrumu, solnas tauriniu
iznycynošonai.

«PLANET JUNIOR»

Dažaida leluma kultivatorus

par 9, 12, 15 un 30 rublu.

Specialitatē: Zcliu sāklu maisijumi
pliwu porlobošonai.

3 selta medali 2 walsts medali.

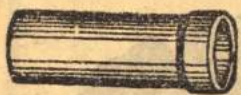
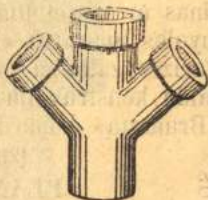
Zement-pretschu un jumta
papes fabrika

Karl Ullmann,

Rigā, Walņu eelā Nr. 2, peedahwa

zementa prezes:

drenaschu un aku truhbas
flihes, trepju kahpenus,
trotuaru flihes, balustrades,
buhwornamentus, ter-
razo isstrahdajumus.

Mahksligi akmeni

(granita un smilschu akme-
nu imitacijas).

Jumtu, izolazijas un seenu
papi «Uniwersal» darwa.
preeksch darwoschanas.

Akmenoglu darwa.
karbolineums.

Uņemās jumtu segšanu ar papi un koka zementu,
jumtu islābosšanu un darwosšanu, ka arī asfalte-
šanas un kanalizācijas darbus, Rigā un ahrpus
Rigas.

3 selta medali. 2 walsts medali.